

T.C.

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KIR KENT ETKİLEŞİMİNDE 2000-2018 YILLARI ARASI DEMOGRAFİK
DEĞİŞİM: GİRESUN ÖRNEĞİ

CENGİZ ÇAN

DANIŞMAN

PROF. DR. DERYA ALTUNBAŞ

GİRESUN

2019

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 07/05/2019 tarihli toplantısında oluşturulan jüri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Cengiz ÇAN'ın "KIR KENT ETKİLEŞİMİNDE 2000-2018 YILLARI ARASI DEMOGRAFİK DEĞİŞİM: GİRESUN ÖRNEĞİ" başlıklı tezini incelemiş olup aday 20/05/2019 tarihinde, saat 11:00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır. Aday çalışma, sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans/~~Doktora/Sanatta Yeterlik~~ tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Jürisi	Ünvanı, Adı Soyadı	İmzası
Üye (Başkan)	Prof. Dr. Derya ALTUNBAŞ	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Levent MEMİŞ	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Ali YILDIRIM	

ONAY

...../...../2019

Prof. Dr. Güven ÖZDEM

Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “KIR KENT ETKİLEŞİMİNDE 2000-2018 YILLARI ARASI DEMOGRAFİK DEĞİŞİM: GİRESUN ÖRNEĞİ” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

20/05/2019

Cengiz ÇAN

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın amacı, Giresun'un 2000-2018 yıllarını kapsayan kırsal ve kentsel nüfus ilişkisi üzerinde durularak, bu zaman içinde demografik yapıda meydana gelen değişimleri incelemektir. Demografik değişim kapsamında Giresun nüfusunun yıllar içinde ortaya çıkan nitel ve nicel özellikleri incelenmeye ve değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Çalışma kapsamında, Giresun demografik yapısı incelenirken kırsal alan ve kentsel alan şeklinde ikili yapıya ayrılması uygun görülmüştür. Çalışmaya kavramsal açıklamalar yapılarak başlanmış, kır, kent, demografi ile göç kavramları ve bunlar arasındaki ilişkiler üzerinde durulmuş, kırsalda ve kentlerde yaşanan değişim ve bunlara bağlı göç türleri ve nedenleri, kalkınma kurumları ve Giresun'da faaliyette bulunan kalkınma kurumları tanıtılmış ve faaliyetleri incelenmiştir.

Çalışmanın ana konusunu Giresun demografik yapısı oluşturmuş, 2000-2018 yılları zaman aralığı olarak kabul edilmiştir. Çalışma yapılırken kır ile kent demografik değişimi ayrı ayrı ele alınarak niteliksel ve niceliksel açıdan değerlendirilmeye çalışılmıştır. Yine ilçe yapılarının tespiti için her bir ilçe ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak Giresun demografik yapısının zaman içinde değiştiği görülmüştür. İnsanların taşıdıkları ekonomik kaygılar ve kırsalda yetersiz olan imkânlar etkisiyle, kırsal alandan kentlere yönelik göçlerin olduğu fark edilmiştir. Bunu önlemek veya azaltmak için kırsal kalkınma gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Tezimin her aşamasında bilgi ve deneyimlerini esirgemeyen, başarılı bir çalışma olması için tüm fedakârlıkları sağlayan danışmanım pek kıymetli hocam Prof. Dr. Derya ALTUNBAŞ'a,

Çalışmam boyunca hemen her gün beni yalnız bırakmayan kızım Ece Yade'ye, oğlum Ahmet Çağatay'a ve desteğini yanımda hissettiğim, bana ilgi gösterip sabreden çok değerli eşim Özlem ÇAN'a sonsuz teşekkür ederim.

Cengiz ÇAN

Giresun-2019

ÖZET

Bu çalışmada, 2000-2018 yılları arasında Giresun ili demografik yapısı incelenmiştir. Nüfusun kırsal-kent açısından değerlendirilmesi yapılırken TÜİK tarafından oluşturulan ve yayımlanan Giresun nüfusuna ait sayısal verilere sıklıkla başvurulmuş ve bu veriler çalışmada kullanılmıştır. Kırsal ve kentsel alan içinde yaşayan nüfus üzerinde yapılan çalışmada Giresun sınırları içinde bulunan 16 ilçenin kent merkezleri kentsel nüfus, belde belediye, köyler ve daha küçük yerleşim yerleri de kırsal nüfus olarak değerlendirilmiştir.

Demografik yapı kapsamında nüfusun yoğunluğu, nüfus artış hızı, kadın-erkek sayıları, eğitim durumları, yaş durumları, doğum ve ölüm sayıları, evlenme ve boşanma sayıları, bağımlılık oranları, hane halkı sayıları, göç eden nüfus, diğer kentlerde yaşayan ve diğer kentlerden gelen nüfus, işsizlik durumu, istihdam sayıları, kişi başına gelir durumları ile nüfus sosyo-ekonomik açıdan incelenmeye çalışılmıştır.

Çalışmamızda Giresun demografik yapısı 2000-2018 yılları arasında, kırsal alanda yaşayan nüfusun başta ekonomik nedenler olmak üzere toprak bölüşümü, fındığa bağlı yaşam, yeni neslin daha iyi koşullarda kentlerde yaşamak istemeleri gibi gerekçelerle kırsaldan kente yerleştiği görülmüş, göç eden nüfusu azaltmak veya geri dönüşünü sağlamak için kırsal alanda ekonomik yapılanmanın ve iyileşmenin sağlanması amacıyla bunun için öncelikli olarak kırsal kalkınmanın desteklenmesi gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler; Giresun, Giresun nüfusu, Kırsal alan, Kentsel alan, Demografi.

ABSTRACT

The study aims at investigating the demographic structure of Giresun Province between 2000 and 2018. In this study, the statistics which were created and published by TUIK (Turkish Statistical Institute) on Giresun Province were often used in order to make evaluations about rural and urban population. Before evaluating the rural and urban population of the province, the rural and urban areas were determined and thus the population in central district and 15 non-central districts were considered as urban population. People living in towns, villages and other settlements were considered as rural population.

The study explores the demographic structure of Giresun Province according to some indicators such as population density, population growth rate, population by sex and age, educational level, vital statistics such as birth, death, marriage and divorce, dependency ratios, household population in-migration and out migration rates, employment and unemployment rates and per capital income rates.

The study found out that dramatic changes happened in the demographic structure of Giresun Province between 2000 and 2018 because of the rural depopulation. Main reasons which people relocated from country to cities were lack of economic opportunities, distribution of land by inheritance, living solely depending on hazelnut production and desire of new generation for living more comfortably in urban areas. The study concluded that there is a need of supporting rural development in order to stop migration towards big cities and implement reverse migration.

Key words: Giresun, Giresun population, Rural area, Urban area, Demography.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT	III
KISALTMALAR.....	VIII
TABLolar LİSTESİ.....	IX
GRAFİKLER LİSTESİ.....	XI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. KAVRAMLAR	4
1.1.1. KIRSAL ALAN	4
1.1.2. KENTSEL ALAN	5
1.1.3. DEMOGRAFİ.....	5
1.1.4. GÖÇ.....	6
1.2. TÜRKİYE’DE KIRSAL ALANDA YAŞANAN DEĞİŞİMLER.....	7
1.2.1. 1923-1950 DÖNEMİ.....	7
1.2.2. 1950-1960 DÖNEMİ.....	8
1.2.3. BEŞ YILLIK KALKINMA PLANLARI	8
1.2.3.1. 1963-1967 Dönemi.....	8
1.2.3.2. 1968-1972 Dönemi.....	8
1.2.3.3. 1973-1977 Dönemi.....	9
1.2.3.4. 1980 Sonrası Dönem	9
1.3. TÜRKİYE’DE KENTSEL ALANDA YAŞANAN DEĞİŞİMLER.....	9
1.3.1. 1923-1950 DÖNEMİ.....	9
1.3.2. 1951-1959 DÖNEMİ.....	10
1.3.3. 1960-1979 DÖNEMİ.....	11
1.3.4. 1980-2011 DÖNEMİ.....	13
1.3.5. 2012-2016 DÖNEMİ.....	14

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. İÇ GÖÇ OLGUSU VE NEDENLERİ	15
2.1.1. GÖÇ TÜRLERİ	15
2.1.1.1. İç Göçler	15
2.1.1.2. Dış Göçler.....	15
2.1.2. KENTSEL GÖÇ NEDENLERİ	16
2.1.2.1. İtici Nedenler	16
2.1.2.2. Çekici Nedenler	16
2.1.2.3. Siyasi Nedenler.....	17
2.1.2.4. İletici Nedenler	17
2.1.3. TÜRKİYE’DE İÇ GÖÇÜN NEDENLERİ	17
2.1.3.1. Bölgesel Nedenler	19
2.1.3.2. Hızlı Nüfus Artışı	21
2.1.3.3. Tarımda Makineleşme	22

2.1.3.4. Ekonomi Politikaları.....	23
2.1.4. TÜRKİYE’DEKİ İÇ GÖÇ HAREKETLERİNİN GENEL YAPISI	24

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. TÜRKİYE’DE FAALİYET GÖSTEREN KALKINMAYI DESTEKLEYİCİ KURUMLAR

3.1.1. BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI	28
3.1.2. KALKINMA AJANSLARI.....	28
3.1.3. AB VE ULUSLARARASI KURULUŞ DESTEKLİ KIRSAL KALKINMA PROGRAMI....	30

3.2. GİRESUN’DA FAALİYET GÖSTEREN KALKINMAYI DESTEKLEYİCİ KURUMLAR

3.2.1. DOĞU KARADENİZ KALKINMA AJANSI (DOKA).....	30
3.2.2. DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ BÖLGE KALKINMA İDARİ BAŞKANLIĞI (DOKAP BKİ).....	31
3.2.3. TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU (TKDK) GİRESUN İL KOORDİNATÖRLÜĞÜ	32
3.2.3.1. Kurumun Kuruluşu ve Yapısı.....	32
3.2.3.2. Desteklenen Faaliyetler	33
3.2.3.3. Yapılan Yatırımlar.....	34

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.1. GİRESUN GENEL YAPISI

4.1.1. İDARİ YAPI	36
4.1.2. İKLİM.....	36
4.1.3. COĞRAFİ YAPI	37
4.1.4. İLÇE UZAKLIKLARI	38
4.1.5. İLÇE YÜZÖLÇÜMLERİ.....	38
4.1.6. TARIM VE HAYVANCILIK	39

4.2. GİRESUN NÜFUSU

4.2.1. KENTSEL NÜFUS.....	45
4.2.2. KIRSAL NÜFUS	49

4.3. İLÇELERİN DEMOGRAFİK YAPILARI

4.3.1. MERKEZ İLÇE	55
4.3.2. ALUCRA.....	57
4.3.3. BULANCAK	59
4.3.4. ÇAMOLUK.....	61
4.3.5. ÇANAKÇI	63
4.3.6. DERELİ	65
4.3.7. DOĞANKENT.....	67
4.3.8. ESPIYE	69
4.3.9. EYNESİL.....	71
4.3.10. GÖRELE	73
4.3.11. GÜCE.....	75
4.3.12. KEŞAP.....	77

4.3.13. PİRAZİZ.....	79
4.3.14. ŞEBİNKARAHİSAR	81
4.3.15. TİREBOLU	83
4.3.16. YAĞLIDERE.....	85
4.4. NÜFUSUN ÖZELLİKLERİ	88
4.4.1. NÜFUS ARTIŞ HIZI	88
4.4.2. NÜFUS YOĞUNLUĞU.....	93
4.4.3. BAĞIMLILIK ORANLARI	96
4.4.3.1. Genç Bağımlılık Oranı	97
4.4.3.2. Yaşlı Bağımlılık Oranı	98
4.4.3.3. Toplam Yaş Bağımlılık Oranı	99
4.4.4. NET GÖÇ HIZI.....	101
4.4.5. TOPLAM HANE HALKI SAYISI VE ORTALAMA HANE HALKI BÜYÜKLÜĞÜ.....	103
4.5. GİRESUN NÜFUSUNA KAYITLI OLANLARIN İKAMET ETTİKLERİ İLLER.....	104
4.6. GİRESUN İKAMET EDENLERİN NÜFUSUNA KAYITLI OLDUKLARI İLLER.....	107
4.7. GÖÇ BİLGİSİ	109
4.7.1. GİRESUN'NDAN GÖÇ YOLU İLE GİDENLER	109
4.7.1.1. Göç Sayısı.....	109
4.7.1.2. Yaş.....	109
4.7.1.3. Okur-Yazarlık.....	110
4.7.1.4. Eğitim	111
4.7.2. GİRESUN'A GÖÇ YOLU İLE GELENLER.....	112
4.7.2.1. Göç Sayısı.....	112
4.7.2.2. Yaş.....	113
4.7.2.3. Okur-Yazarlık.....	114
4.7.2.4. Eğitim	115
4.8. NÜFUSUN SOSYAL YAPISI.....	118
4.8.1. CİNSİYET	118
4.8.2. MEDENİ DURUM.....	119
4.8.3. DOĞUM VE ÖLÜM.....	120
4.8.4. EVLENME-DOĞUM İLİŞKİSİ.....	121
4.8.5. EĞİTİM.....	123
4.8.6. SAĞLIK	126
4.9. NÜFUSUN EKONOMİK YAPISI.....	128
4.9.1. KAYITLI İŞSİZLER	128
4.9.2. AÇIK İŞLER	129
4.9.3. İŞE YERLEŞTİRME	130
4.9.4. İŞSİZLİK ÖDENEĞİ.....	130
4.9.5. İSTİHDAM	130

4.9.6. GELİR DAĞILIMI	131
SONUÇ	132
KAYNAKÇA	135
ÖZGEÇMİŞ	139

KISALTMALAR

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

DAP: Doğu Anadolu Projesi

DEİK: Devlet İstatistik Enstitüsü Kurumu

DOKA: Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı

DOKAP BKİ: Doğu Karadeniz Bölgesi Bölge Kalkınma İdari Başkanlığı

GAP: Güneydoğu Anadolu Projesi

GSYH: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla

IPARD: Instrument for Pre-Accession Assistance-Rural Development

İŞKUR: İş Kurumu

KOP: Konya Ovası Projesi

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

TKDK: Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TABLolar LİSTESİ

- Tablo 1. Büyükten Küçüğe İlçe Yüzölçümü Sıralaması (2018)
- Tablo 2. Giresun Arazi Dağılımı (Ha) (2015)
- Tablo 3. Giresun Tarım Arazisi Dağılımı (2015)
- Tablo 4. Giresun Hayvan Varlığı (2015)
- Tablo 5. Türkiye ve Giresun Nüfusu ve Karşılaştırması (2000-2018)
- Tablo 6. Cinsiyete Göre Kentsel Nüfus ve Oranları (2000-2018)
- Tablo 7. Cinsiyete Göre Kırsal Nüfus ve Oranları (2000-2018)
- Tablo 8. Cinsiyete Göre Giresun Merkez İlçe Kentli ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 9. Cinsiyete Göre Alucra Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 10. Cinsiyete Göre Bulancak Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 11. Cinsiyete Göre Çamoluk Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 12. Cinsiyete Göre Çanakçı Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 13. Cinsiyete Göre Dereli Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 14. Cinsiyete Göre Doğankent Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 15. Cinsiyete Göre Espiye Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 16. Cinsiyete Göre Eynesil Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 17. Cinsiyete Göre Görele Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 18. Cinsiyete Göre Güce Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 19. Cinsiyete Göre Keşap Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 20. Cinsiyete Göre Piraziz Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 21. Cinsiyete Göre Şebinkarahisar Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 22. Cinsiyete Göre Tirebolu Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 23. Cinsiyete Göre Yağlıdere Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 24. Büyükten Küçüğe İlçe Nüfus Sıralaması (2018)
- Tablo 25. Büyükten Küçüğe İlçe Nüfus Arış Hızı Sıralaması (%) (2018)
- Tablo 27. Büyükten Küçüğe İlçe Nüfus Yoğunluğu Sıralaması (2018)
- Tablo 28. Giresun'un Aldığı-Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı (1990-2018)
- Tablo 29. Giresun Nüfusuna Kayıtlı Bireylerin İkamet Ettikleri Kentler (2007, 2014 ve 2018)
- Tablo 30. Giresun'da İkamet Edenlerin Nüfusuna Kayıtlı Buldukları Kentler (2007, 2014 ve 2018)

- Tablo 31. Cinsiyet ve Yıllara Göre Göç Eden Nüfus (2008-2018)
- Tablo 32. Yaşlara Göre Göç Eden Nüfus (2018)
- Tablo 33. Cinsiyete ve Yıllara Göre Göç Eden Okuma-Yazma Bilen-Bilmeyen Nüfus (2009-2017)
- Tablo 34. Göç Eden Nüfusun Eğitim Durumu Ortalaması (2009-2017)
- Tablo 35. Yıllara ve Cinsiyete Göre Göç ile Gelen Nüfus (2008-2018)
- Tablo 36. Yaşlara Göre Göç Gelen Nüfus (2018)
- Tablo 37. Yıllara Göre Göç ile Gelen Nüfusun Okur-Yazarlık Durumu (2009-2017)
- Tablo 38. Göç ile Gelen Nüfusun Eğitim Durumu Ortalaması (2009-2017)
- Tablo 39. Cinsiyete Göre Kentsel-Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Tablo 40. Nüfusun Toplam Doğurganlık Hızı (2001-2017)
- Tablo 41. Giresun Nüfusu Eğitim Durumu (2012-2017)
- Tablo 42. Giresun Geneli Sağlık Kapasitesi (2000-2017)
- Tablo 43. Gelir Dağılımı (2004-2017)

GRAFİKLER LİSTESİ

- Grafik 1. Giresun Kentsel ve Kırsal Nüfus Oranları (2000-2018)
- Grafik 2. Giresun Cinsiyete Göre Nüfusu (2000-2018)
- Grafik 3. Kentsel Nüfus (2000-2018)
- Grafik 4. Cinsiyete Göre Kentsel Nüfus (2000-2018)
- Grafik 5. Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 6. Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 7. Toplam, Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 8. Cinsiyete Göre Toplam, Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 9. İlçe Nüfus Oranları (2018)
- Grafik 10. Cinsiyete Göre Giresun Merkez İlçe Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 11. Yaş Göre Giresun Merkez İlçe Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 12. Cinsiyete Göre Alucra Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 13. Yaş Göre Alucra Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 14. Cinsiyete Göre Bulancak Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 15. Yaş Göre Bulancak Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 16. Cinsiyete Göre Çamoluk Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 17. Yaş Göre Çamoluk Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 18. Cinsiyete Göre Çanakçı Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 19. Yaş Göre Çanakçı Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 20. Cinsiyete Göre Dereli Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 21. Yaş Göre Dereli Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 22. Cinsiyete Göre Doğankent Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 23. Yaş Göre Doğankent Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 24. Cinsiyete Göre Espiye Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 25. Yaş Göre Espiye Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 26. Cinsiyete Göre Eynesil Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 27. Yaş Göre Eynesil Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 28. Cinsiyete Göre Görele Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 29. Yaş Göre Görele Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 30. Cinsiyete Göre Güce Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 31. Yaş Göre Güce Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

- Grafik 32. Cinsiyete Göre Keşap Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 33. Yaş Göre Keşap Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 34. Cinsiyete Göre Piraziz Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 35. Yaş Göre Piraziz Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 36. Cinsiyete Göre Şebinkarahisar Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 37. Yaş Göre Şebinkarahisar Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 38. Cinsiyete Göre Tirebolu Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 39. Yaş Göre Tirebolu Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 40. Cinsiyete Göre Yağlıdere Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 41. Yaş Göre Yağlıdere Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)
- Grafik 42. Giresun Yıllık Nüfus Artış Hızı (binde) (2007-2018)
- Grafik 43. Giresun Doğum ve Ölüm Sayıları Tablosu (2009-2017)
- Grafik 44. Giresun İl/İlçe Yüzölçümü Tablosu
- Grafik 45. Yıllara Göre Nüfus Yoğunluğu
- Grafik 46. Giresun 0-14, 15-64 ve 65+ Yaşlar (2000-2018)
- Grafik 47. Genç Bağımlılık Oranı (%) (2007-2017)
- Grafik 48. Yaşlı Bağımlılık Oranı (%) (2007-2017)
- Grafik 49. Toplam Yaş Bağımlılık Oranı (%) (2007-2017)
- Grafik 50. Giresun Bağımlılık Oranları (%) (2007-2017)
- Grafik 51. Giresun Aldığı-Verdiği Göç Oranı (1990-2018)
- Grafik 52. Toplam Hane halkı Sayısı (2000-2017)
- Grafik 53. Giresun Nüfusu Medeni Durumu (2001-2018)
- Grafik 54. Doğum (2001-2017) ve Ölüm Durumu(2009-2017)
- Grafik 55. Evlilik ve Doğum Sayıları
- Grafik 56. Giresun İli Geneli Okuma-Yazma Bilen-Bilmeyen Nüfus Oranı (%) (2000-2017)

GİRİŞ

Bu çalışmada Giresun, 2000-2018 yıllarını kapsayan dönem içinde, kırsal ve kentsel nüfusun etkileşimi süreç içerisinde ele alınmıştır. Kırsal alan ve kentsel alanda yaşayan nüfusun demografik yapısal özellikleri incelenmiş, sahip olduğu olgular arasında karşılaştırmalar yapılmış, böylece kırsal ve kentsel nüfusun demografik yapısı zaman içindeki dönüşümü ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın konusu kapsamında kır-kent etkileşiminin demografik açıdan yapısal değerlendirmesi geniş bir araştırma sahası oluşturduğu görülmüştür. Başlangıçta kır-kent-göç-demografi konularını kapsayan kavramsal açıklamalar yapılmış, kır-kent ilişkisi açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın diğer bölümünde göçe neden olan sebepler üzerinde durulmuş, kırsal alandan göçün ve kentlere olan göçün nedenleri açıklanmıştır. Türkiye genelinde sosyo-ekonomik açıdan geri kalmış bölgelere, kentlere ve kırsal alanlara yönelik olarak kurulan ve faaliyet gösteren kalkınmaya ilişkin kurumlara değinilmiş ve Giresun'da faaliyet gösteren kurumlara bakılarak faaliyet alanları incelenmiştir.

Engebeli bir arazi yapısına sahip olan Giresun'da, kırsal alanlardan kentlere göç gerçekleşmiştir. Kırsal alanlardan kentlere doğru yönelen göçte ortaya çıkan durum değerlendirilmiştir. 2000-2018 yılları arasından Giresun idari sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve köy nüfuslarına bakılmış, nüfusa ait sayısal verilere TÜİK üzerinden ulaşılmıştır. Bu kapsamda yapılan inceleme ve değerlendirmeler 2000 yılı için 14. Genel Nüfus Sayımı sonucu ve 2007 yılından başlayarak 2018 yılına kadar Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi rakamları incelenmiştir. 2000 yılından sonra teknolojiye dayalı sistemler sayesinde genel nüfus sayımı gereksinimi tamamen ortadan kalkmış, teknolojik imkânların sunduğu fırsatlar sayesinde genel nüfus sayımına artık ihtiyaç kalmamıştır.

Türkiye'de, 2000 yılı 14. Genel Nüfus Sayımı'ndan sonra nüfus tespiti için oluşturulan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS), İçişleri Bakanlığı bünyesinde kurulmuştur. Kullanımı Bakanlık bünyesinde teşkil edilmiş olup bu sayede veri değerlendirme ve analiz imkânları oldukça artmıştır. 2000 yılı sonrasında, 2007 yılından itibaren Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) uygulamaya konulmuştur. Bu sisteme bağlı olarak nüfusa dayalı olarak sayısal veriler alınmaya başlanmıştır. Yapılan son genel nüfus sayımından sonra 2000-2007

yılları arasında nüfus sayımı yapılmamıştır. Bu süre boyunca nüfus ve diğer bilgilere ait veri toplanamamış, yedi yıllık bir süre zarfında ait nüfus bilgileri bulunamamıştır.

Giresun'a ait demografik göstergeler, 2000-2007 Nüfus Tahminleri, 2008-2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) Sonuçları, Doğum İstatistikleri, Ölüm İstatistikleri, Hayat Tabloları ve 2018-2080 Nüfus Projeksiyonları kullanılarak oluşturulmuştur (TÜİK).

Genel olarak çalışmanın bir zaman kesiti içine alınması tercih edilmiş, buna gerekçe olarak 2000-2018 yılları arasında tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel anlamda birçok değişim yaşanması ve insanlar açısından değişik koşullara bağlı olarak yaşam alanı olan kırsal alanda ve kentsel alanda ve bunları çevreleyen tüm alanlarda sürekli bir dönüşümün gerçekleşmesidir.

2000-2018 yılları arası dönemde ülke genelinde yaşanan dönüşümden etkilendiği görülen Giresun ilinin, demografik değişiminin anlaşılması, incelemesi ve değerlendirmesi yapılmaya çalışılmıştır. Giresun'un demografik yapısını anlamak için, il ve ilçe merkezlerini kentsel nüfus olarak, bu alanların dışında kalan yerler ise kırsal nüfus olarak ikiye ayrılmıştır. 2000 yılından itibaren yapılan incelemede, köy ve kasaba yerleşmelerini kapsayan kırsal nüfus, il ve ilçe merkezlerinde bulunan kentli nüfusa kıyasla fazla olduğu görülmüştür. Burada kırsal alanda ikamet eden nüfusun iş bulmak, yaşam standartlarını ve kalitesini yükseltmek umuduyla kentlere göç etmesi ise birey davranışlarına yön veren faktör olarak görülmüştür. Bu konular üzerinde incelemeler yapılırken TÜİK üzerinden ulaşılan veriler ışığında oluşturulmuş tablolar kullanılarak anlaşılabilirliğinin kolaylaştırılmasına ve somutlaştırılmasına çalışılmıştır.

Kırsal alan için mevsimlik, gizli, teknolojik ve yapısal işsizlik biçiminde ortaya çıkan işgücü yapısı, aile yapısı, sahip olunan çocuk adedi, toplumsal koşullar ve özellikler, toprak mülkiyeti aile ilişkileri, tarımsal ürünlerde verimin düşüklüğü ve hem kırsal hem de kentsel alanlarda yaşayan ailelerin gelir durumları, tarımsal üretim sonucunda ekonomik gelirin azlığı, üretim yapılan tarım arazilerinin satış yoluyla veya miras yoluyla parçalanmış olması, kentsel alanlarda daha iyi eğitim hizmetlerine ulaşma, sağlık hizmet sunucularına yakınlık ve iyi hizmet alma, sosyal alanların olması, kentsel alanların kırsal alanlara kıyasla daha güvenli olması, iklimsel ve coğrafi koşulların oluşturduğu zorlu yaşam şartları, kırsalda iletişim ve

ulaşım imkânlarının yetersizliği kırsal yerleşim alanlarında yaşanan gôçlerin nedenleri olmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. KAVRAMLAR

1.1.1. Kırsal Alan

Kırsal alanlar; kırsal yerleşik alanlar (belde, köy, mezra ve oba vb.) ve bu yerleşik alanları da barındıran, kentsel alanların da dışında kalan bütün araziler olarak tanımlayabiliriz. Kırsal yerleşimler bu kırsal alanlardaki düşük nüfuslu yerleşimlerdir. Kırsal alanı, kentsel olmayan araziler olarak tanımlamak da mümkündür. Kentsel alan yoğunluklar alanıdır. Ekonomik güç burada organize olur. Kırsal alanların ortak özellikleri ise, ekonominin tarım ve hayvancılığa dayanması, nüfus yoğunluğunun düşük olması, gizli işsizlik, gelir azlığı, geniş aile yapısı ve sosyal ilişkilerin geleneklere göre yürütülmesidir (Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, 2008: 5).

Kırsal alan, nüfus yoğunluğunun düşük olduğu, ekonomisi ağırlıklı olarak doğal kaynakların değerlendirilmesine dayalı, doğal koşulların, geleneksel değerlerin ve ilişkilerin toplumsal hayatın şekillendirilmesinde etkin olduğu, eğitim, sağlık ve haberleşme gibi sosyal olanakların yeterince gelişmediği kentsel alanlar dışındaki yerler, olarak da tanımlanabilmektedir (Çelik, 2006: 23).

Kırsal alanlar, arazi parçası olarak ele alınıp, tarımsal ürün deseni, arazi kullanımı, kentlere olan yakınlık, sosyo-kültürel özelliklerine bağlı olarak sosyal temsil, alışkanlıklar, ekonomik faaliyetlerde çeşitlilik, nüfus azalması ve göç gibi kriterlere dayanarak da değerlendirilebilmektedir. Tüm bunlarla beraber, kırsal alanı ilgilendiren tüm faaliyetler mekânsal bir boyutta gerçekleşmektedir (Bakırcı, 2007: 23-24).

Kırsal alanları insanoğlunun kendi cinsiyle ve doğa ile girdiği çeşitli etkileşimlerin üzerinde yer aldığı mekanlar olduğu ve kırsal alanların; çoğu zaman tarım ve ormancılığın vasat olduğu ama bunun yanında turizm, küçük ve orta ölçekte sanayinin ve el sanatları gibi diğer iktisadi faaliyetlerin de önemli olduğu, üzerinde insanoğlunun köy, pazar gibi sosyal yapılar yükselttiği, ekolojik açıdan değerli ve kentli insanlarla da sürekli etkileşim halinde olunan mekanlar olduğunu ifade etmektedir (Yörür, 2008: 10)

1.1.2. Kentsel Alan

Kentsel alan; teknoloji alanındaki üstünlüğü elinde bulundurması nedeniyle her alanda uzmanlaşmanın ve işbölümünün geliştiği, gerek sosyal gerek fiziksel açıdan heterojen yapının hâkim olduğu, sosyolojik olarak ilişkilerde kopukluğun kendini gösterip süreksizliğin yaşandığı, toplumsal hareketliliğin hız kazandığı ve sahip olduğu nüfusun karşısında ihtiyaçların karşılanma mekanizmasının oldukça gelişmiş olduğu yerleşim modülüdür. Kentsel alan, düzensizlikler içerisinde düzenin hüküm sürdüğü bir alandır (Karakayacı, 2012: 107).

Kırsal ve kentsel alanın sürekli bir etkileşim içinde olduğu ve ikisinin de birbirlerinin gelişiminde pay sahibi olduğu bir gerçektir. Kentler bağlı buldukları ülkenin sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel ve sosyo-politik açıdan en gelişmiş yerleşim birimleridir. Kırsal alandan kente göçün hızlı bir şekilde artması kentsel alanın fiziksel kapasitesini zorlamaya başlamıştır. Kentler bu sürecin başlangıcında kentsel alan üzerinde yapı yoğunluğunu artırmışlardır. Ancak dikey büyümesini tamamlayıp gittikçe doygunluğuna ulaşan kentler, yatay olarak çeperlere doğru büyüme ve genişleme eğilimi göstermeye başlamışlardır (Karakayacı, 2012: 107).

1.1.3. Demografi

Demografi kavramının çeşitli tanımları vardır. En basit tanımıyla demografi nüfus özellikleri ve yapısının sistematik incelenmesidir ve Türkçede “nüfusbilim” biçiminde de söylenmektedir. Nüfusların özellik ve yapısını belirleyen süreçler temelde doğurganlık, ölümlülük ve göçle ilgilidir. Yaş, cinsiyet, doğum yeri, aile yapısı, sağlık, eğitim ve meslek diğer belirleyici süreçlerdir (Eshnazarova, 2018: 10).

Donald J. Bogue demografiyi insan nüfusunun büyüklüğü, kompozisyonu ve dağılımı ve bunlardaki doğum, ölüm, evlilik, göç ve sosyal hareketlilik (statü değişikliği) gibi beş süreç sonucu zamanla meydana gelen değişimlerin matematiksel bir araştırması olarak tanımlamıştır. Demografi, genel olarak sosyoloji ile çok güçlü bağı olan disiplinler arası konudur. Ancak bu disiplinle ilgili çeşitli tanımlara ve yapılan akademik çalışmalara bakıldığında demografinin ekonomi, istatistik, coğrafya, uluslararası ilişkiler, psikoloji, genetik, ekoloji ve antropoloji gibi sosyal bilimler alanındaki disiplinlerle de çok yakından ilişkili olduğu anlaşılmaktadır (Eshnazarova, 2018: 10).

1.1.4. Göç

Göç, toplumun ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel bütün yönleriyle yakın ilişki, tüm bu alanlarda yakın etki yapan bir süreci ifade eder. Değişik şekilde söylemek gerekirse göç, hem toplumun bütün yapı unsurlarından etkilenmekte hem de ortaya çıktıktan sonra da onları etkileme şeklinde bir özelliğe sahiptir. Çok geniş kapsamlı olduğu, oluşum esnasında kişi, insan toplulukları ve toplumun büyük bir kesiminde ciddi dönüşümler yarattığı için göçler, antropologlardan sosyologlara, siyasetçilerden şehir planlamacılarına ve ekonomistlere kadar herkesin ilgisini çekmiştir ve çekmeye de devam etmektedir (Merter, 2013: 223).

Bir başka bakışla da, özellikle kırsal alanların itme, kentsel alanların çekme özelliklerinden dolayı; göç olayında genellikle kişinin kişisel ve ailevi açıdan maddi manevi kazanımlarını elde edeceği artırım değiştirme güdüsü etkin rol oynamaktadır (Kocaman, 2014: 337).

Göç kavramına yalnızca bir disiplinle veya kurumla tanım getirilmesi oldukça zordur. Tanım getirilmesi bu denli değişen ve farklılık gösteren kavramı araştırmak ve problemlerini tespit etmeye yönelik politikalar oluşturmak da o derece zordur ve değişkendir (Ahlatcı, 2014: 2).

En genel tanımıyla göç, insanların kendi haklı gerekçelerine bağlı olarak yaşadıkları yerlerden başka bir yere doğru mekan değiştirmesi veya yaşadığı yerleşim birimini değiştirmesidir. Nüfusun kişisel, aileler, gruplar ya da kitleler halinde, geçici veya devamlı olarak doğum yerini terk ederek başka yerlere gitmesi şeklinde ortaya çıkan yer değiştirme süreci, göç olarak adlandırılmaktadır. Göçleri çeşitli özellikleri açısından, ülke içi göçler, ülke dışı göçler, zorunlu göçler, isteğe bağlı göçler gibi gruplara ayırmak mümkündür (Doğanay, 1991: 91-21). Daha geniş bir tanım yapmak gerekirse göç, bireylerin gelecekte yaşayacakları hayatın bütününe veya bir bölümünü devam ettirmek için daimi ve ya bir süreliğine bir yerden başka bir yere yerleşmek suretiyle coğrafi olarak mekan değişimidir. İlk bakışta coğrafi bir mekan değişikliği gibi görünen göçün aslında ekonomik, sosyal ve siyasal bir arka planı her zaman bulunmaktadır. Hem gelinen hem de terk edilen yerde bir dizi değişimi ortaya çıkarma durumu bulunan göç, çift yönlü bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır (Merter, 2013: 223).

1.2. TÜRKİYE'DE KIRSAL ALANDA YAŞANAN DEĞİŞİMLER

Türkiye'de tarım toprakları mülkiyet yapısı Osmanlı İmparatorluğu'ndan devralınan, 1926'da toprak üzerindeki özel mülkiyetin yasal çerçeveye kavuşmasıyla devam eden, sonrasında da izlenen politikalarla ağırlıklı küçük ölçekte arazi üzerinde faaliyet gösteren köylü tipi üretim yanında az sayıda büyük ölçekli mülkiyetten oluşan bir yapıdır. Geniş ölçekli arazi sahipliği Osmanlı dönemindeki bazı çiftlikler ve ağalık düzeninde oluşmuş; zamanla bir yandan sınırlı etkisi olan toprak reformu, göçler, topraksızlaşma ve toprakların miras yoluyla yeniden bölünmesi yoluyla günümüzde ağırlıklı olarak küçük ölçekli üretime dayanan bir toprak mülkiyeti yapısına gelmiştir (Alkan, 2016: 40).

Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren günümüze kadar Türkiye'de yaşanan kırsal gelişim ve dönüşüm evreleri dört ana bölümde incelenebilir. Bunların ilki, Cumhuriyet'in ilk yıllarından başlayıp 1950'ye kadar devam eden tek partili dönemdir. Her ne kadar 1929 Dünya Ekonomik Krizi nedeniyle 1932 sonrasında kırsal kesime ilişkin izlenen politikalarda önemli değişiklikler olsa da, bu dönemde sanayi sektörü ön plana çıkarak kırsal kesime verilen destekler sınırlı kalmıştır. İkinci dönem ise Demokrat Parti iktidarının hüküm sürdüğü 1950 ile 1960 yılları arasındadır. Bu dönemin en önemli özelliği ise iç ve dış şartlara bağlı olarak kırsal kesimde yüksek bir refah artışının vuku bulmasıdır. 1960 ile 1980 arasındaki dönemde ise yine tarım sektörü ikinci plana itilmiş ve uygulanan kalkınma planlarında kırsal kesime yönelik istikrarlı politikalar izlenememiştir. Son dönem ise 1980 sonrası yılları kapsamaktadır ve kırsal kesime yönelik kamu desteklerinin sınırlandırıldığı ve sonrasında da destekleme stratejilerinde radikal değişikliklerin izlendiği bir dönemdir (İlbank, 2005: 12).

1.2.1. 1923-1950 Dönemi

Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren sanayileşme öncelikli politikalar izlenmesinin sonucu olarak tarıma ve dolayısıyla kırsal kesime verilen destekler sınırlı düzeyde gerçekleşmiştir. Bu dönemde tarımsal dönüşümün sağlanmasına, kurumsal altyapının ve tarımda makineleşmenin sağlanmasına yönelik olmuştur. Bunların yanında tarımsal üretimin modern araç ve gereçlerden faydalanılarak gerçekleştirilmesine yönelik politikalar uygulanmıştır (Alkan, 2016: 41).

1.2.2. 1950-1960 Dönemi

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra tarımda teknolojik yenilikler hızlanmıştır. Bunda tarım sektörünü önceleyen Marshall Yardım Planı'nın 1948 yılında devreye sokulması ile 1950 yılında iktidara gelen Demokrat Parti hükümetlerinin kırsal kalkınmaya yönelik olarak uyguladığı politikalar önemli rol oynamıştır. Bu dönemde kamu yatırımlarının sektörel dağılımı daha dengeli yapılmış, sanayi sektörüne verilen önceliklere son verilmiştir. Tarımda makineleşmenin gelişmesi sonucu olarak hasat kaybı azalmış, üretim ve verimlilik artmıştır. Buna ilaveten ekilen toprakların genişlemesi, iklim koşullarının iyi gitmesi, Kore Savaşı nedeniyle tarım ürünleri fiyatlarının yükselmesi, Demokrat Parti'nin tarım ürünlerine verdiği sübvansiyonlar ve tarımsal kredilerin artması kırsal kesimde görülmemiş bir refah artışına neden olmuştur (Alkan, 2016: 41).

1.2.3. Beş Yıllık Kalkınma Planları

Kalkınma Planlarında (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2015) iktisadi gelişme ile sanayileşme özdeş olarak kabul edildiğinden sanayileşme birincil amaç olarak belirlenmiştir. Bu nedenle tarıma ve kırsal kesime ilişkin hususlar planlarda sınırlı biçimde yer almıştır. 1963 yılından itibaren uygulamaya konulan Kalkınma Planlarının ekonomi üzerindeki etkinliği, 24 Ocak 1980 kararları sonrasında azalmıştır. 1989 yılından sonra uygulanan altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve onuncu Kalkınma Planlarında ise ağırlıklı olarak AB ile ortak tarım politikaları çerçevesinde yapılması gereken düzenlemeler, tarımsal yapının etkinleştirilmesine ve piyasa koşullarına adaptasyonuna yönelik tedbirler yer almıştır (Alkan, 2016: 42).

1.2.3.1. 1963-1967 Dönemi

1963-1967 yıllarını kapsayan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında tarım sektörü sanayileşmenin bir aracı olarak kabul edilmiştir. Ekilebilen toprakların sınırlarına varılmış olması nedeniyle tarımsal üretim artışının entansif tarıma gidilerek sağlanması hedeflenmiştir (Alkan, 2016: 42).

1.2.3.2. 1968-1972 Dönemi

1968-1972 yıllarını kapsayan İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında ise “Köy ve Köylü Sorunu” başlığı altında sektöre verilecek kredilerle, teknolojik gelişme sağlayacak ve verimliliği arttıracak, iyi tohum, yem, gübre, ilaç ve yakıt gibi girdilerin kullanılmasının arttırılması hedeflenmiştir (Alkan, 2016: 42).

1.2.3.3. 1973-1977 Dönemi

1973-1977 yıllarını kapsayan Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında tarımın arz ve talebinin doğal ve teknolojik sınırları olduğundan hareketle, iktisadi gelişmenin tarım dışı sektörlerle sağlanabileceği tekrarlanmış ve bu sınırların aşılmasına yönelik olarak tarımda teknolojik gelişme amaçlanmıştır. Planlı kalkınma döneminde tarımın makineleşme derecesini yükseltmek için sarf edilen çabalar sonucunda özellikle tarım makinelerinin ve traktörlerin imalatında büyük gelişme sağlanmıştır (Alkan, 2016: 42).

1.2.3.4. 1980 Sonrası Dönem

1980 sonrası tarım sektörünün görece ağırlığı ekonomik gelişme sürecince gerilemesine rağmen birçok ekonomik ve sosyal nedenden dolayı ihmal edilmesi mümkün olmayan bir kesimdir. Türkiye'de tarımda makineleşmenin gözlenen ilk etkileri ekime açılan alanların çayır, mera ve orman arazileri aleyhine genişlemesi olmuştur. Tarımsal ekim yapılan toprakların giderek genişlemesi neticesinde üretim uç alanlara kaymış ve bu durum verimlilik artışını olumsuz etkilemiştir (Alkan, 2016: 42).

1.3. TÜRKİYE'DE KENTSEL ALANDA YAŞANAN DEĞİŞİMLER

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu, ulus-devlet olma sürecinde modernleşme ve çağdaşlaşma projesini ifade etmektedir (Güneş, 2013: 201). Modernleşme projesi çerçevesinde, Cumhuriyet'in ilanından sonra Türkiye'de kentleşme hareketlerinin arttığı gözlemlenmektedir (Özkan, 2018: 36).

Türkiye' deki kentleşme olgusu, ülkenin toplumsal ve ekonomik yapısını biçimlendiren temel öğelerden biridir. Yalnız tarımdaki değişmelerin ve sanayileşmenin bir sonucu değil, toplumsal değişme sürecinin de bir göstergesidir (Erkan, 2010: 83).

1.3.1. 1923-1950 Dönemi

29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyet ilan edildikten sonra, başlayan ulus devlet oluşturma süreci, bir modernleşme projesi olarak kentsel gelişimin gerçekleştirilmesine dayanmaktadır (Güneş, 2013: 202). Cumhuriyetle kentsel alana ilişkin çalışmalarda yoğun bir değişim ve moderniteye ulaşım gayretleri görülmektedir. Bu dönemde köklü bir kentleşme hareketine rastlanmamaktadır. Bu

dönemde kentleşme hızı, nüfus artış hızına paralel olarak gerçekleşmektedir (Niray, 2002: 11).

Ankara, 13 Ekim 1923 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti ilan edilmiştir. Başkent in Anadolu'ya taşınmasında; ülkeyi ayrı ayrı bölgesel ekonomilerden kurtarıp, iç pazar bütünleşmesinin sağlanması ve ulusal bir ekonominin kurulması, İç Anadolu'nun gelişmesini sağlayarak bölgeler arası eşitsizliklerin giderilmesi amaçlanmıştır (Güneş, 2013: 203). Ayrıca kentsel bazda düşünülürse Ankara'nın başkent seçilmesiyle modern, çağdaş, yeni ve örnek bir kent kurulmuştur. Bu kentte Cumhuriyetin yaratacağı ulusal burjuvazinin yaşam kalıplarının diğer kentlere örnek olacak şekilde geliştirilmesi, Cumhuriyetin başarılarının bu kentle simgeleştirilmesinin hedeflenmiş olması etkili olmuştur (Güneş, 2013: 203). Bu dönemde, kentleşmede görülen en önemli değişimlerden birisi devletçiliğe dayalı ekonomi politikasının uygulanması ve demiryollarının yaygınlaştırılmasıyla birlikte liman kentlerinin, Orta Anadolu şehirlerine nazaran önemini yitirmesidir (Niray, 2002: 11). Bu dönemde Anadolu'da demiryolu ağı çalışmalarına ağırlık verilmiş, ulaşım imkânları sağlanmış ve dolayısıyla Anadolu'da kentleşme hareketleri gözlemlenmiştir. Artık liman kentlerinin önemi azalmış ve insanlar iç kesimlerdeki kentlere de yerleşmeye başlamışlardır (Özkan, 2018: 37).

Bu dönemde devletçilik politikaları geliştirilmiş ve bunun sonucu olarak sanayi planları yapılmıştır. Devlet tarafından yapılan ekonomik yatırımlarda Anadolu'ya ağırlık verilmiş ve kamu yatırımlarının mümkün olduğu kadar eşit bir şekilde Anadolu'ya dağıtılması amaçlanmıştır (Güneş, 2013: 203). Bu bağlamda düşünülürse fabrikaların kurulması ve demiryolu ağının bu fabrikaları bağliyor olması Anadolu'da kentleşme hareketlerini artırmıştır (Özkan, 2018: 37).

Ancak daha önce de belirtildiği gibi bu dönemde Türkiye'de kentleşme hızı oldukça düşük olmuştur. Bu durum, cumhuriyet dönemi kentsel ve kırsal nüfusun gösterildiği aşağıdaki tablodan da anlaşılmaktadır. Türkiye'de 1950 yılına kadar, nüfusun yaklaşık %75'i köylerde yaşamaktadır. Türkiye'de asıl kentleşme hareketi 1950'den sonra başlamıştır (Özkan, 2018: 37).

1.3.2. 1951-1959 Dönemi

Türkiye'de kentleşme 1950'lerden sonra hızlanmaya başlamıştır. 1950'ye kadar fazla bir gelişme göstermeyen kentleşme 1950'den sonra Türkiye'nin en ciddi

sorunlarından biri durumuna gelmektedir (Niray, 2002: 12). Bu süreçte bir taraftan hâlihazırda var olan şehirlerin nüfusu artarken, öbür taraftan bir takım küçük yerleşim birimlerinin nüfusu çoğalarak onlar da kent konumuna yükselmektedir (Işık, 2005: 61).

Kentleşmenin bu tarihten itibaren hızlanışının nedeni, 1950 yılından sonra yürürlüğe konan yeni ekonomik-sosyal politikalarıdır (Erkan, 2010: 85). Bu dönemde devlet, devletçilik politikalarından vazgeçmiş yerine liberal politikalar benimsemiştir. Dışarıdan yardımlar alınmış ve bu yardımlar ülke içi sanayileşme, karayollarının yapımı, tarımda makineleşme gibi alanlarda kullanılmıştır. Bütün bu gelişmeler doğrultusunda ülkede aşırı şekilde köylerden kentlere göç meydana gelmiştir. 1950'li yıllarda başlayan kırdan kente doğru yaşanan yoğun göçle birlikte Türkiye'de büyük bir nüfus hareketliliği ortaya çıkmıştır (Güneş, 2013: 208). Yani, 1950-1980 arasındaki kentleşmeleri, kendinden önceki süreçten ayıran en büyük husus, kentlerdeki doğal nüfus artışından ziyade, kırdan kente göçle büyümüş olmalarıdır (Işık, 2005: 62).

Bu dönemde; kentler, sanayileşmenin hızlanması ve sanayileşme stratejisinin yeniden tanımlanması, kentlerin nüfuslarının aşırı artması, kentlerin belediye sınırları dışına taşarak büyümesi ve kentsel ulaşım araçlarının sayısı ve çeşitlerinin çoğalması doğrultusunda biçimlenmiştir (Niray, 2002: 12-13).

1.3.3. 1960-1979 Dönemi

Hızlı kentleşme bu dönemde de sürmüştür, ancak önceki dönemden farklı olarak kentleşmenin bir ölçüde de olsa yavaşlamasını sağlayan önemli etkenlerden biri, dışa göçün başlaması olmuştur (Güneş, 2013: 212). Bu dönemde Almanya'nın misafir işçi uygulaması, Türkiye'den Almanya'ya bir işçi göçüne neden olmuştur. O yüzden bu dönemde az da olsa ülke içi göçte azalma görülmektedir (Özkan, 2018: 39).

1960'larda gerçekleştirilen planlı bir şekilde kentleşme döneminde kentlerdeki süratli değişim sürmüştür ve planlama daha da önemsenererek, kentlerde çoğalan iş yerleri ve sanayi kurumları yerleşim alanlarının dışına götürülerek, sanayinin siteler şeklinde örgütlenmesi sağlanmıştır. Kentlerin merkezlerinde İse ticaret ile kontrol mekanizmaları yer almıştır (Niray, 2002: 13). Dolayısıyla bu dönemde de yoğun göç hareketlerine rastlanmaktadır. Yani bu dönemde kentleşmenin temel sebebi göç olgusudur. Söz konusu göçlerin varış sahaları olan

kentlerin göçler içindeki durumları ve coğrafi dağılımları incelendiğinde; konumlan, ekonomik ve tarihsel birikimleri, bölgesel konumlarıyla orantılı olarak, her kent, kentleşmeye belirli oranlarda katkıda bulunmuştur (Işık, 2005: 63).

Bu dönemde ülke planlı bir sürece geçmiştir. Artık ekonomik, sosyal alanlarda kalkınma planlarına göre hareket edilmektedir. Dolayısıyla bu planlar kentleşmeyi de etkilemiş ve bu doğrultuda çalışmalar yapılmıştır. Belediyeler kentlerin İmar planlarını yapmakla sorumlu tutulmuş ve bu planlar çerçevesinde yaşanabilir kentler oluşturmaya çalışmışlardır. Devlet de sanayi yatırımlarını kent dışına alarak kentleşmenin sağlıklı oluşumuna katkı sağlamıştır. Ayrıca sanayi bölgelerine karayolları yapımını sağlayarak ülke ve dolayısıyla kent ekonomisine katkıda bulunmuştur (Özkan, 2018: 40).

Bu dönemde de kent nüfusu kırsal alanlara göre artışını sürdürmektedir. Daha önce belirtildiği gibi, bunun en önemli sebebi kırsal alanlarda yaşayanların kentlere göç etmesidir. Ancak bu aşırı göç beraberinde kentlere bazı sorunlar getirmiştir. Kentlerde çarpık kentleşme olgusu yani gecekondulaşma sorunu ortaya çıkmıştır. Bir diğer sorun ise kentte iş bulamayanların ikincil ekonomik diye adlandırılan işportacılık, dolmuşçuluk yapımlarıdır (Özkan, 2018: 40).

Kentlerin kırsal alandan göçen nüfusu aynı yoğunlukta emme imkânına sahip olmaması ve istihdam imkanlarının yeterli olamaması ve göçle gelen insanları iskan edecek meskenlerin olmaması, hayatını ikincil ekonomi dediğimiz sektörlerden sağlamaya çalışan, kent nüfusu içerisinde de ağırlığı gittikçe çoğalan bu gecekondu sakinlerini ortaya çıkarmıştır (Niray, 2002: 14).

Planlı Kalkınma Döneminde (1960-1980), 1961 Anayasasıyla birlikte planlı kalkınma ilkesi kabul edilmiş ve Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) kurulmuştur. 1960Tı yıllarda devam eden gecekondulaşma ve yapsatçılığa alternatif olması amacıyla toplu konutlar yapılmış, kooperatifler ve belediyeler tarafından girişimlerde bulunulmuştur. Gecekondu ve apartmanlar, kent dokusunda mekânsal, ekonomik ve kültürel anlamda ikili bir yapının oluşmasına neden olmuşlardır. Kentlere göç edenler akrabalık ve hemşerilik bağlarına dayalı olarak kendi toplumsal ilişki ağlarını kurmuşlardır (Güneş, 2013: 218).

1.3.4. 1980-2011 Dönemi

Türkiye için 1980'den sonraki dönem pek çok açıdan bir dönüm noktasıdır. O dönemde bütün dünyada yaygınlaşan küreselleşme gayretleri, özellikle Türkiye'nin ekonomi politikalarında ortaya çıkan değişimle yepyeni bir dönemi başlatmaktadır (Niray, 2002: 14). Küreselleşme adına Türkiye tarafından geliştirilen stratejileri üç başlık altında toplanabilir (Niray, 2002: 14):

- O zamana kadar izlenen İthalata dayalı kalkınma tarzından vazgeçilerek, ihracata dayalı kalkınma tarzını tercih eder olmuştur.
- İhracata dayalı modeli geliştirmeye yönelik alt yapılar oluşturmaya başlanmış, telekomünikasyona önem verilmiştir.
- Küreselleşmeye dayalı ekonominin gerektirdiği yeni kurumlar geliştirilmiştir.

1980 sonrasında ülkemizde kentleşmeyi etkileyen temel faktörler, neo-liberal politikalar, sanayileşme, turizm ve güvenlik sorunundan kaynaklanan büyük çaplı göçlerdir. Hatta 1980'lere kadar geleneksel sanayi merkezlerine yönelik göçlerin egemen olduğu kentleşme modeli, ülkemizdeki mevcut kentleşmenin tek modeli olurken; bu modele ek olarak, kentleşme sürecinin kaynağını tarım ve turizm faaliyetlerindeki gelişmeler, doğudaki güvenlik sorunundan kaynaklanan iç göçler ve yeni kurulan üniversitelerin etkilemiş olduğu gözlenmektedir (Güneş, 2013: 253). Sayılan bu nedenlerden dolayı, kentler bir çekim merkezi haline gelmiştir. Kırlardan kente göç sonrası kent nüfusları artık kırsal alanlara göre daha fazla artış göstermektedir (Özkan, 2018: 42).

1980 sonrası dönem, birtakım alt dönemler halinde ele alındığında, kentsel nüfusun özellikle 1980-1985 döneminde çok daha büyük bir hızla arttığı dikkati çekmektedir (Işık, 2005: 64). Hatta bu tarihte ilk defa kent nüfusu kır nüfusunu geçmiştir (Özkan, 2018: 42).

Bununla birlikte, ülkemizde 1985 sonrasında yaşanan kentleşme hareketleri gözden geçirildiğinde, esas olarak üç konuda önemli gelişme olduğu söylenebilir. Bunlar; kentsel nüfus artış hızındaki gerileme, kentleşme dinamikleri, kentleşmenin coğrafi boyutudur (Işık, 2005: 65). Ancak Türkiye' deki hızlı kentleşme süreçleri sanayileşmeyle paralel olarak belli gelişimler göstermiştir. Bununla birlikte genel olarak kırdan kente göç eden kitlelerin önemli bir kısmı kentsel işgücüne

katılamamış, işsizlik, gecekondulaşma, yoksullaşma ve yetersiz altyapının yol açtığı sorunlar Türkiye'nin kentleşme süreciyle el ele gitmiştir (Güneş, 2013: 253).

Özellikle 2000 sonrası dönemde yaşanan ekonomik ve siyasi gelişmeler kentleşme hareketlerine katkı sağlamıştır. Bu dönemlerde ülke nüfusu da hızlı bir artış göstermektedir. Dolayısıyla kent nüfusları artmakta kentleşme olgusu hız kazanmakta ve bu da politik yeni gelişmeleri ortaya çıkarmaktadır. 2012 yılında 6360 sayılı Yeni Büyükşehir Belediyesi Kanunu yürürlüğe girmiş kentlerde oldukça büyük değişimler yaşanmıştır (Özkan, 2018: 43).

1.3.5. 2012-2016 Dönemi

2012 yılında 6360 sayılı kanun ile kentlerde köklü bir değişim yaşanmıştır. 6360 sayılı 'On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'2 ile birlikte, Türkiye'de yerel yönetim sistemi idari yapılanmada, mali kaynakların dağıtımında, siyasal coğrafyada, yerel hizmetlerin sunumunda ve son olarak imar ve planlama düzeni gibi alanlarda köklü değişimlere sahne olmuştur (Çetin, 2015: 248).

Bu kapsamda, 6360 sayılı Yasa ile birlikte Türkiye'de büyükşehir belediye sayısı 30'a çıkarılmış ve bu alanlarda il özel idareleri kaldırılmış, köyler ve beldeler mahalleye dönüştürülmüştür (Çetin, 2015: 248). Bu düzenleme ile kırsal alan ve kentsel alan arasında büyük fark oluşmuştur (Özkan, 2018: 44).

6360 sayılı yasa ile kent nüfusunun kır nüfusuna oranla büyük bir farkın oluştuğunu söyleyebiliriz. Köylerin ve beldelerin mahalleye dönüşerek büyükşehir belediyelerine bağlanması ile kentleşme hareketinin yoğun bir şekilde yaşandığını söyleyebiliriz. Köylerin ve beldelerin mahalleye dönüşerek büyükşehir belediyelerine bağlanması ile kentleşme hareketinin yoğun bir şekilde yaşandığını söyleyebiliriz (Özkan, 2018: 44).

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. İÇ GÖÇ OLGUSU VE NEDENLERİ

2.1.1. Göç Türleri

2.1.1.1. İç Göçler

İç göçler: Bir ülke içinde yaşayanların ekonomik ve sosyal nedenlere bağlı olarak ülkenin bir yerinden bir başka yerine yerleşmek düşüncesiyle hareket etmesi iç göç olarak tanımlanmaktadır. Aslında bu hareketler ülkenin büyüklüğü, ekonomik yapısı ve yerleşmenin tarihine ilişkin olarak; kırdan kente, kırdan kıra, kentten kente, kentten kıra olmak üzere dört ana grupta toplanabilirler. İç göç ülke sınırları içerisinde gerçekleşen göçlerdir. Sürekli olabilecekleri gibi geçici de olabilirler. İç göç tipleri aşağıdaki gibidir (Merter, 2013: 232):

- Kırdan kente,
- Kırdan kıra,
- Kentten kıra,
- Kentten kente olabilir.

2.1.1.2. Dış Göçler

Dış göçler: Bir ülke içindeki bireylerin eğitim yapma, iş kurma, iş bulma gibi nedenlerle başka ülkeye kısa veya uzun süreli olarak çıkması dış göç olarak tanımlanmaktadır. Dış göçte sosyo- ekonomik balamdan gelişmiş ülkeler geliştirmekte olan ülkeler açısından bir çekim merkezi durumundadır. Dış göçleri de iki yönden ele alınabilir (Merter, 2013: 232):

- Dış ülkelere göç,
- Dış ülkelerden gelen göç.

Bu çalışmada Giresun il nüfusu üzerinde kır-kent ilişkisi göç çeşitleri olarak belirtilen iç ve dış göç tipleri içerisinde iç göç kapsamında değerlendirilecektir. Bu çalışma, Giresun nüfusu üzerinde 2000-2018 yılları arasında demografik değişim açısından yapılacağı için göç türleri olarak yukarıda belirtilen iç göç ve dış göç çeşitlerinden, Giresun nüfusu iç göç kavramı yönünden incelemeye ve değerlendirilmeye çalışılacaktır. Giresun nüfusunun bulunduğu kırsal ve kentsel yerleşim alanlarında ikamet edenlerin yıllar itibariyle iç göç çeşitleri olan kırdan-

kente, kırdan-kıra, kentten-kıra ve kentten kente göç yolu ile ayrıldığı görülmüş ve bu nedenle çalışmaya iç göç kapsamında devam edilmiştir. Dış göç çalışma kapsamı dışında tutularak inceleme alanına ve konusuna dahil edilmemiştir.

2.1.2. Kentsel Göç Nedenleri

Bazı sosyal bilimciler göç nedenlerini ekonomik, sosyo-kültürel, teknolojik ve terör başlıkları altında, bir kısım sosyal bilimciler ise itici, çekici, siyasi ve iletici faktörler başlıkları altında toplamaktadır. Bu bağlamda göç olgusunun altında yatan gerçeklik, farklı bir terminoloji ile anlatılmaktadır (Merter, 2013: 223).

2.1.2.1. İtici Nedenler

Bu anlamda göçün sebebi, bulunulan yerin ekonomik ve sosyal koşullarının, kişinin bundan sonraki yaşantısını sürdüremeyecek kadar olumsuz olmasıdır. İtici kavramında anlatılmak istenen, koşulların göç kararının alınmasını gerektirecek düzeyde yetersiz olmasıdır (Merter, 2013: 223). Bu da ekilebilir arazinin azalması, tarım sektöründe meydana gelen yapısal değişikliklerle arazinin küçülmesi, eğitim ve sağlık alanlarında ortaya çıkan yetersizlikler gibi çeşitli gerekçelere dayalı olarak ortaya çıkabilir (Özkan, 2018: 51).

1950'li yıllarda başlayan köyden kente göçün, Türkiye'nin sanayileşme sürecinin yarattığı iş gücüne duyulan talepten kaynaklandığı söylenebilir. Bu nedene kırsalın işgücü talep fazlalığı, bu bölgelerin diğer sosyo-ekonomik sorunlarına da eklenince kırsalda itici bir gücün oluşmasına neden olmaktadır. Türkiye'deki kırsal göç hareketi ilk zamanlarda bir sorun olarak algılanmamış hatta bu hareketin desteklenmiş olduğu söylenebilir (Güreşçi, 2010: 77).

2.1.2.2. Çekici Nedenler

Genel hatlarıyla göçü çekici hale getiren nedenler iş imkânı, emeğe daha dolgun maaş, sanayi sektörü ve hizmet sektörü gibi tarım dışındaki alanlarda iş kollarının çeşitliliği, ucuz ve verimli toprak, sosyal tabakalar arası geçiş ve yükselme koşullarının varlığı, sağlık, eğitim, kültür, eğlence ve boş zamanı değerlendirme imkânlarının artması, iyi yaşam şartlarını sağlayacak araçların çeşitliliği, sosyal huzur ve güven ortamının varlığı sayılabilir (Merter, 2013: 223). Bir başka ifadeyle daha iyi eğitim, sağlık, sosyal güvenlik gibi hizmetlere ulaşma, alt yapı hizmetlerinden faydalanma, tatmin edici yaşam tarzını yakalama, ideallerini gerçekleştirme noktasında cazip koşulların varlığı hem iç hem de dış göç olmak

üzere kişilerin bundan sonraki yaşamlarını sürdürebilmeleri için çekici olmaktadır (Özkan, 2018: 52).

Bu noktada Türkiye'deki iç göç bir yapısal değişimin ürünüdür. Üretimin tarımdan sanayiye kayışı, kırsal ile kent arasındaki ekonomik, sosyal ve kültürel dengesizlikler, iş gücünün yüksek düzeydeki arzı, ücret politikalarındaki farklılık, göç veren yerlerin yerel ve bölgesel olarak olumsuz koşullara sahip olmasına neden olmuştur. Buna karşın varılan yerdeki şartların göreceli olarak daha kabul edilebilirliği hızlı bir şekilde gözlemlenen iç göçün alt yapısını hazırlamaktadır (Merter, 2013: 230).

2.1.2.3. Siyasi Nedenler

Bir ülkede çeşitli düzeyde verilen kararlar, yönetim yapısının özellikleri ve yasal düzenlemeler hem yurtiçi hem de yurt dışına yapılacak olan nüfus hareketlerini yakından etkilemektedir. Geçmişten günümüze kadar ülkelerin yönetim şekilleri, anayasa ve yasalarındaki ilgili maddeler, uygulamaya konulan ekonomik ve siyasi programlar göçü doğrudan etkilemektedir. Bu konuda Türkiye'yi örnek gösterirsek, Cumhuriyet ilan edildikten sonra değişik zamanlarda bilhassa sanayideki gelişme, iletişim, ulaşım ve uluslararası ilişkilerde hayata geçirilen politikaların, kentleşme sürecine dolaylı olarak da iç göçe etki ettiği iddia edilebilir (Merter, 2013: 230).

2.1.2.4. İletici Nedenler

Ulaşım araçlarında meydana gelen gelişmeler sonucunda, köyle kent arasında her türlü ilişki yoğunluk kazanmaktadır. Bunun yanında kitle iletişim araçlarında meydana gelişme de hesaba katılacak olursa, köylü ve kentlinin sistemden haberdar olmaları ve birbirleriyle daha yoğun iletişim kurmaları mümkün olmaktadır. Özellikle iletişim teknolojisinde meydana gelen değişim farklı coğrafya ve kültürdeki insanların birbirlerini etkilemelerini sağlamaktadır. Bu sayede insanlar bırakın kendi ülkelerindeki yaşantıları, diğer ülkelerdeki yaşantı ve fırsatlardan da haberdar olmakta ve etkilenmektedirler. Bu etkiye bağlı olarak da sürekli bir göç tasarlanmakta ve gerçekleştirilmektedir (Merter, 2013: 231).

2.1.3. Türkiye'de İç Göçün Nedenleri

Göç olayı esasta sanayi topluluklarının bir özelliği gibi görülmektedir. Köy ve kırsal kesiminden, büyük şehirler istikametinde olan iç göçler ilk önceleri "Sanayi

Devrimi” esnasında hız kazanmıştır. Dolayısıyla da kır kesiminden kente doğru yoğun göç olayları ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak göç, geleneğe bağlı toplumsal yapıdan, gelişmiş bir toplumsal yapı istikametinde gelişen bir süreç olmuştur. Gerçekten tarıma dayalı toplumların en önde gelen niteliği toprağa bağlılık olduğu için, göç olayının vuku bulması için bundan kopmanın söz konusu olması gerekmektedir. Toprakta kopma nedeni de, makineleşmeyle birlikte, toprak sahipliğindeki zıtlama ve yoğun ve verimli (entansif) tarıma geçiştir. Daha öz bir deyişle tarım alanındaki değişimdir. Türkiye için de iç göçün ortaya çıkış nedenleri şöyle sıralanabilir (Koyuncu, 2011: 37-38):

- Hızlı nüfus artışı,
- Tarımsal faaliyetlerde kullanılan tekniğin gelişmesi,
- Tarım alanlarının miras yoluyla parçalanması ve küçülmesi,
- Erozyona bağlı kayıplar,
- Tarım arazilerinin kamulaştırılması,
- Uygulanan kalkınma projeleri,
- Üretim alanında oluşan gelişme,
- Ulaşımın gelişmesi,
- Terör eylemleri
- Depremın ortaya çıkardığı etki.

Bu gerekçeler bölgelere ve dönemlere göre farklılık göstermesine rağmen, kentleşmeyi hızlandıran etkenler genellikle, köy ve kır kesiminin iticiliği, göç olayını tetikleyen bir vasıta olarak iletici ve kentlerin çekici imkânlarıyla açıklanabilir (Koyuncu, 2011: 37-38):

Kırsal kesimde, nüfusun yoğunlaşması ve tarım sektörüne yeni tekniklerin girmesi, eşitliksiz toprak paylaşımı ve mirasla parçalanıp küçülen tarım alanları yüzünden ortaya çıkan sorunlar (eğitim, sağlık ve işsizlik gibi) ile bir takım sosyal ihtiyaçların giderilememesi ya da eksik karşılanması gibi nedenler iç göçün itici nedenleri olarak karşımıza çıkmaktadır (Tolan, 1977: 12-17). Kırsal alandan kentlere göç olayında ulaştırma ve iletişim alanında ortaya çıkan gelişmeler de önemli iletici güç olarak görülmektedir. Özellikle Türkiye için karayollarının yaygınlaşması ve gelişmesi şehirlere olan göçte tesir etmiştir (Keleş, 2012: 26). Göç olayındaki iletici bir başka güç de toplu iletişimin yayılmasıdır. Böylece insanlar şehirlerin

olanaklarını, şehir hayatının cazip taraflarını görerek bunlardan faydalanmak için oralara meyletmişlerdir. Bu arada sanayideki gelişme, ulaştırma, eğitim ve sağlıkla ilgili ihtiyaçlar ile uluslararası politikaların kazandırdığı gelişmeler şehirlerin cazibesini artırıp, insanların kente yönelmesini sağlayan etken olmuştur. Dahası köydeki bir kimse için yakınlarından birinin şehirde yaşıyor olması bile kentin çekiciliğinin bir etkeni olmuştur (Koyuncu, 2011: 38).

Bu hususta özellikle belirtilmesi gereken bir konu da kente göçen nüfusun kentli hale gelebilmesi için yalnızca göçmesi ve iş imkanı bulması yetmemektedir. Bu insanların kentli yaşamını içselleştirmesi, kendini oraya ait görmesi de kentleşmenin bir gereği olarak karşımızda durmaktadır. İşte asıl bu dönem daha uzun ve problemlili bir zamanı kapsamakta ve bir takım problemleri beraberinde getirmektedir. Kırsaldan kente göçü etkileyen itici ve çekici nedenler çeşitli değişkenler açısından da farklılıklar gösterebilmektedir. Bölgeler arası sosyal ve ekonomik farklılıklar, hızlı nüfus artışı, tarım sektöründe meydana gelen yapısal değişiklikler, ekonomi politikaları, istihdam ve işgücü gibi faktörler de göçün önemli nedeni erindedir (Özkan, 2018: 55).

2.1.3.1. Bölgesel Nedenler

Ülkelerin bölgesel eşitsizliği muhtelif bölgelerde ortaya çıkan dengesizlik gibi değerlendirilirse, günümüzde bütün ülkelerde şu ya da bu şekilde, bir eşitsizlikten bahsedilebilir. Bölgeler arası eşitsizlik dar anlamıyla ekonomik anlamda ve sosyal alanlardaki imkan dengesizliği olarak da görülebilir (Dinler, 2005: 97). Bölgeler arası eşitsizlik gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin özelliklerine nazaran üç grupta toplanabilir (Koyuncu, 2011: 39):

- Birincisi, tabii veya coğrafyaya bağlı eşitsizliktir. Bu tip eşitsizlikte tabii zenginlikler farklılıklar göstermektedir.
- İkincisi, ekonomik ve işlevsel eşitsizliktir. Bu tip eşitsizliğin olduğu yerlerde aynı üretim sektörlerinde üretilen mal, pazar farklılığından değişik bölgelerde farklı gelirler getirebilmektedir. Bir başka yönden işgücü tarımsal alandan, sanayiye kayması durumunda gelirlerde dengesizlikler ortaya çıkabilmektedir.
- Üçüncüsü ise sosyo-kültürel alandaki eşitsizliktir. İnsanın toplumsal davranışları ve değer verdiği kıymetleri ihtiva eden bu eşitsizlik insanların

eğitim düzeyindeki farklılıktan kaynaklanmaktadır. Eğitim düzeyi yüksek kültürlü insanların işgal ettiği sosyal statü, değer hükümleri, giyim kuşamı, davranış biçimi öbürlerinden farklıdır. Bu tür eşitsizliğe örnek olarak şehirlerin gecekondü bölgeleri ile zengin muhitleri verilebilir.

Türkiye için de bölgeler arasında ekonomik gelişmişlik açısından farklılıkların olduğu gerçeği tartışmasız bir durumdur. Türkiye'nin doğusu batısına göre düşük gelişmişlik düzeyine sahipken, batısı da doğuya nazaran gelişmişlik düzeyi yüksek yerler olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de gç olayı incelendiğinde doğu bölgelerinden (Karadeniz, Doğu ve Güneydoğu), batı istikametinde göçün olduğu gözlemlenmektedir. Liberal ekonominin uygulandığı ve Marshall yardımları kapsamındaki programlar; köye yönelik olarak, köyün refah düzeyini biraz artırırken, sanayi ve inşaat alanlarındaki gelişmelerle de şehirlerde işgücü ağığını çıkarmıştır. Bu da yine göçe zemin yaratmıştır (Koyuncu, 2011: 40).

1980'li yıllarda ekonomideki liberal uygulamalar, sanayi alanında ve hizmet sektöründe ciddi gelişmeler yaratırken, tarım alanında düşme olmuş, bu sonuçta köyden şehre yönelik göçü etkilemiştir. Daha önce de belirtildiği üzere, 1980'li yılların ortalarından sonra ortaya çıkan terörist eylemler de gç olayının bir başka sebebini oluşturmaktadır. Terörün olduğu bölgelerde yaşayan insanlar, güvenlikleri olmadığı için mecburen kentlere göçmüşlerdir. 1990'lı yıllarda hayat geçirilmeye çalışılan GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) de göçü durduramamıştır. 1945 ile 1995 yılları arasında ortaya çıkan yoğun kırdan kente göç milyonları bulan köy insanının öncelikle İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana gibi şehirler olmak üzere, büyük şehirlere gelmelerine neden olmuştur. 1950-1970 yılları arasında yıllık yaklaşık 200 bini aşkın köylünün şehre göçtüğü söylenmektedir. Bu rakamların takip eden on yılda (1970-1980) 350 bin, 1980 ile 1995 arasında ise yıllık 500 bin dolayında olduğu yolundadır. Aynı dönemde büyük ölçüde işgücü köyden kente kayarken, şehirlerde istihdam yaratacak sanayi ya da hizmet sektörüne ait gelişmeler aynı oranda olmamıştır. Türkiye'deki göçün istikameti, gelişmemiş doğu bölgesinde kısmen gelişmiş batıdaki şehirlere doğru olmuştur. Kentleşmenin sanayileşmeyi takip etmesi gerekirken, tersine bir durum olmuş, nüfusun aşırı yoğunlaştığı demografik bir kentleşme modeli ortaya çıkmıştır. Günümüzde de var olan bu durum sahil şehirlerinde turizme kayan bir istihdam alanı ile eşitlik kazanmıştır.

Benzer şekilde, Anadolu'nun ortasında ve güneyinde gelişmeye başlayan şehirler de gelişmemiş Doğu ve Güneydoğu halkı için cazip yerler haline gelmişlerdir (Koyuncu, 2011: 41-42).

2.1.3.2. Hızlı Nüfus Artışı

Hızlı nüfus artışını ortaya çıkaran iki temel faktör vardır; birincisi ölüm oranındaki düşüş, diğeri de doğurganlığın artmasıdır. Özellikle kentlerde bu iki sebebin yanında göçe bağlı artış da söz konusudur. Aynı zamanda göçün önemli nedenlerinden birisi olarak karşımıza çıkan nüfustaki artış oranı, gelişmemiş ve az gelişmiş ülkelerde daha fazladır (Özkan, 2018: 57).

Türkiye'de Birinci Dünya Savaşı ve Milli Mücadele yüzünden erkek nüfusun azalması ve ölüm oranının fazla olması nedeniyle, 1960'lı yıllara kadar, nüfus artışını destekleyen politikalar güdülmüştür. Resmi olarak Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, nüfus politikası ele alınmış ve 1968'deki İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planlarıyla birlikte hızlı artışa yönelik önlemler gündeme gelmiştir (Başol, 1984: 30-33).

1920'lerde % 80'inin köyde ve kırdan oturduğu bir nüfus yapısının yerine günümüzde, tam tersine bir değişim ile % 80'i kentlerde yaşayan bir nüfus yapısına gelinmiştir. Türkiye için kentlerde yaşayan nüfus nispeti Cumhuriyet ile 1950'lerin ilk yıllarına kadar ciddi bir değişiklik gösterememiştir. 1950'lerden sonra, kır bölgesindeki itici ve kentlerdeki çekici unsurların cazibesıyla, kırdan kente ekonomik nedenler Ön sırada olmak üzere, büyük oranda iç göçler ortaya çıkmıştır. İç göçe hazır olmayan kent yerleşimlerinde sağlıklı kentleşme olgusunun neticesinde oluşan gecekondu kültürüyle beraber hızlı bir nüfus artışı olmuş ve 1970'lerin ilk yıllarında kentli nüfus oranı % 48'e yükselmiştir. Türkiye'de 1980'lerden sonra, ihracat temelli büyümeyi hedefleyen liberalist ekonomi politikası hayata geçmiştir. Bu ekonomi modeli, kentlere ait yerleşme alanlarının etrafında örgütlenen sanayi sektörünün, artan bir şekilde işgücü ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu ihtiyacın sonunda kırdan kente işgücü göçü daha da artmıştır. Kentlere göçen bu nüfusun köy ve kırsal alandaki doğurganlık nispeti ve geldikleri kentlerde de buna yakın bir doğurganlık seyrinin olması, bu nüfusun kentlerdeki nüfus artış payına katkısını aynı oranda etkilemiştir. Bu dönemin bir neticesi olarak 1990'larda % 59'a varan kentli nüfus oranı, 2000'lere gelindiğinde % 65'e, günümüzde de % 75'e

ulaşmıştır. 1990'ların ortalarından sonra, temeli güvenlik olmak üzere, Güneydoğu Anadolu merkezli bir göç modeli ortaya çıkmıştır. Hacettepe Üniversitesi'nin Nüfus Etütleri Enstitüsü'nce 2005'te yapılmış olan Türkiye Göç ve Yerinden Olmuş Nüfus Araştırması (TGYONA) sonuçlarına göre, nüfusun tahminen yarısının ömründe asgari bir defa göç etmiş olduğu görülmektedir. Nüfusun geneli için hesap edilen göç sayısının 1,2 olması, bu sirkülasyonun sadece göçle ilgili olmadığını da ortaya koymaktadır. Hayatında asgari bir defa göçe maruz kalmış nüfusun ortalama 1,9 kez göç etmiş olması, Türkiye'nin göç olayındaki boyutunu doğrulamaktadır (Koyuncu, 2011: 41-42).

2.1.3.3. Tarımda Makineleşme

Cumhuriyetin ilanından 1950'li yıllara gelinceye kadar, Türk toplum yapısının Özelliklerinin bir neticesi olması bakımından, nüfusun önemli bir kesiminin tarımsal alanda varlığını devanı ettirmeye çalıştığı gözlenmektedir. 1950 yılından itibaren siyasi yönetim kendini iktidara taşıyan köylüye yönelik ekonomik politikalar izlemiştir (Özkan, 2018: 58).

Siyasi iktidarın dönem itibariyle bu konuyla ilgili politikaları şöyle özetlenebilir (Özkan, 2018: 58):

- Yeni toprakların tarıma açılması sağlanmış, özellikle Doğu, Güneydoğu ve iç Anadolu'da meraların sürülmesine imkan tanınmış, meralar tahıl ekimine açılmış, bu durum tahıl üretimini artırırken, hayvancılığı sınırlandırmıştır.
- Kooperatifleşme yerine aile işletmelerini destekleyen hükümet, çiftçinin ürettiği buğdayı dünya fiyatlarının üstünde alırken, tüketicilere fiyat artışı yansıtılmamıştır. Devlet adına bu işi yürüten Toprak Mahsulleri Ofisi sürekli zarar etmiş, açıkları Merkez Bankası'na borçlanılarak kapatılmıştır.
- Tarımdaki makineleşmeye hız verilmiş, dış yardımlarla bilhassa dışarıdan traktör alımı büyük oranda artırılmıştır.

Bu politikalara paralel olarak hayata geçirilen düşük faizli kredi, vergi indirimi ve politikaların uygulandığı yıllarda (1951-1953) iklimin uygun gitmesi gibi nedenlerle köylü ve çiftçinin refah düzeyi yükselmiştir. Buna rağmen 1954 yılım takip eden dönemde tarım alanındaki olumlu durum sona ermiştir. Buna bağlı olarak da Türk ekonomisinin iç ve dış gelirlerinde bozulma ortaya çıkmıştır. İhracat azaldı buna karşılık ithalat artmıştır. Bu ani gelişmelere uygun politika

üretilemeyince tarım sektörü ve köylü bu dönemde gerilemiştir (Koyuncu, 2011: 55).

Tarım sektöründeki makineleşme, hem istihdamda insana duyulan ihtiyacı, hem arazinin ekonomik kullanılması hem de ürünlerdeki verim artışında müspet sonuçlara neden olmasının yanında farklı problemleri de beraberinde getirmiştir. Bunun en önemlisi de geniş ve kalabalık ailelerin büyük şehirlere göçüyle ortaya çıkan problemlerdir. Tarımsal alanların azlığı yüzünden ve hayvancılık için de uygun olmaması iş bulma arzusu ve genç akranların birbirlerine özenmesi sonucunda, köylü iş bulmak için kente gitmeye şartlanmıştır. Bu da yine iç göçü önemli ölçüde artırıyor. Sonuçta Türkiye’de iç göç olayının yoğun yaşandığı 1950 ile 2000 arasındaki 50 yıllık döneme bakılırsa şöyle bir sonuç çıkarılabilmektedir (Atalay, 1983: 296):

- Geleneğe dayalı tarım üretiminin yerini, teknik vasıtalarla üretilen tarım almıştır. Bu durum gerekli ekonomik imkanların sınırlanması ve tarımsal alanda işsizliğin artması sonucunu doğurmuştur.
- Tarım alanlarının mirasla veya başka nedenlerle parçalanmasının sonunda kalan arazi nüfusu besleyememiştir. Ayrıca erozyon yüzünden de arazinin verimi azalmıştır. Neticede halkın geçimi için yeterli tarım alanı kalmamıştır.

Buna paralel olarak teknik tarımla birlikte, bu teknolojinin üretim, pazarlama ve tüketiminin getirdiği yeni iş alanları oluşmuşsa da bu yeni imkânlar göçen insanların istihdamına yetecek ölçüde olmamıştır (Koyuncu, 2011: 58).

Türk tarımının yapısından kaynaklanan problemlerin çıkmasına ana neden tarımla uğraşanların nüfusundaki hızlı artıştır. Bu hızlı nüfus artışı, miras yoluyla arazilerin küçük parçalara bölünmesini beraberinde getirmiştir. Bu da parçalanmış tarım arazileriyle geçinemeyen nüfusun göç etmesi sonucunu doğurmuştur. Türk tarımının yapısından kaynaklanan bu problemler, sektörün nüfusun üçte birlik bölümünün meşgul olduğu bir alan olması, nüfustaki bu orana rağmen milli gelirin sadece % 7-8’lik bir bölümünü üretmesi, küçük ölçekli mal üretiminin (çoğu ancak kendine yetecek düzeyde) yaygınlığı, arazilerin parçalanmış olması ve verimdeki düşüklük olarak sayılabilir (Talaş, 2009: 112).

2.1.3.4. Ekonomi Politikaları

1940 tarım sonlarından itibaren, Marshall Yardımlarına benzer parasal yardımların katkısıyla ortaya çıkan yenileşme; köy ve kırsal kesiminde tarımsal faaliyetlerden uzaklaşma, şehirlerde de sanayileşme ve hizmet alanlarında ciddi şekilde işgücü açığını ortaya çıkarmıştır (Koyuncu, 2011: 63).

Türkiye’de 1960’lar boyunca sanayideki büyüme hızı yüksek olmuş, ithal ikameci sanayileşme devam etmiştir. Bu dönem, köyden göçlerin de yoğunlaştığı bir dönem olmuştur. 1950-1960 döneminin temel özelliği, göç alan yerlerin günümüzde metropol alan olarak tanımlanan iller olmasıdır. Diğer yandan, bu dönemde uygulanan ekonomik politikalar sonucu, yabancı sermaye gelişi hızlanmış, tarımsal üretim artmış, ticaret kesimi kredileri bollamış, kentlerde küçük ve orta boy işletme sayısı artmıştır (Özkan, 2018: 60).

2.1.4. Türkiye’deki İç Göç Hareketlerinin Genel Yapısı

İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde meydana gelen nüfus hareketleri, ekonomik ve sosyal gelişmenin hem bir belirleyicisi hem de bir sonucu olarak önemli boyutlarda gerçekleşmiştir. Benzer bir durum Türkiye için de geçerlidir. 1927-1950 yılları arasında yüzde 25 düzeyinde sabitlenen şehir nüfusunun toplam nüfus içindeki payı, sonraki dönemlerde hızlı bir şekilde yükselişe geçmiştir. Köylerden, şehirlere yönelen göç hareketleri sonucunda bu oran 1975 yılında yüzde 42’ye yükselmiştir. 1980’li yıllardan itibaren meydana gelen ekonomik ve sosyal gelişmelerin şehirlerarasında eşitsiz dağılmasından ötürü şehirden-şehire göçler, ülke içindeki nüfus hareketlerinin temel belirleyici ögesi olurken, nüfusun artan bir eğilimle şehirlerde yoğunlaşması devam etmiştir. Nitekim 2000 yılında şehirlerde yaşayanların toplam nüfus içindeki payları yüzde 65’e yükselirken, 2010 yılında yüzde 76’ya ulaşmıştır. Şehir nüfusunun (il-ilçe merkezleri) toplam nüfus içindeki payının artışında göçün yanı sıra idari yapı değişikliklerinin (yeni kurulan il ve ilçelerle köy niteliğinde olan yerlerin il-ilçe merkezlerine katılması) da etkili olmuştur (Kalkınma Bakanlığı, 2014: 26).

21. yüzyılın başında, Türkiye toplumundaki göç etme eğiliminin, yani en geniş anlamıyla insan hareketliliğinin, hangi düzeye geldiği konusunda 2000 Genel Nüfus Sayımı bazı temel bilgileri vermektedir. Bu sayım verisi, her yüz kişiden sekizinin son beş yıl içinde ikamet ettikleri ili değiştirdiklerini, her on kişiden üçünün ise sayım zamanında doğdukları ilden farklı bir yerde ikamet ettiğini belirtmektedir.

Bu betimsel istatistik bilgisi, Türkiye'deki bireylerin vasıflarını en iyi şekilde değerlendirip en yüksek getiriye sağlayabilecekleri, ekonomik ve sosyal olanaklara erişimlerini yükseltebilecekleri ve böylece gelecekteki sosyo-ekonomik refahlarını sadece kendileri için değil, çocukları için de garanti altına alabilecekleri bir yerleşim yeri arayışı içinde olduklarını işaret etmektedir. Bu göç etme sıklığı, aynı zamanda Türkiye'deki ekonomik, siyasi ve sosyal gelişmelerin insan hareketliliğine olası etkilerini yansıtmaktadır (Kalkınma Bakanlığı, 2014: 26).

Son 50 yılda Türkiye'de gerçekleşen nüfus hareketlerinin betimlenmesinde, iç göçler temel olarak üç ayrı dönemde incelenebilir. Köyden-şehire göçün ana nüfus hareketini oluşturduğu birinci dönem, 1950'li yıllar ile 1960'lı yılların birinci yarısını kapsamaktadır. Bu dönem süresince köylerde meydana gelen dönüşümler köyden-kente göçün başlamasında önemli bir rol oynamıştır. Bu göç hareketlerinin nedenlerinin açıklanmasında itici nedenler olarak tanımlanan bu dönüşümler, tarımsal üretimde sermaye-yoğun üretim teknoloji kullanımının yaygınlaşmasını, köy nüfusunun artmasını, toprak arzının sınırlı olmasını ve toprak mülkiyetinin eşitsiz dağılımını içermektedir. Aynı dönemde kendini gösteren şehirlerdeki dönüşümler, köyden-şehire göçün çekici nedenlerini oluşturmaktadır. Bu bağlamda özellikle, sanayileşme yönünde atılan adımlar sonucunda emek talebinin artması, eğitim ve sağlık hizmetlerinin yaygınlaşmasıyla birlikte şehirlerdeki yaşam standartlarının yükselmesi köy nüfusunun şehirlere yönelmesinde etkili olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk 30 yıllık döneminde toplam nüfusun yüzde 25'i şehirlerde yaşarken, 1960'lı yılların ortalarına doğru bu oran yüzde 38'e yükselmiştir (Kalkınma Bakanlığı, 2014: 26).

1960'lı yılların ikinci yarısında başlayıp 1970'li yılların sonuna kadar devam eden ikinci dönemde, şehirlerde yaşayanların oranı yüzde 44'e yükselmiştir. Bu ikinci dönemde de, köydeki çözümlerle birlikte şehirlerde yoğunlaşan ve çeşitlenen ekonomik faaliyetler, şehirlerin artan bir hızla köy kökenli göç hareketlerine maruz kalmasına neden olmuştur. Bu durumun ortaya çıkmasında ayrıca, şehirlerdeki göçmen ağlarının güçlenmesi; ulaşım ve haberleşme gibi altyapı hizmetlerinin yaygınlaşması, şehirlerdeki eğitim ve sağlık gibi temel hizmetlere erişimin daha kolay biçimde gerçekleşmesine katkıda bulunmuştur. 1970'li yıllarında ikinci meydan gelen diğer önemli bir gelişme ise yeni bir tür nüfus hareketi olarak

şehirden-şehire göçün önem kazanmaya başlamasıdır. Bu gelişmenin ardındaki en temel sebep, ekonomik ve sosyal gelişmelerin iller arasındaki eşitsiz dağılımıdır (Kalkınma Bakanlığı, 2014: 27).

1980-2000 arasındaki yılları kapsayan üçüncü dönemde, ulaşım altyapısı ile haberleşme ve bilişim teknolojilerine yapılan yatırımlarla ülke içindeki hareketliliğin önündeki tüm engeller ortadan kaldırılmıştır. Bunun bir yansıması olarak, bu dönemin sonunda şehir nüfusun oranı yüzde 65'e yükselmiştir. Bu dönemde ayrıca, devlet odaklı politikalar yerine piyasa odaklı ekonomi politikaların uygulanması sonucunda, Türkiye ekonomisi yeniden yapılandırılmıştır. Bu yeniden yapılanma sürecinde; kamu iktisadi teşebbüsleri özelleştirilmiş, yabancı sermayenin ülke içine çekilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmış, Avrupa Gümrük Birliği'ne üye olunmasıyla birlikte uluslararası ticaretteki kısıtlamalar büyük ölçüde kaldırılmış ve ihracata dayalı büyüme stratejisi benimsenmiştir. Bu geçiş ve yeniden yapılanma dönemindeki nüfus hareketlerinin anlamak için 1985-2000 arasındaki yılları kapsayan dönemde gerçekleşen iç göçler incelendiğinde, iki temel bulguya ulaşılmıştır. Bu bulgulardan ilki, şehirden-şehire göçün iller arasında gerçekleşen nüfus hareketliliğinin en önemli türü olduğunu işaret etmektedir. İkinci bulgu ise, iç göç hareketlerinin Doğu, Güneydoğu ve Karadeniz gibi az gelişmiş bölgelerden Marmara ve Ege gibi gelişmiş bölgelere doğru yöneldiğini belirtmektedir. Dolayısıyla daha önceki dönemlerdeki nüfus hareketlerine benzer bir şekilde, 1985-2000 yılları arasında gerçekleşen nüfus hareketleri doğudan-batıya ve kuzeyden-batıya doğru cereyan etmiştir (Kalkınma Bakanlığı, 2014: 27).

2000 sonrası dönemdeki iç göç eğilimleri ile ilgili olarak, daha önceki yıllarla karşılaştırmalı bir analiz yapmak veri kısıtıyla birlikte bu alanda yapılmış akademik çalışma bulunmamasından ötürü şimdilik mümkün değildir. Ancak 2007 yılında uygulamaya sokulan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sisteminin (ADNKS) yıllık sonuçlarının betimsel analizi bazı temel eğilimlerin 2000'li yıllar için de geçerli olduğunu göstermektedir. Örneğin 2011 ADNKS verisi incelendiğinde, kentlerde yaşayanların toplam nüfus içindeki payının arttığı belirlenmiştir: 2000 yılında % 65 olan bu oran 2011 yılında % 76,8'e yükselmiştir. Daha önce gerçekleştirilen nüfus sayım çalışmalarından farklı olarak, ADNKS verisi iller arasındaki göç etme eğilimlerini yıllık bazda ölçmektedir. 2011 ADNKS verisine göre 2010-2011

döneminde, yaklaşık 2,5 milyon kişi, yani toplam nüfusun % 3,2'si ikamet ettiği ili değiştirmiştir. Bu veri ayrıca, toplam nüfusun %39,1'nin nüfusa kayıtlı oldukları ilden farklı bir yerde ikamet ettiklerini göstermektedir. Söz konusu değerlendirme yapılırken, nüfusa kayıtlı olunan il'in göçün tespitinde doğru bir gösterge olmadığı, bir kimsenin nüfusa kayıtlı olduğu ilin hayatı boyunca hiç bulunmadığı bir il olabileceğinin (babanın kütük bilgilerinden gelmesi, evlilik yoluyla kocanın bilgilerinden gelmesi gibi) dikkate alınmasında yarar görülmektedir (Kalkınma Bakanlığı, 2014: 27).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. TÜRKİYE'DE FAALİYET GÖSTEREN KALKINMAYI DESTEKLEYİCİ KURUMLAR

Bölgesel kalkınma, bölgesel ve yerel pek çok aktörün rol aldığı ve karşılıklı etkileşim içerisinde olduğu yönetişimci bir alan olup, bu alana ülkemizde iki yeni aktör girmiştir. Biri düzey-2 bölgelerinde kurulmuş 26 adet kalkınma ajansları, diğeri ise bölgesel kalkınma planları üzerine kurulmuş 4 adet bölge kalkınma idareleridir. Ülkemizde, bu kapsamda ilk olarak, 06.11.1989 tarihli ve 20334 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 388 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında olan yörelerin kalkındırılmasında çeşitli roller üstlenmek üzere, Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatı kurulmuş, sonrasında ise 08.06.2011 tarihli ve 27958 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Doğu Anadolu Projesi (DAP), Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) ve Konya Ovası Projesi (KOP) Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları kurulmuştur (Akpınar, 2017: 13).

3.1.1. Bölgesel Kalkınma Ajansları

Bölge içerisinde bulunan illerin kalkınmışlık farklarını ortadan kaldırarak istikrarlı bir kalkınma politikası izlemeyi gaye edinen bölgesel kalkınma, aynı zamanda bölgeler arasındaki ekonomik ve sosyal dengesizlikleri de ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Böylesine önemli amaçlara hizmet etme zorunluluğu olan devlet ise, kalkınma planlarında bölgesel kalkınma politikasına önem vermekte, az gelişmiş bölgelerin kalkınmalarını teşvik etmektedir (Gündüz, 2006: 177).

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren Bölgesel Kalkınma İdareleri Kurumları, Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Doğu Anadolu Projesi (DAP), Konya Ovası Projesi (KOP), Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP)'dir (Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, 2019).

3.1.2. Kalkınma Ajansları

Kalkınma Ajansları, kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma plânı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi

hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla kurulan, kendine özgü teknik ve finansman (bütçe) mekanizmasına sahip, kâr amacı gütmeyen, çabuk karar alıp uygulayabilen, merkezi ve yerel idarelerin dışında, kamu, özel sektör ve STK'ları bir araya getiren, tüzel kişiliği haiz, 5449 sayılı Kanunla düzenlenmemiş işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabi, İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması (düzey 2 bölgeleri) esas alınarak Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan teknik kapasitesi yüksek, uygulamacı olmayan fakat destekleyici, koordinatör ve katalizör olarak faaliyet gösteren kalkınma birimleridir (Türkiye, Anne Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü, 2019).

İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflamasına (NUTS) Göre Kalkınma Ajansları (Türkiye, Anne Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü, 2019):

- TR10: İstanbul– (İSTKA) İstanbul Kalkınma Ajansı,
 TR21: Edirne, Kırklareli, Tekirdağ- (TRAKYAKA) Trakya Kalkınma Ajansı,
 TR22: Balıkesir, Çanakkale–(GMKA) Güney Marmara Kalkınma Ajansı,
 TR31: İzmir–(İZKA) İzmir Kalkınma Ajansı,
 TR32: Aydın, Denizli, Muğla– (GEKA) Güney Ege Kalkınma Ajansı,
 TR33: Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa, Uşak– (ZAFER) Zafer Kalkınma Ajansı,
 TR41: Bilecik, Bursa, Eskişehir– (BEBKA) Bursa, Eskişehir, Bilecik Kalkınma Ajansı,
 TR42: Bolu, Düzce, Kocaeli, Sakarya, Yalova–(MARKA) Doğu Marmara Kalkınma Ajansı,
 TR51: Ankara– (ANKARAKA) Ankara Kalkınma Ajansı,
 TR52: Karaman, Konya– (MEVKA) Mevlana Kalkınma Ajansı,
 TR61: Antalya, Burdur, Isparta– (BAKA) Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı,
 TR62: Adana, Mersin– (CKA) Çukurova Kalkınma Ajansı ,
 TR63: Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye–(DOĞAKA) Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı,
 TR71: Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Niğde, Nevşehir – (AHİKA) Ahiler Kalkınma Ajansı,
 TR72: Kayseri, Sivas, Yozgat – (ORAN) Orta Anadolu Kalkınma Ajansı,
 TR81: Bartın, Karabük, Zonguldak– (BAKKA) Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı,
 TR82: Çankırı, Kastamonu, Sinop– (KUZKA) Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı,

TR83: Amasya, Çorum, Samsun, Tokat– (OKA) Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı,
 TR90: Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon– (DOKA) Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı,
 TRA1: Bayburt, Erzincan, Erzurum– (KUDAKA) Kuzey Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı,
 TRA2: Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars– (SERKA) Serhat Kalkınma Ajansı,
 TRB1: Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli– (FKA) Fırat Kalkınma Ajansı,
 TRB2: Bitlis, Hakkari, Muş, Van– (DAKA) Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı,
 TRC1: Adıyaman, Gaziantep, Kilis– (İKA) İpek Yolu Kalkınma Ajansı,
 TRC2: Diyarbakır, Şanlıurfa– (KARACADAĞ) Karacadağ Kalkınma Ajansı,
 TRC3: Batman, Mardin, Şırnak, Siirt– (DİKA) Dicle Kalkınma Ajansı.

3.1.3. AB ve Uluslararası Kuruluş Destekli Kırsal Kalkınma Programı

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı olarak 42 ilde kırsal kalkınmayı desteklemek amacıyla; tarım, hayvancılık, gıda, balıkçılık ve alternatif tarım alanlarında faaliyet gösteren işletmelere, üretici bireylere, kooperatiflere ve üretici birliklerine hibe programları aracılığı ile finansman desteği sağlanmaktadır (TKDK Giresun İl Koordinatörlüğü, 2019).

3.2. GİRESUN'DA FAALİYET GÖSTEREN KALKINMAYI DESTEKLEYİCİ KURUMLAR

3.2.1. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA)

Merkezi Trabzon'da bulunan T.C. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon illerini kapsayan TR90 Doğu Karadeniz bölgesinde, ekonomik ve sosyal gelişmeyi katılımcı bir yaklaşımla planlamak ve uygulamak üzere 5449 sayılı yasanın 3,8 ve geçici 2'nci maddelerine dayanılarak Resmi Gazetede yayımlanan 2009/15236 sayılı “Bazı Düzey 2 Bölgelerinde Kalkınma Ajansları Kurulması” hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle kurulmuştur (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2017: 147).

Ajans kurulduğundan sonra Giresun'da faaliyete başlayan DOKA Giresun Yatırım Destek Ofisi faaliyetlerini sürdürmektedir. Özellikle yatırımcıların bilgilendirilmesi, yatırım yeri tahsisi, kurumlar arası koordinasyon ve teşvik

belgelerinin süreçlerinden sorumlu olan Yatırım destek Ofisleri aynı zamanda yatırımcılara diğer kurumların hibe ve destekleri hakkında da bilgilendirmektedir. İlimizde proje bilgilendirme ve teşvik belgesi düzenlemesi ile ilgili çeşitli bilgilendirmelerde bulunan Yatırım Destek Ofisi İl'deki önemli projelerin hayata geçmesi için de kurumlara teknik destek vermektedir. Ayrıca ilin iş ve yatırım ortamına ilişkin sorunlar ve ildeki önemli sektörler hakkında çalışmalar yapan Yatırım Destek Ofisi, İlin ve bölgenin yurtiçi ve yurtdışı platformlarda tanıtılmasına katkı sunmakta olup paydaşların da görüş ve taleplerini dikkate alarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Yatırım Destek Ofisi Görevleri (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2017: 148):

- Yatırımları izlemek, devlet yardımlarına ilişkin işlemleri yürütmek,
- Yatırımcılara bilgi sağlamak ve onları yönlendirmek,
- Kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve ortak çalışmalar yapmak,
- İlin iş ve yatırım ortamına ilişkin analiz, rapor ve strateji çalışmaları yapmak/yaptırmak,
- Envanter çalışmaları yürütmek,
- İş ve yatırım ortamını tanıtmak ve ile yatırımcı çekmek,
- Yatırımcıların izin ve ruhsat işlemlerini takip ve koordine etmektir.

3.2.2. Doğu Karadeniz Bölgesi Bölge Kalkınma İdari Başkanlığı (DOKAP BKİ)

Merkezi Giresun olan Başkanlık; 03.06.2011 tarih ve 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuş, 2012 Nisan ayında ise faaliyetlerine başlamıştır. Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (DOKAP BKİ); Doğu Karadeniz Projesi'nin (DOKAP) uygulamalarını koordine etmek ve bu kalkınma projelerinin uygulandığı illerdeki yatırımların gerektirdiği araştırma, planlama, programlama, projelendirme, izleme, değerlendirme ve koordinasyon hizmetlerinin yerine getirilmesini yerinde sağlayarak bölgenin kalkınmasını hızlandırmak amacıyla, Kalkınma Bakanlığına bağlı tüzel kişiliğe sahip Merkezi bir kamu teşkilatıdır (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2017: 151).

Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP), yüzölçümü 58.923 km² büyüklüğünde ve 9 ili (Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun, Tokat ve Trabzon) içine alan, 4.634.327 (2016) kişinin yaşadığı bir bölgede uygulanmaktadır (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2017: 151).

DOKAP BKİ'nin görevleri(Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2017: 147):

- Bölgelerin kalkınmasının hızlandırılması amacıyla ilgili kurum ve kuruluşların proje ve faaliyetlerinin uyum ve bütünlük içinde yürütülmesini sağlayacak eylem planları hazırlamak, bunların uygulanmasını koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek,
- Eylem planları kapsamındaki kamu yatırımlarının etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi için kurumlar arası koordinasyonu sağlamak,
- Eylem planlarının gerektirdiği yatırımlara ilişkin teklifleri ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde hazırlamak, önceliklendirmek ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile Kalkınma Bakanlığı'na göndermek,
- Bölgedeki kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülen yatırım projelerini izlemek ve değerlendirmek,
- İlgili kamu kurum ve kuruluşlarınca talep edilmesi hâlinde, yatırım projelerinin geliştirilmesine yardımcı olmak, bu sürece gerektiğinde Kalkınma Bakanlığı'nın belirleyeceği usul ve esaslara göre malî ve teknik destek sağlamak,
- Bölge planlarının tamamlayıcılığını ve bütünlüğünü gözeterek, kalkınma ajanslarının ortak ve daha etkili çalışmalarına yardımcı olmak ve bu konularda görüş ve öneriler geliştirmek,
- Bölgelerinin gelişme potansiyeline, sorunlarına ve imkânlarına dair araştırma, etüt, proje ve incelemeler yapmak veya yaptırmak,
- Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları için başta kurumsal kapasite ve beşeri kaynak konuları olmak üzere, Kalkınma Bakanlığı'nın belirleyeceği usul ve esaslara göre mevcut proje ve programlarla mükerrerlik oluşturmayacak yenilikçi destek programları tasarlamak ve uygulamak,
- Kalkınma Bakanlığı tarafından verilecek diğer görevleri yapmaktır.

3.2.3. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Giresun İl

Koordinatörlüğü

3.2.3.1. Kurumun Kuruluşu ve Yapısı

TKDK Giresun İl Koordinatörlüğü 2012 yılı Şubat ayında kurulmuş olup, 5 Mayıs 2012 tarihi itibari ile şehir merkezinde bulunan hizmet binasında faaliyetlerine başlamıştır.2012 yılı içerisinde 2 iç denetim akabinde Hazine Müsteşarlığı'nın ve son

olarak da Avrupa Birliği Komisyonunun yapmış olduğu denetimi başarıyla geçmiş ve 2013 yılında Akreditasyon sürecini tamamlayarak yetki devrini almıştır (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2017: 150).

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu(TKDK), Avrupa Birliği ve Uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynakların, kırsal kalkınma programlarının uygulanmasına yönelik faaliyetlerde kullanılmasını sağlamak amacıyla 18 Mayıs 2007 tarih ve 5648 sayılı Kanunla kurulmuştur. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın ilgili kuruluğu olan TKDK, kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip, özel btceli bir kamu kurumudur (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2017: 150).

TKDK, Avrupa Birliği Katılım ncesi Yardım Fonları ile desteklenecek Katılım ncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma (IPARD) Programı'nın uygulayıcısıdır. Avrupa Birliği tarafından aday ve potansiyel aday ülkelere destek olmak amacıyla oluşturulan, Katılım ncesi Yardım Aracı'nın Kırsal Kalkınma Bileşeni IPARD ile Avrupa Birliğinin Ortak Tarım Politikası uyumuna yönelik kapasitenin geliştirilmesi için tarım sektörünün rekabet gücünün artırılması ve kırsal alanları sürdürülebilir kalkınması hedeflenmektedir (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2017: 150).

3.2.3.2. Desteklenen Faaliyetler

Giresun Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından desteklenen faaliyetler şunlardır (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2017: 147):

- Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar; Süt ve Et reten Tarımsal İşletmeler (Sığır, Koyun & Keçi, Manda), Kanatlı Et reten Tarımsal İşletme (Tavuk, Hindi, Kaz), Yumurta reten Tarımsal İşletmeler,
- Tarım ve Balıkçılık rnlerin İşlenmesi ve Pazarlanması İle İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar; Süt ve Et rnlerin İşlenmesi ve Pazarlanması, Su rnlerin İşlenmesi ve Pazarlanması, Meyve ve Sebzelerin İşlenmesi ve Pazarlanması (Fındık, Kivi, Ceviz vb.),
- Çiftlik Faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirilmesi; Bitkisel retim çeşitlendirilmesi Bitkisel rnlerin İşlenmesi ve Pazarlanması (Tıbbi ve Aromatik Bitkiler, Süs Bitkileri, Fide - Fidan - Misel - iek Soğanı, Mantar Yetiştiriciliği), Arıcılık ve Arı rnlerin retilmesi, İşlenmesi ve

Pazarlanması, Zanaatkârlık ve Katma Değerli Ürünler, (Marangozhane, Taş İşleri Atölyesi, Metal İşleri Atölyesi, Saraçlık, Dokumacılık, Kilimcilik, Meyve Sebze İşleme ve Paketleme (Biber Salçası, Püre, Marmelat, Pekmez, Reçel, Pestil, Zeytin Mamulleri vb.), Bakliyat İşleme ve Paketleme (Pirinç, Fasulye, Mercimek, Nohut, Bulgur vb.), Şekerlemeler, Unlu Mamuller, Pamuk Yağı, Defne Yağı, Bitki Çayları, Aromatik Kahveler, Baharatlar) Kırsal Turizm ve Rekreasyon Faaliyetleri, Su Ürünleri Yetiştiriciliği, Makine Parkları, Yenilenebilir Enerji Tesisleri (Güneş Enerjisi, Rüzgar Enerjisi, Jeotermal Enerji, Biyogaz, Biyokütle, Biyoyakıt)

3.2.3.3. Yapılan Yatırımlar

Giresun TKDK tarafından desteklenen faaliyetlere yönelik olarak gerçekleştirilen kırsal kalkınma yatırımı için İl Koordinatörlüğü'nün resmi internet sayfası üzerinde yıllık yatırım faaliyetlerine ilişkin güncel raporlar yayımlanmadığı görülmüştür.

İl Koordinatörlüğü'nün faaliyetleri kapsamında internet üzerinden ulaşılan ve yayımlanan haberler aşağıda belirtilmiştir.

Haberler.com adlı internet sitesinde 10.10.2013 tarihinde yayımlanan haberde;

“Kırsal Turizm, Arıcılık ve Bal Paketleme Tesislerinin kurulumunu içeren projelerin toplam yatırım tutarı 1 milyon 526 bin 806 TL iken, desteklenecek miktarın 600 bin 943 TL olduğu bildirildi. 10. Çağrı Dönemi'nde gelen 7 projede diğer makine ve ekipmana ek olarak traktör alımı da yer alırken, başvuru sahiplerinin destek kapsamında traktörlerini KDV, ÖTV gibi birçok vergiden muaf olarak %50 hibe ile alacakları belirtildi” (haberler.com İnternet Sitesi, 2019).

Milliyet Gazetesi internet sitesinde 14.01.2018 tarihinde yayımlanan haberde; *“IPARD 1 Programı kapsamında, dört yıllık süreç içerisinde Giresun ekonomisine 40 milyon liralık yatırım kazandırdıklarına işaret eden Kurşun, bu fonlardan yararlanan 92 kişiye yaklaşık 15 milyon lira hibe ödendiğini kaydetti. Kurşun, IPARD 2 Programı birinci başvuru çağrı döneminde desteklenecek 35 projeden 2017 yılı içerisinde yatırım sürecini tamamlayan 9'una, bir milyon 513 bin lira hibe ödemesi gerçekleştirdiklerini ifade ederek, ikinci başvuru çağrı döneminde kabul edilenlerle birlikte yaklaşık 14 milyon liranın yatırımcıların hesabına aktarılacağını*

belirtti. IPARD 2 Programı üçüncü başvuru çağrı ilanına çıktığını, bu kapsamda yatırımcılara yaklaşık 252 milyon avro destek sağlanacağını kaydeden Kurşun, şöyle devam etti: "Süt üretimi, kırmızı et ve kanatlı eti üretimi, süs bitkileri, tıbbi ve aromatik bitkiler, mantar, fide ve fidan, çiçek soğanı üretimi, arıcılık, zanaatkarlık, katma değerli ürünler, konaklama-yeme içme tesisleri, rekreasyon faaliyetleri, su ürünleri yetiştiriciliği (iç su balıkçılığı - alabalık, sazan, yayın balığı), makine parkları ve yenilenebilir enerji (GES, RES) yatırımları üçüncü başvuru çağrı dönemi kapsamında desteklenecek sektörler arasındadır." (Milliyet Gazetesi İnternet Sitesi, 2019).

Hürriyet Gazetesi internet sitesinde 10.10.2018 tarihinde yayımlanan haberde; "Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Giresun İl Koordinatörü Emin Serdar Kurşun, fındık bahçelerinde oluşturulacak ara tarım uygulamasının daha etkin bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için araştırmaların devam ettiğini belirtti. Kurşun, yaptığı açıklamada, fındık aralarında oluşturulacak teraslarda mahsulün daha kolay bir şekilde toplanabilmesi için mekanizasyonun şart olduğunu dile getirerek, tarımsal işgücünü en aza indirgeyeceğini, maliyetlerin azalacağını ve aynı zamanda daha verimli bahçelerin elde edileceğini söyledi. Kurşun, "Giresun şartlarında kurumumuzun sağladığı hibe desteklerini artırmak için hakim tarımsal faaliyet olan fındık bahçelerinde teraslama yapılarak hem fındık tarımının mekanizasyona uygun hale getirilmesi, hem de ara tarım olarak tıbbi aromatik bitkilerin, yumrulu süs bitkilerinin, kışlık sebzelerin üretilmesi ve yapay otlakiyelerin tesis edilmesi amacıyla mutlaka ama mutlaka makinalı tarıma geçmemiz gerekiyor" diyen Kurşun, "Bölgeye uygun mini tarım makinaları; el traktörleri, çapa makinaları, ekim makinaları, bakım makinaları, gübreleme makinaları, ilaçlama ve hasat makinaları tespit edilerek, bu makinalara destek vermek suretiyle çiftçilerimize yeni gelir kapıları açmak istiyoruz" dedi." (Hürriyet Gazetesi İnternet Sitesi, 2019).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.1. GİRESUN GENEL YAPISI

4.1.1. İdari Yapı

Giresun ili 1920 yılına kadar Trabzon iline bağlı kalmış, bu tarihte müstakil mutasarrıflı, 1923 yılında il olmuştur. 1923 yılında Giresun İli, Merkez, Tirebolu ve Görele ilçeleri ile bunlara bağlı Bulancak, Keşap ve Espiye bucaklarından ibaret olan Giresun 1933 yılında Şebinkarahisar ilinin kaldırılması ile Şebinkarahisar Merkezi ve Alucra ilçeleri Giresun iline bağlanmıştır. 1942 yılında Bulancak, 1945 yılında Keşap, 1957 yılında Espiye, 1958 yılında Dereli, 1960 yılında Eynesil, 1988 yılında Piraziz, 1987 yılında Yağlıdere, 1990 yılında Çanakçı, Güce, Doğankent ve Çamoluk ilçeleri tüzel kişilik kazanmıştır (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2019).

Giresun'da; Giresun İli Merkez, Alucra, Bulancak, Çamoluk, Çanakçı, Dereli, Doğankent, Espiye, Eynesil, Görele, Güce, Keşap, Piraziz, Şebinkarahisar, Tirebolu ve Yağlıdere olmak üzere toplam 16 ilçe bulunmaktadır.

Giresun merkez ilçede Giresun, Alucra ilçe merkezinde Alucra, Bulancak ilçe merkezinde Bulancak, Çamoluk ilçe merkezinde Çamoluk, Çanakçı ilçe merkezinde Çanakçı, Dereli ilçe merkezinde Dereli, Doğankent ilçe merkezinde Doğankent, Espiye ilçe merkezinde Espiye, Eynesil ilçe merkezinde Eynesil, Görele ilçe merkezinde Görele, Güce ilçe merkezinde Güce, Keşap ilçe merkezinde Keşap, Piraziz ilçe merkezinde Piraziz, Şebinkarahisar ilçe merkezinde Şebinkarahisar, Tirebolu ilçe merkezinde Tirebolu ve Yağlıdere ilçe merkezinde Yağlıdere olmak üzere toplam 16 ilçede ilçe belediyeleri bulunmaktadır.

İlçe merkezinde bulunmayan, Bulancak'ta Aydındere ve Kovanlık, Dereli'de Yavuzkema, Espiye'de Soğukpınar, Eynesil'de Ören, Görele'de Çavuşlu, Merkez'de Duroğlu ve Yağlıdere'de Üçtepe olmak üzere 8 belde belediyesi vardır.

Giresun'da yukarıda sayılan 16 ilçede, bu ilçelere bağlı olan toplam 551 köy bulunmaktadır.

4.1.2. İklim

Giresun Dağları'nın kıyıya paralel olarak uzanışı, bölgede iki farklı iklim bölgesi oluşmasına neden olmuştur. Karadeniz kıyılarında ılık ve yağışlı iklim sürer. Uzun yıllara göre, merkezde yıllık sıcaklık ortalaması 15°C olup, en soğuk ay Şubat

ortalama sıcaklık 7,4°C, en sıcak ay Ağustos ise ortalama sıcaklık 24,3°C'dir. Kaydedilen en düşük sıcaklık 6 Şubat 1960'da -9.8°C, en yüksek sıcaklık ise 4 Haziran 1969'da 36,2°C olarak ölçülmüştür. Kıyıdan içe doğru gidildikçe iklim değişmektedir. Giresun Dağları'nın denize bakan yamaçları daha da yağışlıdır. Kışlar daha sert geçer, kar örtüsü daha uzun süre kalır ve yazları da serin geçmektedir. Kelkit Vadisi'nde ise, kışlar sert, yağışlar azdır. En çok yağış da kıyı kesiminin tersine ilkbahar'da düşer. Ortalama deniz suyu sıcaklığı 16°C olup, en yüksek değerlerine Ağustos ve Eylül aylarında ulaşır (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2019: 25).

4.1.3. Coğrafi Yapı

Doğu Karadeniz Bölgesinde yer alan Giresun ili, 37, 50' ve 39' 12' doğu boylamları ile 40' 07' ve 41' 08' kuzey enlemleri arasında bulunmaktadır. İl doğusunda Trabzon ve Gümüşhane, batısında Ordu, güneyinde Sivas ve Erzincan, güneybatısında yine Sivas illeriyle komşu olup, kuzeyi Karadeniz ile çevrilidir (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2019: 25).

İl Merkezi, Aksu ve Batlama vadileri arasında denize doğru uzanan bir yarımada üzerinde kurulmuş olup, bu yarımada'nın doğusunda ve 2 km. açığında Doğu Karadeniz'in tek adası olan Giresun Adası bulunmaktadır. Giresun ili, yüzey şekilleri bakımından arızalı (engebeli) bir görünüme sahiptir ve yüzey şekillerinin çatısını, Karadeniz kıyısı boyunca uzanan oldukça dar ve alçak düzlüklerden oluşan bir kıyı şeridi ile güneyde Kelkit Çayı Vadisi arasını kaplayan Giresun Dağları meydana getirir. Doğu Karadeniz dağlarının batıya doğru uzanan kollarından biri olan Giresun Dağlarının doruk çizgisi, Kelkit vadisine Karadeniz kıyısından daha yakındır ve dik yamaçlarla iner, vadilerle yarılmış Karadeniz tarafında ise eğim daha azdır. Kıyı genellikle tepelik bir görünüme sahiptir. Kıyıya paralel bir duvar gibi duran dağların ortalama yüksekliği 2000 m olmakla birlikte bazı yerlerde 3000 metreyi aşar. Dağlardan kıyılara geçit veren önemli noktalar, Eğribel geçidi, Şehitler Geçidi, Fındıkbel geçidi gibi önemli birkaç geçitten oluşmaktadır. Şebinkarahisar, Alucra ve Güce ilçelerini içine alan ve daha az arızalı olan kesimde ortalama yükseklik 1000-1500 metre civarında olup, arazi Kelkit Vadisine doğru eğimlidir (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2019: 26).

İl genelinde az yer kaplayan ovaların büyük bölümü kıyı kesiminde toplanmıştır. Bu ovalar, su sorunu olmayan verimli tarım alanlarıdır. Kıyı kesimlerden başka, iç kesimlerde Kelkit Vadisi'nde Avutmuş Deresi'nin Kelkit Çayı ile birleştiği bölümde küçük, bazı düzlüklere rastlanır. Giresun Dağlarının 2000 metreyi aşan bazı kesimlerinde hayvancılık açısından önem taşıyan birçok yayla yer alır. Giresun dağları üzerindeki bu yaylaların başlıcaları, Kümbet, Kulakkaya, Bektaş, Tamdere, Karagöl, Eğribel, Kazıkbeli yaylalarıdır (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2019: 26).

4.1.4 İlçe Uzaklıkları

Giresun il merkezine ilçelerin uzaklıkları şöyledir: Alucra 148 km; Bulancak 15 km; Çamoluk 187 km, Çanakçı 79 km; Dereli 32 km; Doğankent 79 km; Espiye 34 km; Eynesil 76 km; Görele 63 km, Güce 52 km; Keşap 13 km; Piraziz 25 km; Şebinkarahisar 116 km; Tirebolu 46 km ve Yağlıdere 46 km'dir (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası, 2019: 26).

En uzak ilçe Çamoluk 187 km, en yakın ilçe Keşap 13 km'dir.

4.1.5. İlçe Yüzölçümleri

İlin coğrafi yapısının kıyı kesimlerden itibaren iç kesimleri de içine alacak şekilde engebeli ve dağlık olması ve insanların davranışlarını ve yaşantılarını biçimlendirdiği görülmektedir. İlçeler arasında oluşturulan sınırların coğrafi şekillerin etkisiyle oluşturulduğu görülmektedir.

Giresun'da ilçe sınırlarının birçoğu dereler, çaylar ile veya tepeler ya da sırtlar ile çizilmiştir. Oluşturulan bu sınırlar ilçelerin yüzölçümlerini belirlemektedir.

Yüzölçümü temel alınarak yapılan sıralamada ilçeler arasında en fazla alana sahip olan ilçenin Şebinkarahisar ilçesi olduğu görülmektedir. Giresun'un sahil bölümü ile orta bölümü engebeli yapıya sahip olmasına karşın güneyinde bulunan Şebinkarahisar, Alucra ve Çamoluk ilçeleri kıyı ve orta kesimlerle karşılaştırıldığında daha düz bir yapıdadır.

Yapısal olarak ilçelerin coğrafi konumu ilçelerin sahip oldukları alanlar üzerinde etkilidir.

Sonuç olarak, ilçelerin idari sınırları yasal mevzuatla düzenlendiğinden dolayı yeryüzü şekilleri bu düzenlemeler de etkileyici faktörlerden biri olmaktadır.

Tablo 1. Büyükten Küçüğe İlçe Yüzölçümü Sıralaması (2018)

Sıra No	İlçeler	Alan (km ²)
1	Şebinkarahisar	1396
2	Alucra	1138
3	Dereli	849
4	Bulancak	774
5	Çamoluk	444
6	Görece	376
7	Keşap	351
8	Yağlıdere	327
9	Tirebolu	259
10	Espiye	248
11	Güce	237
12	Merkez	197
13	Çanakçı	142
14	Piraziz	127
15	Doğankent	110
16	Eynesil	51

Kaynak: Harita Genel Müdürlüğü.

4.1.6. Tarım ve Hayvancılık

Giresun, yüzölçümü, nüfusu ve mevcut ekonomik kapasitesi ile küçük ölçekli bir Doğu Karadeniz Bölgesi İlidir. Giresun İlinde ekonomik yaşam büyük ölçüde tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Doğu Karadeniz Bölgesi genelinde olduğu gibi Giresun ilinde de topografik yapı, yer yer 3.000 m.'yi aşan dağlık alanlar ile yüksek tarım potansiyeline sahip sınırlı ölçüdeki düzlük arazilerle şekillenmiştir. Coğrafi koşullardan ve doğal yapıdan kaynaklanan kısıtlamalar, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde sanayi, turizm ve hatta tarım sektörlerinin gelişmesine engel olmaktadır. Topografik olarak engebeli ve dağlık bir arazi yapısına sahip olan İl'de kıyı bölgesinin hemen gerisinde yükselen dik ve yüksek dağ sıraları ile vadilerin geniş yer tutması nedeniyle, tarıma elverişli alanların sınırlı bir düzeyde olduğu görülmektedir (Giresun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2015: 14).

Tablo 2. Giresun Arazi Dağılımı (Ha) (2015)

Cinsi	Miktarı (Ha)	Genel Alana Oranı (%)
Tarım Alanı	160.920	23
Orman Alanı	258.140	37
Çayır-Mera Alanı	97.974	14
Tarım Dışı Arazi	176.366	26
TOPLAM	693.400	100

Kaynak: Giresun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü.

Ekonomik olarak ana geçim kaynağı tarımdır. Monokültür tarım yapılmakta olup, hakim ve alternatifsiz ürün fındıktır. Toplam tarım alanının %80'inde fındık tarımı yapılmaktadır. Giresun'daki fındık alanı ülke fındık alanının %17'sine, üretim ise ülke üretiminin %15-20'sine sahiptir. Karadeniz iklimine sahip sahil kuşağında 85.000 çiftçi ailesinin yaklaşık 80.000'i fındık tarımı ile iştigal etmekte olup, toplam tarımsal üretim gelirlerinin %82'sini bitkisel üretim gelirleri oluşturmakta, bitkisel üretim gelirlerinin de %88-90'ını fındık geliri oluşturmaktadır. Fındık tarımının yanında; seracılık, kivi, yaban mersini, mısır, çay, tarla sebzeçiliği yapılmaktadır (Giresun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2015: 14).

Tablo 3. Giresun Tarım Arazisi Dağılımı (2015)

Cinsi	Miktarı (Ha)	Genel Alana Oranı (%)
Tarla	24.661	15,3
Fındık	117.729	73,16
Sebze	2.684	1,67
Çay Alanı	2.022	1,26
Nadas	13.761	8,55
Diğer	63	0,06
Toplam	160.920	100

Kaynak: Giresun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü.

Karasal iklimine sahip Şebinkarahisar, Alucra, Çamoluk ilçelerinde ise başta hayvancılık olmak üzere, hububat, kuru fasulye, taze fasulye, nohut, patates, ceviz ve yem bitkileri tarımı yapılmaktadır. İlin sert topografyasının ve engebeli arazi yapısının bir sonucu olarak, dar ve oldukça küçük alanlara yerleşmiş bulunan aile işletmeleri genellikle kendi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak az sayıda, 3-4

baş hayvan besleyebilecek imkânlara sahip bulunmaktadır. Arıcılık, İl ekonomisi içinde giderek önemi artan bir ekonomik faaliyet alanıdır. Giresun ilinin balıkçılık potansiyeli, Türkiye ve Karadeniz balıkçılığı içerisinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Giresun'un bir sahil kenti olması ve Merkez ilçe ile birlikte 8 ilçesinin deniz kenarında bulunması nedeni ile balıkçılık Giresun ili ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır (Giresun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2015: 14).

Tablo 4. Giresun Hayvan Varlığı (2015)

Cinsi	Miktarı
Büyükbaş Hayvan Varlığı	86.274
Küçükbaş Hayvan Varlığı	87.770
Kanatlı Hayvan Varlığı	117.850
Tek Tırnaklı Hayvan Varlığı	753
Arılı Kovan Varlığı	99.191

Kaynak: Giresun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü.

4.2. GİRESUN NÜFUSU

2000 yılında son kez yapılan 14. Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre nüfusun 67.803.927 olduğu tespit edilmiştir. Bu yıldan sonra Türkiye’de nüfus sayımı bir daha yapılmamıştır. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sayesinde 2007 yılından itibaren nüfus verileri herhangi bir sayım yapılmadan toplanmaktadır. 2000 yılından başlayarak 2007 yılına kadar geçen yedi yıllık sürede nüfusa ait veriler sayım yapılmadığı ve ADNKS oluşturulmadığından nüfus bilgisine sahip olunamamıştır.

2000 yılı sayımı sonucunda Giresun il nüfusu 523.819 çıkmıştır. Böylece hem kentlerde hem de kırsalda yaşayan insan sayısı yarım milyonun üzerinde olduğu görülmüştür.

2000 yılı Giresun nüfusu ülke nüfusuyla karşılaştırıldığında oransal olarak Türkiye’nin yüzde 0,77’sine denk gelmektedir. Cinsiyete göre ise erkek sayısı 263.343, kadın sayısı 260.476 kişi olmuştur.

Tablo 5. Türkiye ve Giresun Nüfusu ve Karşılaştırması (2000-2018)

Yıl	Türkiye Toplam Nüfusu	Giresun Nüfusu	Giresun Bir Önceki Nüfus Sayımına Göre Farkı	Giresun Nüfusu Türkiye Nüfusuna Oranı (yüzde)
2000	67.803.927	523.819		0,77
2007	70.586.256	417.505	-106.314	0,59
2008	71.517.100	421.766	4.261	0,59
2009	72.561.312	421.860	94	0,58
2010	73.722.988	419.256	-2.604	0,57
2011	74.724.269	419.498	242	0,56
2012	75.627.384	419.555	57	0,55
2013	76.667.864	425.007	5.452	0,55
2014	77.695.904	429.984	4.977	0,55
2015	78.741.053	426.686	-3.298	0,54
2016	79.814.871	444.467	17.781	0,56
2017	80.810.525	437.393	-7.074	0,54
2018	82.003.882	453.912	16.519	0,55

Kaynak: TÜİK

2007 yılından itibaren Giresun nüfus bilgileri, TÜİK tarafından sağlanan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi üzerinden erişilebilmiştir. 2007 yılı nüfus verileri TÜİK resmi web sayfası olan www.tuik.gov.tr üzerinden paylaşılmaya başlandığında, Giresun 2007 yılı nüfusu 417.505 kişi olduğu görülmüştür. 2007 yılı nüfusu 2000 yılı sayımıyla karşılaştırıldığında Giresun nüfusunun düştüğü görülmüştür. Yedi yıl arayla oluşan bu fark toplamda 106.314 kişi olmuştur. Ortalama olarak her bir yıl 15.188 kişinin eksildiği görülmüştür. Giresun'da göç olgusu ortaya çıkmıştır.

2007 yılında ülke nüfusuyla karşılaştırıldığında Giresun nüfusu yüzde 0,59'a azalmıştır. Bu oran ile Giresun, 2000 yılındaki nüfusunun altına inmiştir. Böylece ülke nüfusuna oranla küçülmüştür. Rakamsal olarak nüfusta 106.314 kişilik fark oluşmuştur. Yedi yılda gerçekleşen demografik bir değişim yaşanmıştır. 2007

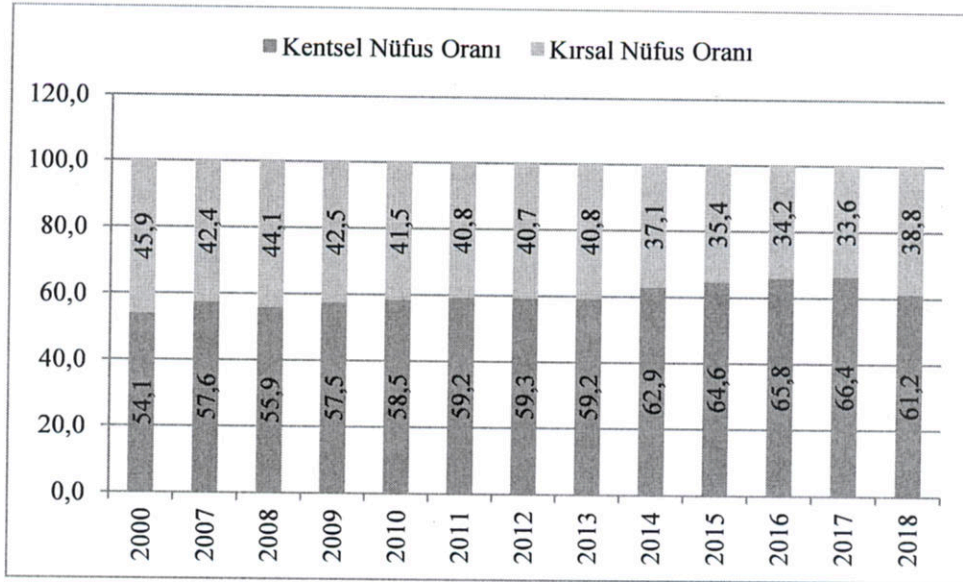
yılından sonraki yıllara bakıldığında 2018 yılına kadar oluşan fark 2000-2007 dönemde oluşan farka ulaşamamıştır.

Bu araştırmada kaynak olarak kullanılan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri üzerinden değerlendirme yapıldığından, 2007 yılından geriye doğru yedi yıl içerisinde hangi yıl ya da yıllarda göç olduğu ve sayısının hangi yıllarda ne kadar olduğu tam olarak bilinmemektedir. Yine 2000-2007 yılları arasında göçün arkaya takip eden yıllarda mı veya farklı yıllarda mı olduğu konusunda bir bilgiye varılamamıştır.

ADNKS verilerine bakılarak, 2007 yılından itibaren 2012 yılına kadar olan dönem incelendiğinde, Giresun'da nüfusun artmadığı görülmektedir. Aksine nüfusun durgunluk dönemine girdiği görülmektedir. Bu yıllarda Giresun nüfusu ortalama 419.907 civarında olduğu görülmektedir.

2007-2012 yılları arası dönemde ülke nüfusunda yıldan yıla bir artış yaşanmasına rağmen Giresun nüfusunda ciddi bir artış veya azalış görülmemiştir. Yine bu yıllarda Giresun'un ülke nüfusuna oranı 2007'de yüzde 0,59, 2012'de yüzde 0,55'e azalmıştır. Böylece 2007-2012 arası Giresun nüfusu ülke nüfusuna oranla ortalama yüzde 0,58 seviyesinde kalmıştır.

Grafik 1. Giresun Kentsel ve Kırsal Nüfus Oranları (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

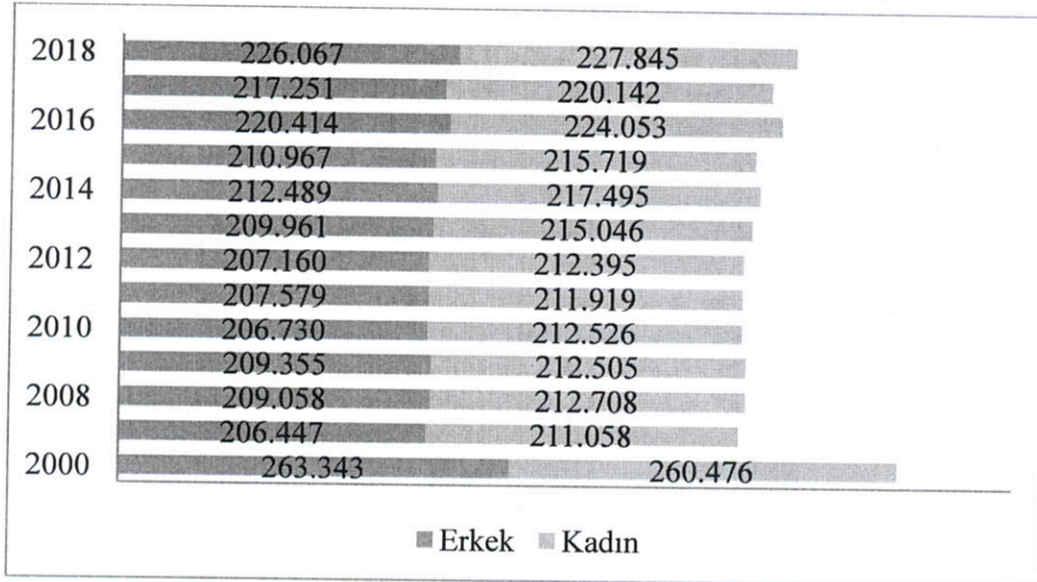
2013 yılında 425.007 olan Giresun nüfusu, 2014 yılı ile beraber yükselmeye başlamıştır. Ancak 2015 yılında yaşanan göç ile beraber nüfusun azalışı ve artışı ile oluşan dalgalanma 2018 yılına kadar devam etmiştir. 2016 yılında görülen 17.781

kişilik artış ile nüfus 444.467, 2018 yılında 16.519 kişilik artış ile 453.912 olmuştur. Giresun'da son beş yıllık dönem içinde (2013-2018) nüfus sayısında bir dalgalanma olduğu görülmüştür.

2013-2018 yılları arası, Giresun nüfusunda artış veya azalış görülse de Türkiye nüfusuna göre durağan bir vaziyet sergilemektedir. Giresun'da son on bir (2007-2018) yılın nüfus ortalaması 428.074 kişi olmuştur. Türkiye toplam nüfusuyla karşılaştırıldığında Giresun nüfusunun yüzde 0,56 olduğu görülmektedir.

Cinsiyete göre incelendiğinde 2000 yılı sayımında erkek sayısı kadın sayısına kıyasla yüksektir. 2007 yılından itibaren kadın sayısı erkek sayısının üzerine çıkmıştır. Kadın-erkek arasındaki farkın, 2010 yılında 5.796 kişi ile yüksek, 2000 yılında 2.867 kişi ile en az olduğu yıllar olmuştur.

Grafik 2. Giresun Cinsiyete Göre Nüfusu (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

2000 yılında, erkek nüfus yüzde 50,2, kadın nüfusu ise yüzde 49,7 olmuştur. Oransal olarak kadın-erkek oranlarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Ancak 2000 yılında erkeğin kadına göre sayısal olarak üstünlüğü çok az olmuş olsa da, 2007 yılında bu denge ortadan kalkmıştır. Özellikle yedi yıl içerisinde gerçekleşen nüfus kaybına bakıldığında 2000-2007 yılları arası erkek nüfus 56.896, kadın nüfusu 49.418 kişi eksilmiştir. Erkek nüfus kadınlara kıyasla göç nedeniyle eksildiği görülmektedir.

2018 yılında, erkek nüfus yüzde 50,2, kadın nüfus ise yüzde 49,8 olmuştur. Demografik olarak nüfus içinde cinsiyet bakımından kadın-erkek oranının 2018 yılında birbirine eşit düzeyde olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak Giresun nüfusunda son yıllarda dalgalanma görülse de, 2000 yılında ulaştığı nüfus sayısı olan 523.819 kişiye halen ulaşamamıştır. 2007 yılında 417.505 olan nüfusu, on bir yılda artarak 2018 yılı itibariyle 453.912 olmuştur. Böylece Giresun nüfusunda 2007 yılından bugüne kadar 36.407 kişi artmış olduğu görülmektedir.

4.2.1. Kentsel Nüfus

Bu bölümde Giresun için sunulan genel nüfus bilgisinden sonra, kentsel nüfus bilgisi üzerinde inceleme yapılarak değerlendirmelerde bulunulacaktır. Kentsel nüfusu hakkında değerlendirmede bulunmadan önce kent nüfusundan ne anlaşılması gerektiğini belirtmek gerekir. Kentsel nüfusu Türkiye İstatistik Kurumu'nun Genel Nüfus Sayımları veritabanında yayımlanan 2000 yılı 14. Genel Nüfus Sayımına ait verilerde kent kelimesi yerine şehir kelimesi kullanılarak tanımlanmıştır.

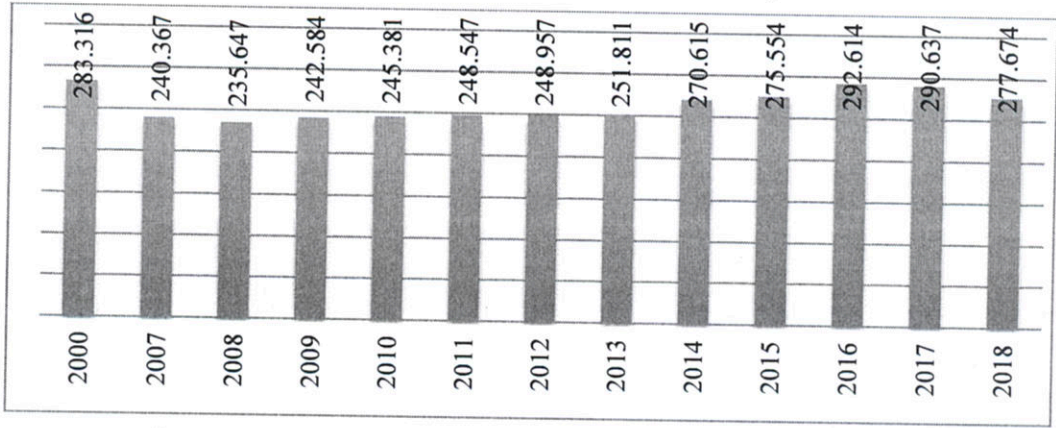
TÜİK'e ait resmi internet sitesi olan www.tuik.gov.tr adresi üzerinde yayınlanan 2000 yılı Genel Nüfus Sayımı'nda şu şekilde belirtilmiştir. “*Şehir; il ve ilçe merkezleri sınırları içindeki nüfustur.*” (TÜİK).

Ancak çalışmanın konu başlığında kent kelimesi kullanıldığından, çalışma bütünlüğünün bozulmaması için şehir kelimesi yerine kent kelimesi tercih edilecektir.

Kent, il ve ilçe merkezlerinin sınırları içinde bulunan alandır. İl ve ilçe merkezlerinin sınırları içindeki nüfus ise kentsel nüfustur. İl ve ilçe merkezleri dışındaki nüfus kırsal nüfustur.

Kentsel nüfus, il ya da ilçe merkezlerinde bulunan belediyelerin hizmet alanları içinde yaşayan ve buralarda ikamet eden kişilerden oluştuğu anlaşılmaktadır.

Yapılan nüfus sayımlarında ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nde belirtilen kentsel nüfus, il ve ilçe merkezlerini kapsayan ve belediye örgütü çatısı altında ikamet eden nüfustur.

Grafik 3. Kentsel Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

2000 yılında Giresun'da kentsel nüfus il ve ilçe merkezleriyle beraber 283.316 kişidir. 2007 yılında kentsel nüfus toplam 240.367'dir. 2008 yılında kentsel nüfus 235.647 olmuştur. Bu sayı 2009'da 242.584; 2010'da 245.381; 2011'de 248.547; 2012'de 248.957; 2013'de 251.811; 2014'te 270.615; 2015'te 275.554; 2016'da 292.614; 2017'de 290.637 ve 2018 yılında 277.674 kişi olmuştur.

Yıllar arası nüfusta oluşan farklar incelendiğinde, 2000-2007 arası dönemde 42.949 kişi kentsel nüfustan eksilmiştir. 2008'de bir önceki yıla göre 4.720 kişi daha kentlerden ayrılmıştır. 2009 yılı kentsel nüfusta 6.937 kişi, 2010'da 2.797; 2011'de 3.166; 2012'de 410; 2013'de 2.854; 2014'te 18.804; 2015'te 4.939; 2016'da 17.060 kişi artmış, 2017'de 1.977; 2018'de ise 12.963 kişi azalmıştır.

Böylece 2009 yılına kadar kentsel nüfus kaybı olduğu görülmektedir. 2009'dan sonra nüfus artışa geçmiştir ve 2017 yılına kadar devam etmiştir. 2017 yılından itibaren kentsel nüfusta yeniden azalma olduğu görülmüştür.

Kentsel nüfus oranı il nüfusuna oranla 2000'de yüzde 54 çıkmıştır. Bu oran 2007'de yüzde 57,6'dır. 2008'de yüzde 55,9; 2009'da yüzde 57,5; 2010'da yüzde 58,5; 2011'de yüzde 59,2; 2012'de yüzde 59,3; 2013'te yüzde 59,2; 2014'te yüzde 62,9; 2015'te yüzde 64,6; 2016'da yüzde 65,8; 2017'de yüzde 66,4 ve 2018 yılında yüzde 61,2 olmuştur.

Ortalama olarak Giresun'da kentleşme oranı 2007-2018 yılları arasında yüzde 60,7 olmuştur. 2018 yılı verilerine bakıldığında kentleşme oranı 2017 yılına kıyasla gerilemiş, yüzde 61,2 olmuştur. Bu düşüşün sebebi ise il geneli nüfusu içerisinde kırsal nüfusun 2018 yılında artış göstererek il genel nüfusunu yükseltmesidir. Kentsel

nüfusun 2018’de 12.963 kişi azalması nedeniyle kentsel nüfus oranı il genel nüfusuna kıyasla düşük çıkmıştır.

Tablo 6. Cinsiyete Göre Kentsel Nüfus ve Oranları (2000-2018)

Yıl	İl Nüfusu	Kentsel Toplam	Kentsel		Erkek Oranı	Kadın Oranı
			Erkek	Kadın		
2000	523.819	283.316	146.395	136.921	51,7	48,3
2007	417.505	240.367	118.719	121.648	49,4	50,6
2008	421.766	235.647	116.804	118.843	49,6	50,4
2009	421.860	242.584	120.607	121.977	49,7	50,3
2010	419.256	245.381	121.139	124.242	49,4	50,6
2011	419.498	248.547	123.215	125.332	49,6	50,4
2012	419.555	248.957	122.883	126.074	49,4	50,6
2013	425.007	251.811	124.239	127.572	49,3	50,7
2014	429.984	270.615	133.807	136.808	49,4	50,6
2015	426.686	275.554	136.315	139.239	49,5	50,5
2016	444.467	292.614	145.022	147.592	49,6	50,4
2017	437.393	290.637	143.805	146.832	49,5	50,5
2018	453.912	277.674	136.738	140.936	49,2	50,8

Kaynak: TÜİK

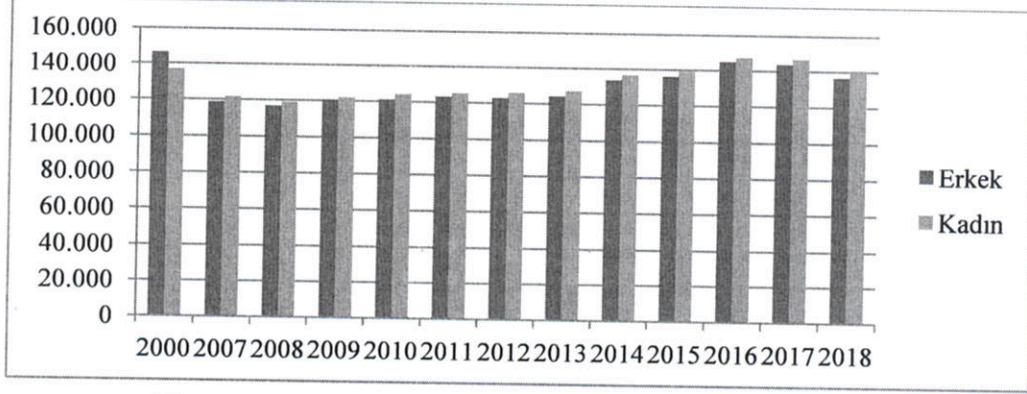
2000 yılında yapılan nüfus sayımında kentsel nüfus içinde erkek 146.395, kadın 136.921 kişidir. 2007 yılından itibaren ADNKS’den yayımlanan verilere bakıldığında kadın-erkek sayısı kentlerde değişmiştir. Kentsel nüfus içerisinde erkek nüfusun kadına göre azaldığı ve kadın sayısının arttığı görülmektedir. Bu durum 2007 yılından beri devam etmektedir.

Kent içinde yaşayan kadın-erkek oranına bakıldığında, 2000 yılında yüzde 48,3 kadın, yüzde 51,7 erkek olurken, kadın-erkek oranı 2007’de yüzde 50,6 kadın, yüzde 49,4 erkek olmuştur. 2007 yılından sonra da bu oranda önemli bir değişiklik olmadığı görülmektedir. 2007-2018 yılları arası ortalaması alındığında kentsel nüfusun yüzde 50,5 kadın; yüzde 49,5 erkek nüfustur.

Dikkate değer olan 2000 yılı ve öncesinde kentsel nüfusta erkek oranı yüksek olmasına karşın, 2007 yılından itibaren kadın nüfusun oranı erkeklere göre yüzde 0,5 yüksek çıkması ve bunu devam ettirmesidir. Ancak kent içerisinde nüfusun fazla dalgalanmaması, dalgalansa dahi hem erkek hem de kadın nüfusta birbirine yakın

sayılarda azalış ve artışlar görülmüştür. Bu nedenle kadın-erkek yüzdesi değişmemiştir.

Grafik 4. Cinsiyete Göre Kentsel Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

Yine Giresun'da kentlerin yüksek oranda göç almadığı bilirse de az sayıda olan göçün rakamsal olarak fazla olmadığı yukarıda belirtilmiştir. Böylece, kentli kadın-erkek oranı zaman içerisinde değişikliğe uğramadığı, ortalama kadın yüzde 50,5; erkek yüzde 49,5 oranında bulunduğu görülmektedir.

Giresun genel nüfusu için özellikle kırsal alandan kentlere doğru hareket olduğu bilinmektedir. Burada kentlere hareket eden nüfusun tamamının Giresun il ve ilçe merkezlerinin bulunduğu kentsel alanlara göç ettiğini söylemek doğru olmaz. Göç eden nüfusun Giresun dışında büyükşehirlerle gittiği görülmektedir.

Rakamlara bakıldığında ilçe merkezlerinde yaşayan nüfusun yıllara göre bazen düşük bazen de yüksek sayıda artış içinde olduğu görülmektedir. Kırsaldan kentlere göçlerin olduğu, bunların ise bazı yıllarda fazla olduğu anlaşılmaktadır. Yine burada kentsel nüfusun artışına neden olarak, gerçekleşen doğum sayısı, kentten başka kentlere göçlerin olmaması, olsa da az sayıda olması ve yaşam süresinin uzun olması gibi etkenlerle sayısal olarak kentsel nüfus yapısı değerlendirilirken göz ardı edilmemelidir.

Giresun il ve ilçe merkezlerinde nüfus yapısında sürekli olarak nitel ve nicel değişimler yaşandığı ve bunun halen devam ettiği ve edeceği yıllara göre izlenen nüfus hareketinden ortaya çıkmaktadır. Kentleşmeyle beraber ortaya çıkan kent sorunları belediye veya kent yöneticilerinin öncelikli sorunlarından biri olacağı açıktır.

4.2.2. Kırsal Nüfus

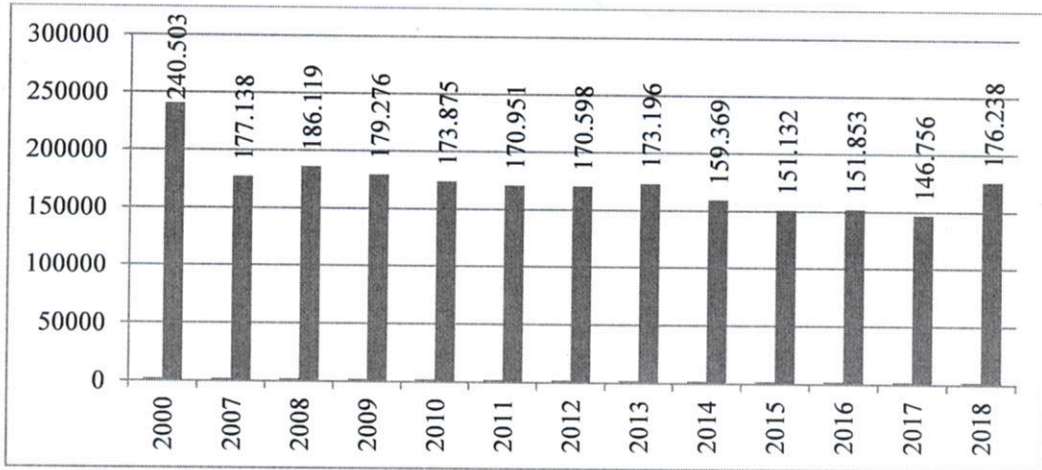
Çalışmada bu başlık altında kırsal nüfusun hesaplanmasında ilçe merkezleri dışında kalan, belde belediyeleri, köyler ve daha küçük yerleşim yerlerinde bulunan nüfus incelenmiştir.

TÜİK'e ait resmi internet sitesi olan www.tuik.gov.tr adresi üzerinde yayınlanan ve çalışmamızda kullandığımız 2000 yılı Genel Nüfus Sayımı'nda yapılan açıklamada "Köy: İl ve ilçe merkezleri dışında kalan yerleşim yerlerindeki (Belde belediyeleri dahil) nüfustur." şeklinde belirtilmiştir. (TÜİK)

Kırsal nüfus için Türkiye İstatistik Kurumu'nun resmi web sitesinde yayımlanan Genel Nüfus Sayımları 2000 yılı 14. Genel Nüfus Sayımına ait açıklamalarda kırsal kelimesi yerine köy kelimesi kullanıldığı görülmüştür. Kentsel alanda yaşayan nüfus için şehirli nüfus ve kırsal alanda yaşayan nüfus içinde köylü nüfus kavramları kullanılmıştır. Çalışmamız boyunca konu bütünlüğünün bozulmaması için köy kelimesi yerine kırsal kelimesi tercih edilecektir.

Kırsal nüfus kapsamında, il ve ilçe merkezleri dışında kalan ve başta belde belediyeleri nüfusu olmak üzere köy, mezra, kom v.d. küçük yerleşim birimlerinde bulunan nüfus incelenmiştir.

Grafik 5. Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

Giresun'da 2000 yılında yapılan genel sayımda, Merkez ilçeye bağlı Çaldağ, Duroğlu ve İnşidibi, Bulancak'a bağlı Aydındere ve Kovanlık, Çamoluk'ta Yenice, Çanakçı'da Karabörk, Dereli'de Yavuzkema, Espiye'de Soğukpınar, Eynesil'de Ören, Görele'de Aydınlar, Çavuşlu, Kırıklı ve Köprübaşı, Keşap'ta Karabulduk, Piraziz'de Bozat ve Yağlıdere'de Üçtepe olmak üzere on yedi belde belediyesi

bulunmaktaydı. Ancak zaman içinde yapılan düzenlemelerle, Merkez ilçeye bağlı Çaldağ ve Duroğlu 2012’de, İnişdibi ise 2013 yılında belde belediye tüzel kişiliği kaldırılarak köy, Duroğlu için 2013’te tekrar eski belde belediyesi tüzel kişiliklerine kavuşturulmuştur. Görele’ye bağlı Aydınlar, Kırıklı ve Köprübaşı’nın, Keşap’a bağlı Karabulduk’un, Piraziz’e bağlı Bozat’ın 2012 yılında, Çamoluk’a bağlı Yenice, Çanakçı’ya bağlı Karabörk’ün 2013 yılında belde belediye tüzel kişiliği yapılan yasal düzenlemelerle kaldırılmış, köy tüzel kişiliğine çevrilmiştir. Böylece zaman içinde Giresun’da on belde belediyesinin tüzel kişiliği yasal düzenlemelerle köy tüzel kişiliğine çevrilmiştir.

Bulancak’a bağlı Kovanlık ve Aydındere’nin, Dereli’ye bağlı Yavuzkema’ın, Espiye’ye bağlı Soğukpınar’ın, Eynesil’e bağlı Ören’in, Görele’ye bağlı Çavuşlu’nun ve Yağlıdere’ye bağlı Üçtepe olmak üzere toplam altı belde belediyesi bulunmaktadır. 2018 yılı itibariyle Giresun’un on altı ilçesine bağlı toplam 551 köy mevcuttur.

Tablo 7. Cinsiyete Göre Kırsal Nüfus ve Oranları (2000-2018)

Yıl	İl Nüfusu	Kırsal Toplam	Kırsal		Erkek Oranı	Kadın Oranı
			Erkek	Kadın		
2000	523.819	240.503	116.948	123.555	48,6	51,4
2007	417.505	177.138	87.728	89.410	49,5	50,5
2008	421.766	186.119	92.254	93.865	49,6	50,4
2009	421.860	179.276	88.748	90.528	49,5	50,5
2010	419.256	173.875	85.591	88.284	49,2	50,8
2011	419.498	170.951	84.364	86.587	49,3	50,7
2012	419.555	170.598	84.277	86.321	49,4	50,6
2013	425.007	173.196	85.722	87.474	49,5	50,5
2014	429.984	159.369	78.682	80.687	49,4	50,6
2015	426.686	151.132	74.652	76.480	49,4	50,6
2016	444.467	151.853	75.392	76.461	49,6	50,4
2017	437.393	146.756	73.446	73.310	50,0	50,0
2018	453.912	176.238	89.329	86.909	50,7	49,3

Kaynak: TÜİK

2000 yılında Giresun’da kırsal nüfus toplamı 240.503’tür. 2007 yılında toplam 177.138’dir. 2008 yılında 186.119, 2009’da 179.276, 2010’da 173.875,

2011'de 170.951, 2012'de 170.598, 2013'de 173.196, 2014'te 159.369, 2015'te 151.132, 2016'da 151.853, 2017'de 146.756 ve 2018 yılında 176.238 kişi olmuştur. 2007-2018 yılları arası ortalama kırsal nüfus 168.042 kişidir.

2000 yılından 2007 yılına kadar yedi yıllık dönemde kırsal nüfus 63.365 kişi azalmıştır. 2008 yılında bir önceki yıla göre 8.981 artış olmuş bunu takiben kırsal nüfus 2009'da 6.843, 2010'da 5.401, 2011'de 2.924, 2012'de 353 kişi azalmıştır. 2013'te kırsal nüfusta 2.598 kişi artış olmuş ancak 2014'te 13.827, 2015'te 8.237 kişi azalmıştır. 2016'da kırsal nüfus 721 artmış, 2017'de 5.97 kişi azalmış ve son olarak 2018 yılında 29.482 kişi artmıştır. Kırsal nüfus azalışı incelendiğinde, 2009-2012 yılları arasında yaşandığı gözlemlenmektedir. 15.521 kişi bu yıllar arasında kırsal alandan ölüm nedeni ile veya göç ederek azalmıştır. Yine kırsalda, 2014-2015 yılları arasında 22.064 kişi, 2017 yılında 5.097 kişi azalarak nüfus kaybı yaşanmıştır.

Kırsal nüfus artışı incelendiğinde, 2008 yılında 8.981, 2013'de 2.598, 2016'da 721 ve 2018 yılında 29.482 kişi nüfus artışı olmuştur. Özellikle son 2018 yılında bu denli yüksek bir artışın olması dikkat çekicidir. Kırsal alanda yaşanan nüfus azalışının yanında, gerçekleşen nüfus artışına bakıldığında ise 2007-2018 yılları arasında toplamda 41.782 kişilik artış olduğu görülmektedir.

Son üç yıla bakıldığında ise 2016'da kırsal nüfus 721 artmış, 2017 yılında 5.097 kişi azalmış, 2018 yılında 29.482 kişi nüfus artmıştır. Bu durum son yıllarda ülke genelinde yaşanan ve çalışmamanın devamında açıklaması yapılacak olan ülke geneli seçim süreçlerinden ve yerel yöneticilerin tutumlarından kaynaklandığı görülmektedir. Sonuç olarak kırsal nüfusun artışı veya azalışı için 2007-2018 yılları arasında ortalama yıllık 900 kişilik bir azalma yaşandığı ortaya çıkmaktadır.

İl nüfusuna oranla kırsal nüfus sayılarına bakıldığında, 2000'de yüzde 45,9 çıkmıştır. 2007'de yüzde 42,4; 2008'de yüzde 44,1; 2009'da yüzde 42,5; 2010'da yüzde 41,5; 2011'de yüzde 40,8; 2012'de yüzde 40,7; 2013'te yüzde 40,8; 2014'te yüzde 37,1; 2015'te yüzde 35,4; 2016'da yüzde 34,2; 2017'de yüzde 33,6 ve 2018 yılında yüzde 38,6 olmuştur.

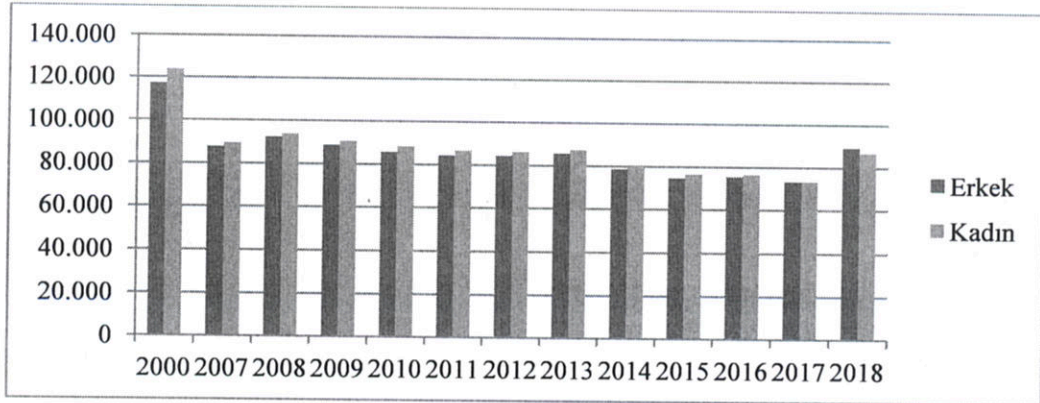
Ulaşılan oranlara bakıldığında kırsal nüfus oranı 2000'de yüzde 45,9 çıkmış, toplam nüfusun yarısına yakın bir oranda olduğu görülmüştür. Ancak bu oran ilerleyen yıllarda değer kaybederek 2007 yılında yüzde 42,4' gerilemiş, 2008'de gerileme durmuş olsa da bu yıldan sonra her yıl devam ederek küçülmüştür. En

düşük noktası olan 2017 yılında yüzde 33,6 çıkmıştır. Bu da neredeyse on kişiden üçünün kırsalda yaşadığını göstermektedir. 2018 yılında 2017 yılında göre artış gerçekleşerek kırsal oran yüzde 38,8 olmuştur.

Doğum veya ölüm sayılarına dayandırılmayacak olan bu nüfus hareketinin hızlı ve dinamik yapıda olması dikkat çekicidir. Kırsalda ikamet eden nüfus son üç yılda gözlemlenen durum istisna tutulursa genel olarak azalmakta ve kırsal nüfus yıldan yıla erimektedir.

Kırsal nüfusa ait cinsiyet dağılımında, 2000 yılında kadın nüfus 123.555, erkek ise 116.948 kişi olduğu belirlenmiştir. Böylece kırsal alanda kadın sayısının erkek sayısına üstün olduğu görülmüştür. Yüzde 51,4 kadın, yüzde 48,6 erkektir. Erkek nüfusa göre kadın nüfus 6.607 kişi fazla çıkmaktadır. 2007 yılında kadın sayısı 89.410, erkek 87.728'dir. Yine kadınların erkek sayısına üstünlüğü vardır. 2017 yılına kadar kadın nüfusunun üstünlüğü kırsal alanda kendini göstermektedir. 2017 yılından itibaren erkek kadını geçmiştir. Erkek 73.446, kadın 73.310 kişi olmuştur. Erkek, kadına göre 136 kişi fazla çıkmıştır. 2018 yılında yine erkek kadına göre 2.420 kişi fazla olmuştur.

Grafik 6. Kırsal Nüfus (2000-2018)

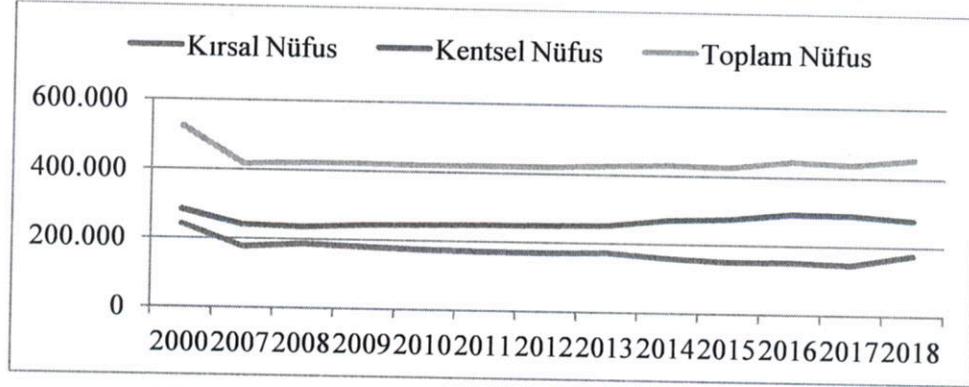
Kaynak: TÜİK

2007-2016 arasında kırsal nüfus içerisinde kadın lehine yüzde 0,4'lük cinsiyet farkı mevcuttur. 2017 yılında kadın-erkek oranı yüzde 50-yüzde 50, 2018 yılında kadın yüzde 49,3, erkek yüzde 50,7 olmuştur.

Her halükarda kırsal alanda kadınların erkeklere göre bir üstünlüğü mevcuttur. Kırsal alan ve kentsel alanda yaşayan kadın-erkek karşılaştırıldığında her ikisi de aynı olup, kadın nüfusun hem kentlerde hem de kırsal alan içinde üstünlüğü görülmektedir.

Giresun genelinde 2000 yılından sonra demografik bir değişimin olduğu, 2007 yılından itibaren Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine geçilerek her yıl düzenli olarak nüfus verilerine ulaşılabilmemesinin sağladığı kolaylıkla yapılan incelemede genel nüfusun parçası olan kırsal nüfusta azalma olduğu ve kentsel nüfusun dengeli bir artış gösterdiği görülmektedir.

Grafik 7. Toplam, Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

Kırsalda yaşanan nüfus kaybının ve kentteki nüfus artışının nedenlerine bakılırsa, öncelikle kırsal alanda doğum ve göç sayısına bakılması gerekmektedir. Doğum ile nüfusun büyüdüğü düşünülürse diğer yandan da göç ile nüfusun küçüldüğü düşünülmelidir.

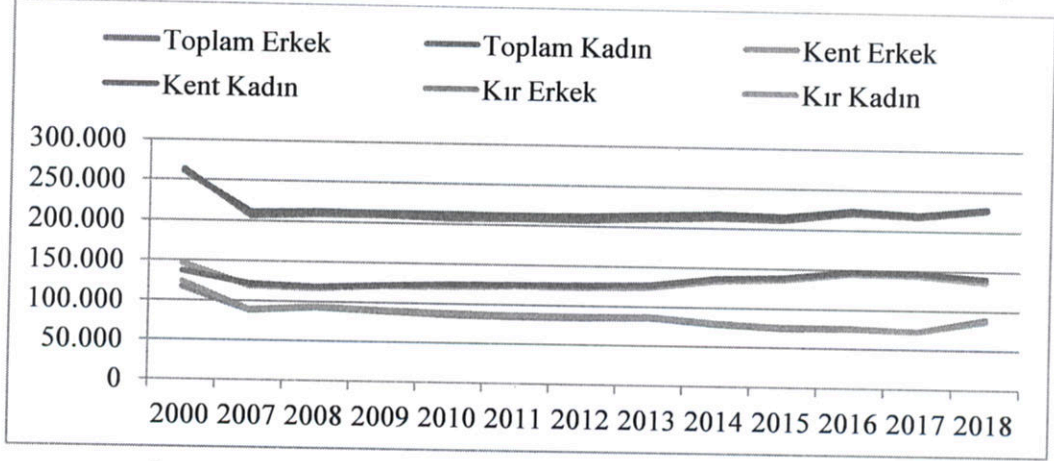
2000'de kırsal nüfusta kadın, kentsel nüfus içerisinde erkek sayısının daha yüksek olduğu görülmüştür. 2000 yılından sonra yaşanan demografik hareketle beraber 2007 yılı ve sonrası hem kırsalda hem de kentlerde kadın-erkek nüfusu, kadınların sayısal üstünlüğü ile devam etmiş ve il geneline de aynı şekliyle yansımıştır. Son yıllarda kırsal ve kentte yaşanan dalgalanmalar sayesinde bu oran baş başa devam etmektedir.

2000 yılından başlayan 2007 yılına kadar olan dönem içerisinde kırsal alanda yaşanan göç hareketi ile oluşan nüfus kaybı kırsalda kapanmamış ancak son iki yıl içinde ani nüfus artışı olmuştur. 2016, 2017 ve 2018 yıllarında kırsal ve kentsel nüfuslarda yaşanan artış ve azalışlar sonucu nüfusun yapısında bir dalgalanma yaratmıştır.

Nüfusun dalgalanmasını ve sağlıklı olarak incelenmesini zorlaştıran nedenlere başında ikamet yerlerinin değiştirilmesi gelmektedir. Giresun dışında yaşayan ve büyükşehirlerde veya başka kentlerde ikamet eden Giresunluların, ilçe

belediyelerine, belde belediyelerine veya köylerine ikamet ettikleri yerleri değiştirilmeleri suretiyle kayıtlarını buralara taşıyarak nüfus yapılarının değiştiği anlaşılmaktadır. İlerleyen sayfalarda bu konuya verilecek örneklerle değinilecektir.

Grafik 8. Cinsiyete Göre Toplam, Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

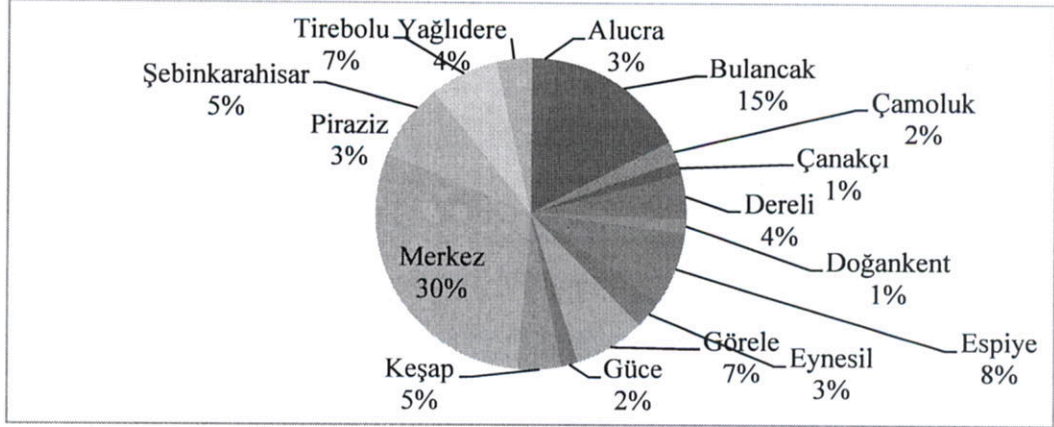
Kaynak: TÜİK

Giresun kırsal arazilerinin coğrafi yapıdan kaynaklı olarak engebeli ve sarp olması, kırsal nüfusun geçimini sağladığı kırsal alandaki tarım arazilerinin tarımsal çeşitlilik açısından ekime ve dikime müsait olmaması, iklimsel veya doğal nedenlerle yalnızca birkaç çeşit ürün yetiştirilebilmesi, kırsal alanda makineleşmeye uygun arazi yapısının bulunmaması, makineleşmeye uygun arazi yapısında ise hem tarımsal çeşitliliğin az hem de iklimsel koşulların tarımı kısıtlaması, tarımsal üründen alınan miktarın yıllara göre farklılık arz etmesi veya ürün miktarı yüksek olsa da ekonomik değerinin serbest piyasada istenen değeri bulmaması ve zarar oluşturması, engebeli coğrafi yapı nedeniyle ulaşımın kolay olmaması, ulaşım için gerekli karayolunun yapımı engebeli arazi yapısı nedeniyle maliyetinin diğerlerine göre fazla olması, tarımsal ve hayvansal alanda üreticilerin modern üretim koşulları hakkında yeterli donanıma sahip olmaması, tarımsal arazilerin miras yolu ile paylaşılması, paylaşılan tarımsal arazilerden üretilen ürünün ekonomik olarak aile geçimine yetmemesi, paylaşılan tarımsal arazilerin veya diğer arazilerin satılarak el değiştirmesi, tarımsal arazilerin el değiştirmesi ile nüfusun geçimini sağlayacak başka bir üretim kaynağının kalmaması, kırsalda yaşayan insanlara kent hayatının daha çekici gelmesi, kırsal hayat içerisinde geleceğe dair garantinin bulunmaması, kırsal alanda eğitim ve sağlık hizmetlerinin kısıtlı sunulması, kentlerde bir çok kamu hizmetlerine ulaşılabildiği gibi ekonomik ve sosyal olarak bir çok fırsata sahip olmanın kırsala

göre cazip görülmesi v.b. sebeplerle kırsal nüfusun sürekli eridiği görülmektedir. Yukarıda sayılan nedenlerle kırsalda yaşayan nüfus üzerinde yukarıda sayılan gerekçeler kentlere doğru baskı unsuru oluşturmaktadır.

4.3. İLÇELERİN DEMOGRAFİK YAPILARI

Grafik 9. İlçe Nüfus Oranları (2018)

Kaynak: TÜİK

4.3.1. Merkez İlçe

Giresun Merkez ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Merkez Giresun ve Merkez Duroğlu Belediyesi olmak üzere iki belediye, elli üç adet köy bulunmaktadır.

Tablo 8. Cinsiyete Göre Giresun Merkez İlçe Kentli ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	41.832	41.804	14.237	14.628
2007	43.971	45.270	12.307	12.388
2008	44.674	45.360	13.144	13.132
2009	47.532	47.429	12.145	12.075
2010	48.022	48.926	11.327	11.402
2011	50.591	50.516	10.727	10.763
2012	49.845	50.867	11.231	11.186
2013	50.638	51.669	10.951	10.886
2014	52.346	53.402	10.238	10.186
2015	52.494	54.581	10.960	10.744
2016	53.053	54.900	13.783	13.408
2017	55.186	57.229	11.700	10.822
2018	55.434	58.327	11.394	10.765

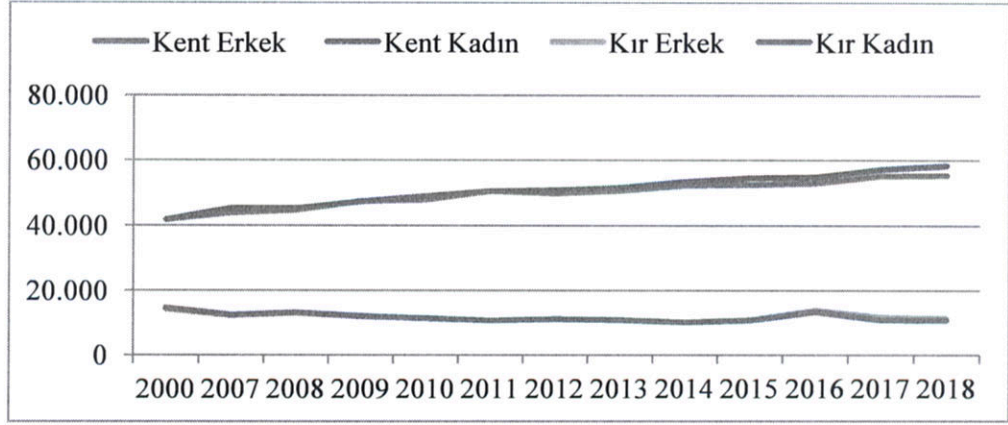
Kaynak: TÜİK

2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında Merkez İlçe nüfusu toplam 112.501, 2018 yılında 135.920 kişidir.

İlçe 197 km² alanı olan ve 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfus 113.761, kırsal nüfus 22.159 kişidir. Toplam ilçe nüfusu 2018 yılında 135.920 kişi ile Giresun'un en kalabalık yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu 689,9 kişi/km²'dir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre binde 73 olmuştur (www.nufusu.com).

İlçe, grafikte (Grafik 10) görüldüğü gibi kentleşme hızı her yıl bir önceki yıla göre artarak devam etmektedir. Kırsal alanda yaşayan nüfusun azalmakta olduğu görülmekte ancak hızlı bir seyir yerine yatay durumda seyretmektedir.

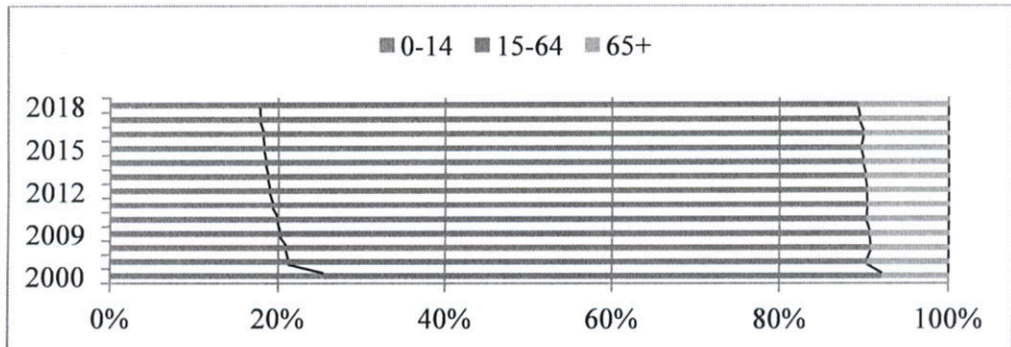
Grafik 10. Cinsiyete Göre Giresun Merkez İlçe Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

Kentleşmeyle beraber kırsal alanda hem erkek hem de kadın nüfus düşerken, kentlerde her ikisi de artmıştır. 2018 yılı içinde kırsal alanda kadın nüfusunun erkeklerden düşük kaldığı, şehirlerde ise kadın nüfusun erkeklerden yüksek olduğu görülür.

Grafik 11. Yaş Göre Giresun Merkez İlçe Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası nüfusun yaşlara göre gruplandırılması yapılmıştır.

2018 yılı verilerine göre, 15-64 yaş grubu ilçe nüfusunun büyük bir kısmını kapsadığı görülmektedir. Bu yaş grubunda 2018 yılında 20-24 yaş aralığında olanlar fazladır. 0-14 çocuk çağı nüfusu zaman ilerledikçe azalmaktadır. 65+ emeklilik çağı dönemi de yıllar ilerledikçe az da olsa artmaktadır. Nüfus içinde doğum sayısının azaldığı, çekirdek aile tipine dönüldüğü ve emekli olan 65+ nüfusun Merkez İlçe'den ayrılmadığı anlaşılmaktadır.

4.3.2. Alucra

Giresun Alucra ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Alucra Belediyesi olmak üzere bir belediye, otuz sekiz adet köy bulunmaktadır.

2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede 25.865, 2018 yılında 12.250 kişi ikamet etmektedir. İlçe, yüzölçümü olarak 1.138 km² alanı olan ve 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfus 4.539, kırsal nüfus 7.711 kişidir.

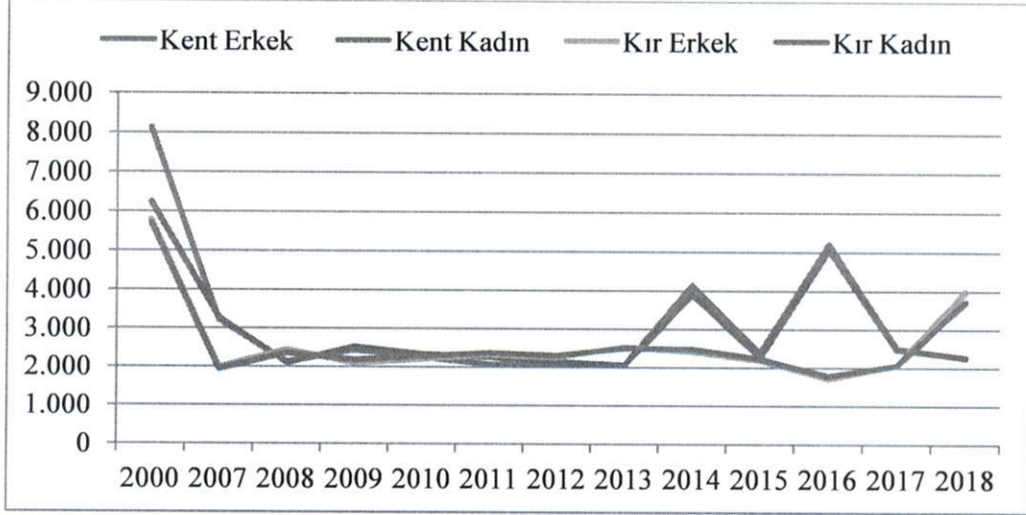
Tablo 9. Cinsiyete Göre Alucra Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	8.122	6.243	5.789	5.711
2007	3.224	3.282	1.984	1.936
2008	2.129	2.103	2.442	2.358
2009	2.438	2.532	2.098	2.187
2010	2.256	2.343	2.209	2.283
2011	2.076	2.266	2.325	2.373
2012	2.106	2.144	2.267	2.306
2013	2.058	2.072	2.536	2.504
2014	4.142	3.906	2.413	2.487
2015	2.386	2.281	2.201	2.236
2016	5.193	5.059	1.718	1.783
2017	2.508	2.475	2.065	2.071
2018	2.268	2.271	3.991	3.720

Kaynak: TÜİK

2018 yılı toplam ilçe nüfusu 12.250 kişi ile ilçeler arasında 12. sırada olan yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 10,8 kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde 34,33 olmuştur (www.nufusu.com).

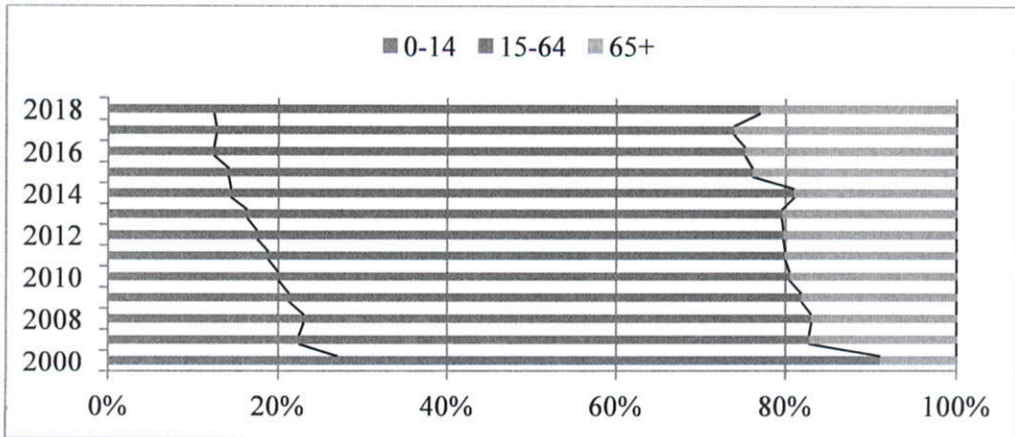
Grafik 12. Cinsiyete Göre Alucra Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

İlçe, 2000 yılından itibaren 2007 yılına kadar göç vermiştir. Bu göç kırsal nüfusta olduğu gibi kentsel nüfusta da olmuştur. Son yıllarda kentsel nüfusta dalgalı durum olması nüfusun arttığı anlamına gelmez, yapılan genel seçimlerin yanı sıra bütçeden mali destek alabilmek amacıyla büyük şehirlerde yaşayan Alucralıların ikametlerini son yıllarda Alucra'ya taşıdıkları ve bu nedenle ilçe nüfusunda artışı yaşandığı görülmektedir.

Grafik 13. Yaş Göre Alucra Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

2007'den sonra kırsal alandaki kadın-erkek nüfusunda aynı oranda artış ve azalış olurken İlçe merkezinde bulunan kadın-erkek nüfusunda da benzer durum görülmektedir.

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000 yılından başlayarak 2018 yılı arası nüfusun yaşlara göre gruplandırılması yapılmıştır. Yaşanan göçün etkisiyle 0-14 çocuk çağı içinde bulunan nüfus azalmıştır. 2018 yılı verilerine göre 15-64 çalışma çağında olanların zamanla sayısal olarak azaldığı ancak mevcut nüfus içerisinde oransal olarak arttığı görülmektedir. 65+ emeklilik çağı döneminde bulunan nüfus sayısal olarak zamanla büyümektedir. İlçede doğum sayısının azaldığı görülmektedir. Emekli olan 65+ nüfus, göç ederek gittikleri yerlerden tersine göç ile geldikleri anlaşılmaktadır.

4.3.3. Bulancak

Giresun Bulancak ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Bulancak, Aydındere ve Kovanlık Belediyesi olmak üzere üç belediye, elli dokuz adet köy bulunmaktadır.

Tablo 10. Cinsiyete Göre Bulancak Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	15.936	16.246	13.477	14.182
2007	18.190	18.831	11.093	11.211
2008	17.826	18.679	11.674	11.678
2009	18.350	19.164	11.270	11.269
2010	18.783	19.763	10.996	11.146
2011	19.009	19.939	10.867	10.862
2012	19.146	20.327	10.632	10.669
2013	18.952	20.208	11.360	11.313
2014	20.334	21.533	10.426	10.351
2015	21.267	22.368	9.952	9.781
2016	21.740	22.678	10.001	9.757
2017	22.009	22.891	10.296	9.828
2018	20.892	22.044	12.289	11.511

Kaynak: TÜİK

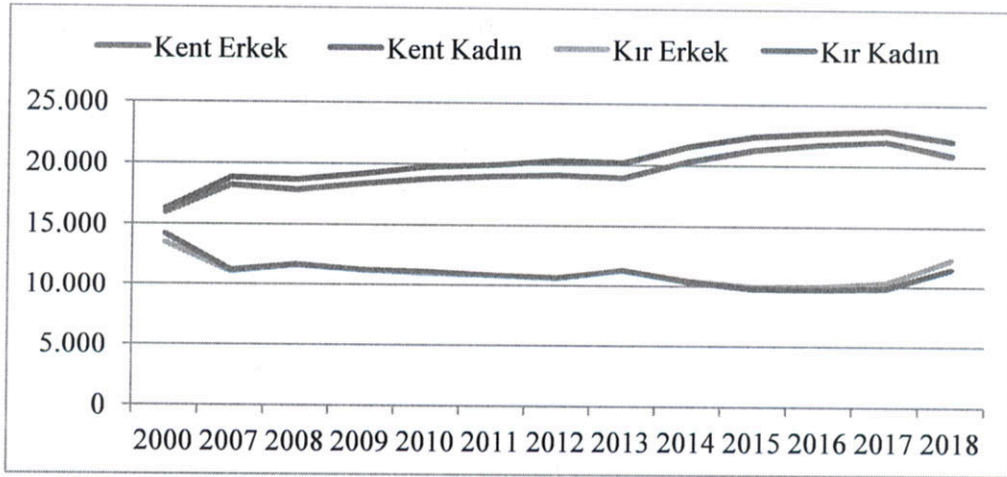
2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede 59.841, 2018 yılında 66.736 kişi mevcuttur.

İlçe yüzölçümü 774 km² alanı olan ve 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfusu 42.936, kırsal nüfusu 23.800 kişidir. 2018 yılı toplam nüfusu 66.736 kişi ile Giresun'un ilçeleri arasında ikinci en kalabalık yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 86,2 kişi/km²'dir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde 2,63 olmuştur (www.nufusu.com).

İlçe kentleşme hızını her yıl bir önceki yıla göre arttırarak devam ettirmektedir. Kırsal alanda bulunan nüfusun azalmakta olduğu görülmektedir. Ancak hızlı bir seyir yerine yatay durum seyretmektedir.

Bulancak'ta görülen hızlı kentleşmeyle beraber kırsal alanda hem erkek hem de kadın nüfus düşerken, kent içinde her ikisi de artmıştır. 2018 yılı içinde kırsal alanda kadın nüfusunun erkeklerden düşük kaldığı, şehirlerde ise kadın nüfusunun erkeklerden yüksek olduğu görülür.

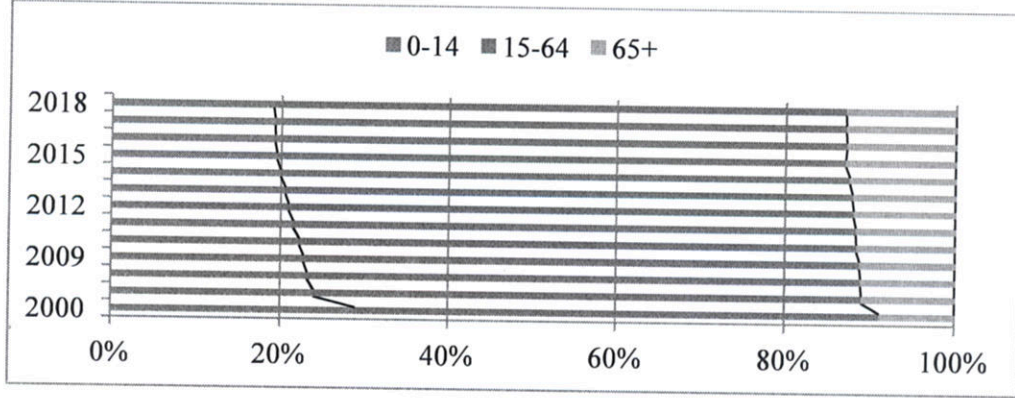
Grafik 14. Cinsiyete Göre Bulancak Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası nüfus yaşlara göre gruplandırılmıştır. 0-14 çocuk çağıının zaman ilerledikçe ilçe nüfusu içerisinde oranı azalsa da etkindir.

TÜİK ilçe nüfusları yaş verileri incelendiğinde, 2018 yılı verilerine göre 15-64 yaş grubu içinde 15-19, 20-24, 25-29, 30-34 ve 35-39 yaş aralıklarında ikamet eden nüfus fazladır ve ilçe nüfusunun büyük bir kısmını kapsadığı görülmektedir. 65+ emeklilik çağı dönemi nüfusu az da olsa artmaktadır. İlçede doğum sayısının azaldığı, çekirdek aile tipi bulunduğu ve emekli olan 65+ nüfusun kentten ayrılmadığı anlaşılmaktadır.

Grafik 15. Yaş Göre Bulancak Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

4.3.4. Çamoluk

Giresun Çamoluk ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Çamoluk Belediyesi olmak üzere bir belediye, yirmi yedi adet köy bulunmaktadır.

Tablo 11. Cinsiyete Göre Çamoluk Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	2.352	1.840	5.162	5.361
2007	1.188	1.144	2.538	2.718
2008	1.179	1.059	2.734	2.850
2009	1.016	1.007	2.316	2.493
2010	945	911	2.166	2.323
2011	884	853	1.989	2.186
2012	921	841	2.038	2.182
2013	1.667	1.470	2.100	2.258
2014	1.333	1.088	1.978	2.143
2015	1.133	1.015	1.695	1.874
2016	1.312	1.138	1.590	1.727
2017	1.877	1.637	2.601	2.608
2018	2.193	1.745	3.008	2.813

Kaynak: TÜİK

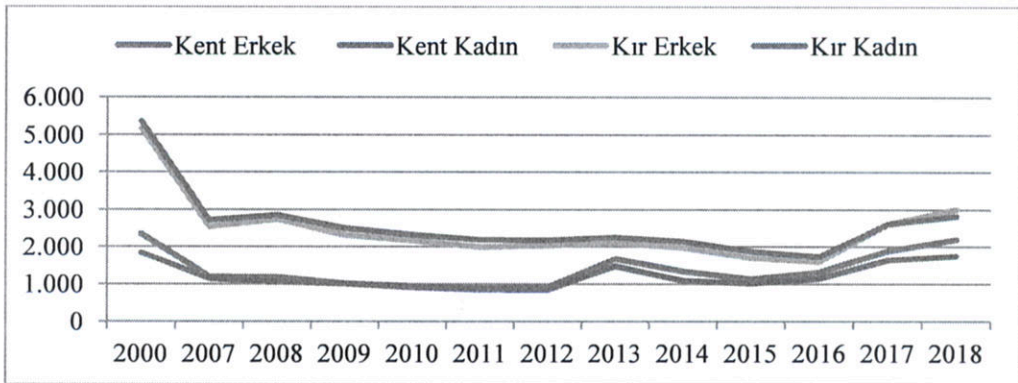
2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede 14.715, 2018 yılında 9.759 kişi mevcuttur.

İlçe yüzölçümü 444 km² alanı olan ve 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfus 3.938, kırsal nüfus 5.821 kişidir. 2018 yılında toplam ilçe nüfusu 9.759 kişi ile

Giresun'un ilçeler arasında on üçüncü kalabalık yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 22kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde 11,88 olmuştur (www.nufusu.com).

Çamoluk'un kırsal alanda sahip olduğu nüfus kent alanındaki nüfustan fazladır. Bu nedenle Çamoluk'ta kırsal alanda ikamet eden nüfus kentsel nüfusla karşılaştırıldığında yüksek çıkmaktadır. Yıllar itibariyle kırsal ve kentsel alanlarında hem erkek hem de kadın nüfus düşerken, son yıllarda kadın-erkek nüfusun arttığı görülmektedir.

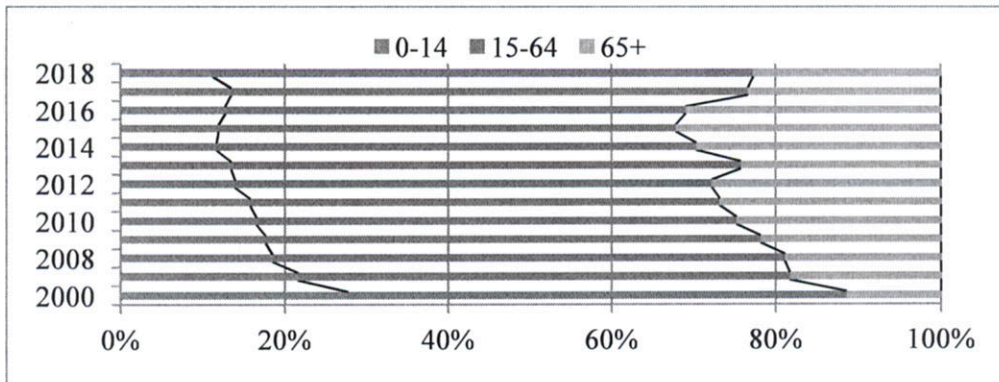
Grafik 16. Cinsiyete Göre Çamoluk Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

Kırsalda kadın nüfusu ve kent içerisinde erkek nüfusu uzun süre fazla çıktığı görülmektedir. Genel olarak kırsal alanda kadın nüfus üstünlüğü bulunurken kentsel alanda erkek nüfus üstündür.

Grafik 17. Yaş Göre Çamoluk Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası gruplandırılma yapılmıştır. 0-14 çocuk çağı nüfusu ilçede zaman ilerledikçe azalmıştır. 65+ emeklilik çağı dönemi nüfus zamanla artmaktadır. 2018 yılı istisna tutulursa, kırsalda

nüfus hareketinin yoğun olduğu ilçe, genç nüfusun hızlı bir şekilde göç ettiği ve sonucunda nüfusun azaldığı bir yerleşim yeridir. TÜİK ilçe nüfusları yaş verileri incelendiğinde, 2018 yılı verilerine göre, 15-64 çalışma çağı içinde ikamet edenlerde 45-49, 50-54, 55-59, 60-64 yaş dönemi nüfusu çoğunluktadır. Yine 65+ emeklilik dönemi içerisinde 65-69 ve 70-74 yaş aralıklarında bulunan nüfus fazladır. Özellikle genç nüfusun Çamoluk'tan göç ederek ayrıldığı, 15-19, 20-24, 25-29, 30-34 ve 35-39 yaş gruplarının sayısal olarak az olmasında anlaşılmaktadır.

4.3.5. Çanakçı

Giresun Çanakçı ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Çamoluk Belediyesi olmak üzere bir belediye, on beş adet köy bulunmaktadır.

2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede toplam 15.245, 2018 yılında 6.431 kişi mevcuttur.

Tablo 12. Cinsiyete Göre Çanakçı Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

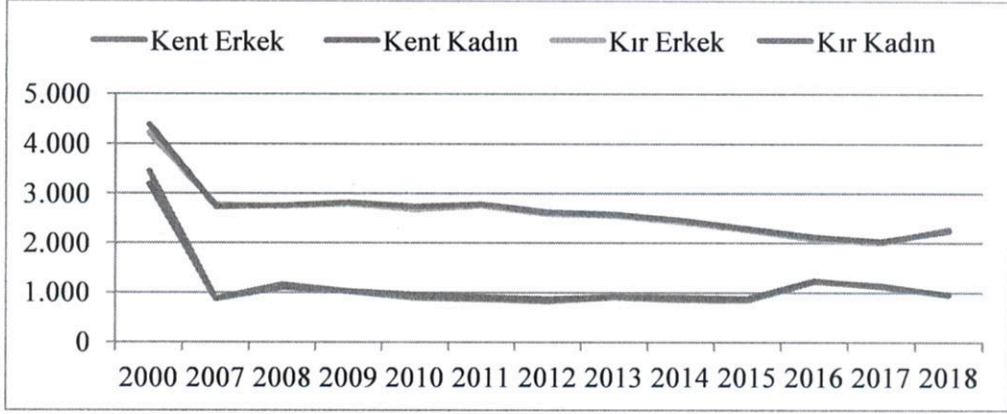
Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	3.449	3.195	4.215	4.386
2007	879	867	2.776	2.735
2008	1.158	1.107	2.743	2.755
2009	1.027	1.023	2.793	2.823
2010	889	959	2.681	2.740
2011	863	910	2.754	2.785
2012	828	872	2.593	2.624
2013	901	918	2.555	2.585
2014	853	903	2.427	2.461
2015	845	876	2.261	2.288
2016	1.223	1.239	2.076	2.122
2017	1.141	1.122	2.000	2.034
2018	947	961	2.278	2.245

Kaynak: TÜİK

İlçe yüzölçümü 142 km² alanı olan ve 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfus 1.908, kırsal nüfus 4.523 kişidir. 2018 yılı toplam ilçe nüfusu 6.431 kişi ile Giresun'un ilçeler arasında nüfus sayısı bakımından son sırada bulunan yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 45,3 kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde 2,3 olmuştur (www.nufusu.com).

Çanakçı'nın kırsal alanda sahip olduğu nüfus kentsel alandaki nüfustan fazladır. Bu nedenle Çanakçı, Çamoluk ilçesinde olduğu gibi kentsel nüfusuna kıyasla kırsal alanda yaşayan nüfusu yüksektir.

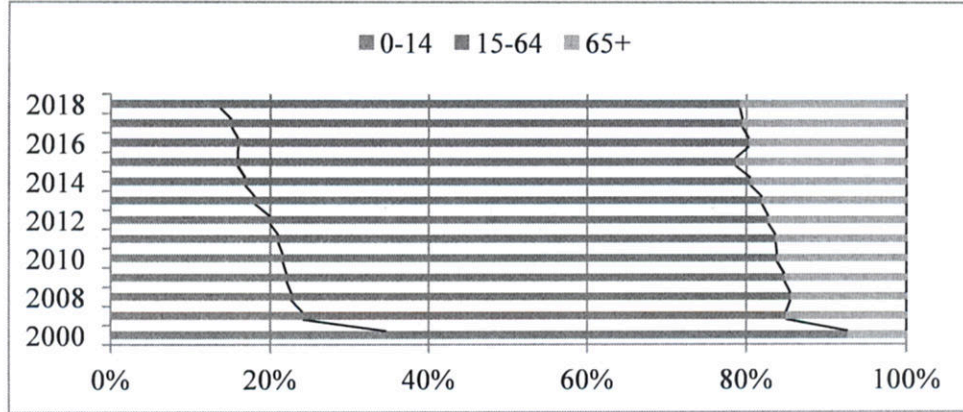
Grafik 18. Cinsiyete Göre Çanakçı Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

Yıllar itibariyle kırsal ve kentsel alanların her ikisinde de göç yaşandığı görüldüğünden dolayı hem kırsal hem de kentsel nüfus azalırken, Kadın-erkek oranı da kırsal ve kentsel alanda yine göç etkisiyle azalmıştır.

Grafik 19. Yaş Göre Çanakçı Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası yapılan gruplandırılmada 0-14 çocuk çağına olan nüfusun göç ettiği belli olmaktadır. 65+ çalışma çağı sonrası nüfus ise tersine göç ile artış göstermektedir. Kırsal genç nüfusun hızlı bir şekilde göç ettiği, emekli olan ve başka şehirlerde bulunan Çanakçı doğumlu nüfusun geriye dönüş yaptığı anlaşılmaktadır. TÜİK ilçe nüfusları yaş verileri incelendiğinde 2018 yılı verilerine göre, 15-64 yaşları çalışma çağına bulunan nüfus içinde 45-49, 50-54, 55-59, 60-64 dönemi nüfus çoğunluktadır. Yine

65+ emeklilik dönemi içerisinde ikamet edenler arasında, 65-69 yaş aralığında bulunan nüfus artmaktadır.

4.3.6. Dereli

Giresun Dereli ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Dereli ve Yavuzkema1 Belediyeleri olmak üzere iki belediye, otuz dört adet köy bulunmaktadır.

Tablo 13. Cinsiyete Göre Dereli Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

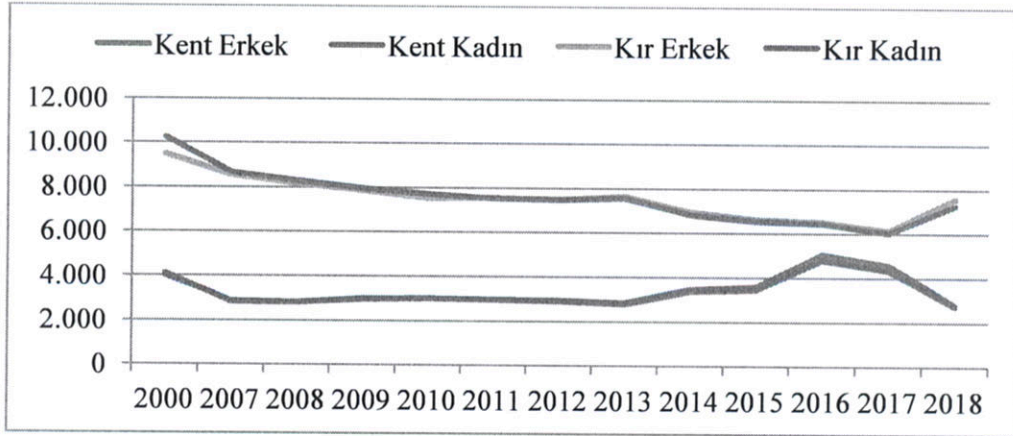
Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	4.105	4.019	9.487	10.249
2007	2.836	2.866	8.540	8.660
2008	2.831	2.821	8.181	8.291
2009	3.003	2.975	7.875	7.979
2010	3.021	3.022	7.549	7.727
2011	2.965	2.975	7.564	7.541
2012	2.951	2.920	7.518	7.486
2013	2.852	2.796	7.652	7.570
2014	3.467	3.380	6.950	6.818
2015	3.591	3.448	6.631	6.545
2016	5.062	4.797	6.532	6.449
2017	4.583	4.338	6.146	6.035
2018	2.796	2.753	7.582	7.274

Kaynak: TÜİK

2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede toplam 27.860, 2018 yılında 20.405 kişi mevcuttur.

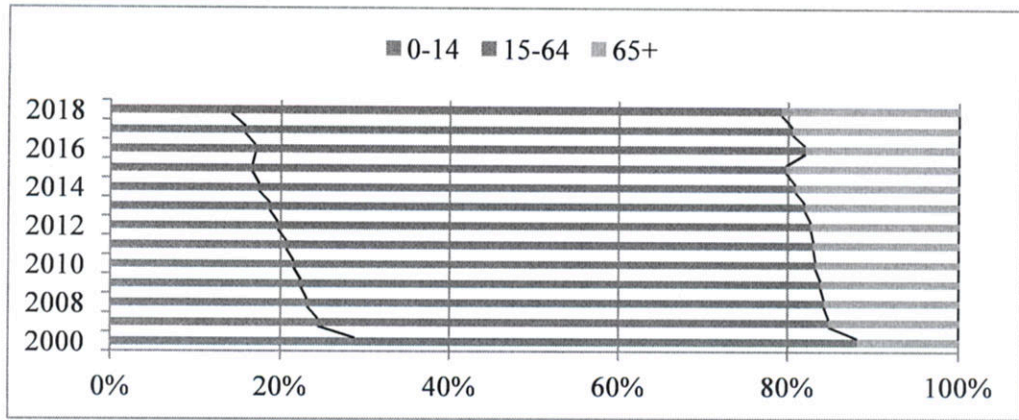
İlçe yüzölçümü 849 km² alanı olan ve 2018 yılı verilerine göre kentsel alanda 5.549, kırsal alanda 14.856 kişi yaşamaktadır. 2018 yılı toplam ilçe nüfusu 20.405 kişi ile Giresun'un ilçeler arasında nüfus sayısı bakımından sekizinci sırada bulunan yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 24 kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde -3,30 olmuştur (www.nufusu.com).

Dereli'nin kırsal alanda sahip olduğu nüfus kent alanındaki nüfustan fazladır. Bu nedenle Dereli, Çanakçı ve Çamoluk ilçesinde olduğu gibi kentsel nüfusa kıyasla kırsal alanda yaşayan nüfusları yüksek olan ilçelerdir.

Grafik 20. Cinsiyete Göre Dereli Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

Yıllar itibariyle kırsaldan göç olduğu ve nüfusun kırsalda azaldığı anlaşılmaktadır. Kentsel nüfusta 2000-2007 arası göç olmuş olsa da, 2013 yılından sonra kırsaldan ilçe merkezine doğru hareketle kentsel nüfus artmaya başlamıştır. Kadın-erkek nüfus oranlarına bakıldığında, kırsalda benzer oranda, kentsel alanda yine benzer oranda gitmektedir.

Grafik 21. Yaş Göre Dereli Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası yapılan gruplandırılmada 0-14 çocuk çağında olan nüfusun zamanla göç ettiği görülmektedir.

2018 yılı verilerine göre 65+ çalışma çağı sonrası nüfusta, tersine göç ile artış olduğu anlaşılmaktadır. İlçede, çalışma çağı içinde olan genç nüfus hızlı bir şekilde göç etmektedir. 65+ emeklilik çağı dönemi nüfusun ikametini devam ettirdiği ve başka kentlerde ikamet eden ve emekli olan Derelilerin ilçeye dönerek ikametlerini taşıdıkları yaşlı nüfus artışından anlaşılmaktadır.

TÜİK ilçe nüfusları yaş verileri incelendiğinde 2018 yılı verilerine göre, 15-64 çalışma çağı içinde olanlardan 45-49, 50-54, 55-59, 60-64 yaş dönemi nüfusu Dereli’de ikamet edenler içinde çoğunlukta olmasına karşın, 15-19, 20-24 ve 25-29 yaş aralığı nüfusta az olmadığı anlaşılmaktadır. Yine 65+ emeklilik dönemi içerisinde 65-69 yaş aralığında bulunan nüfus fazladır.

4.3.7. Doğankent

Giresun Doğankent ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Doğankent Belediyesi olmak üzere bir belediye, dokuz adet köy bulunmaktadır.

Tablo 14. Cinsiyete Göre Doğankent Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	1.875	1.914	1.771	1.917
2007	1.726	1.773	1.689	1.693
2008	1.733	1.743	1.801	1.773
2009	1.708	1.758	1.832	1.783
2010	1.666	1.717	1.813	1.784
2011	1.791	1.794	1.694	1.684
2012	1.749	1.726	1.651	1.680
2013	1.764	1.754	1.735	1.690
2014	1.649	1.649	1.641	1.613
2015	1.645	1.589	1.598	1.553
2016	1.610	1.551	1.569	1.509
2017	1.651	1.601	1.513	1.447
2018	1.720	1.706	1.681	1.583

Kaynak: TÜİK

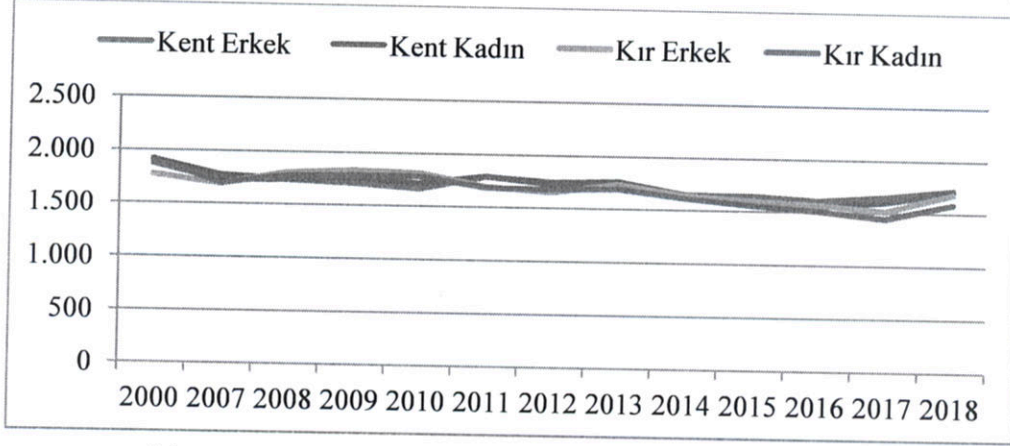
2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede toplam 7.477, 2018 yılında 6.690 kişi mevcuttur.

İlçe yüzölçümü 110 km² alan olup, 2018 yılı nüfus verilerine göre kentsel nüfus 3.426, kırsal nüfus 3.264 kişidir. 2018 yılı ilçe toplam nüfusu 6.690 kişi ile Giresun’un ilçeleri arasında nüfus sayısı bakımından on beşinci sırada bulunan yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 60,8 kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde 7,69 olmuştur (www.nufusu.com).

Doğankent’in kırsal alanda sahip olduğu nüfus ile kentsel alanındaki nüfus hemen hemen aynı düzeydedir. Bu nedenle Dereli, Çanakçı ve Çamoluk ilçelerinde

bulunan kentsel nüfusa kıyasla kırsal alanda yaşayan nüfus Doğankent'te farklılık oluşturmayarak birbirine yakın oranlarda bulunmaktadır.

Grafik 22. Cinsiyete Göre Doğankent Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

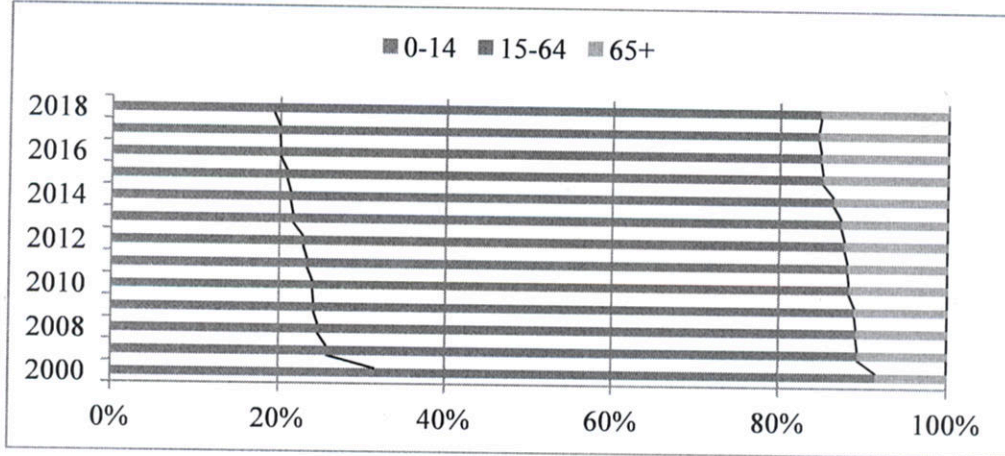

Kaynak: TÜİK

Doğankent nüfusu karakteristik olarak kırsal veya kentsel yönü ağır basan yapıda değildir.

Doğankent'te zamanla kırsal ve kentsel yerleşimlerden göç olduğu anlaşılmaktadır. Kadın-erkek nüfus oranlarına bakıldığında, kırsalda ve kentsel alanda benzer oranda gitmektedir.

Grafik 23. Yaş Göre Doğankent Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

0-14, 15-64 ve 65+ yaş dönemlerine göre 2000-2018 yılları arası yapılan gruplandırılmada kırsalda ve kentte bulunan 0-14 çocuk çağı dönemi nüfusu, ilçede doğum sayısının düşmesi ve göçün etkisi ile zamanla azalmakta olduğu görülmektedir. 2018 yılı nüfus verilerine göre 65+ çalışma çağı sonrası dönemde,

emekli nüfusun diğer ilçelerde olduğu gibi sayısal olarak artış içinde bulunmaktadır. Çalışma çağı içinde bulunan nüfusun ise hızlı bir şekilde göç ettiği görülmektedir.

TÜİK ilçe nüfusları yaş verileri incelendiğinde 2018 yılı verilerine göre, 15-64 çalışma çağı içinde olan 45-49, 50-54, 55-59, 60-64 yaş dönemindeki nüfus çoğunlukta olmasına rağmen yine bu çağıdaki 15-19, 20-24 ve 25-29 yaş aralığında bulunan nüfus ise sayısal olarak fazladır. Yine 65+ emeklilik dönemi içerisinde olan 65-69 yaş aralığındaki nüfus bu çağda sayılan diğer yaş gruplarına göre fazladır.

4.3.8. Espiye

Giresun Espiye ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Espiye ve Soğukpınar Belediyeleri olmak üzere iki belediye, otuz bir adet köy bulunmaktadır.

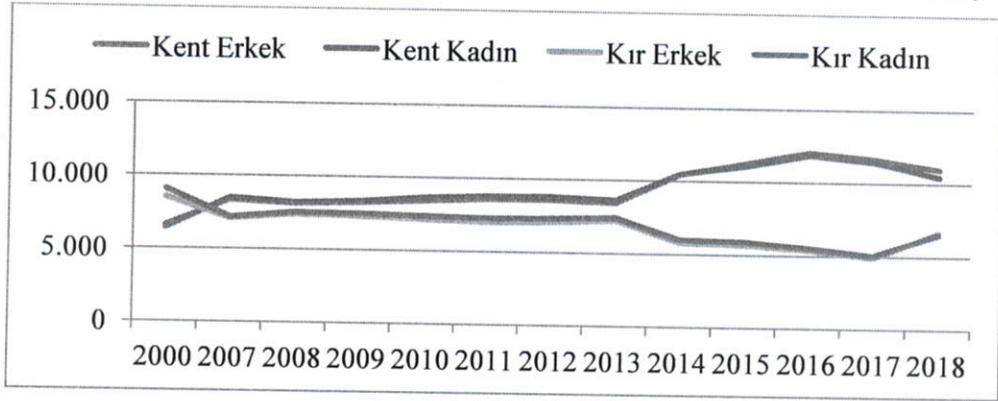
2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede toplamı 30.567, 2018 yılında 34.592 kişi mevcuttur.

Tablo 15. Cinsiyete Göre Espiye Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	6.587	6.403	8.510	9.067
2007	8.338	8.485	7.086	7.166
2008	8.139	8.193	7.398	7.532
2009	8.244	8.328	7.314	7.498
2010	8.430	8.643	7.160	7.383
2011	8.589	8.790	7.026	7.295
2012	8.598	8.815	7.068	7.329
2013	8.450	8.639	7.258	7.447
2014	10.457	10.481	5.782	5.990
2015	11.235	11.065	5.660	5.910
2016	12.061	11.900	5.390	5.515
2017	11.651	11.453	4.897	5.042
2018	10.974	10.457	6.640	6.521

Kaynak: TÜİK

İlçe yüzölçümü 248 km² alan olup ve 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfus 21.431, kırsal nüfus 13.161 kişidir. 2018 yılı toplam nüfusu 34.592 kişi ile Giresun'un ilçeler arasında nüfus sayısı bakımından üçüncü sırada bulunan yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 139,5 kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde 4,69 olmuştur (www.nufusu.com).

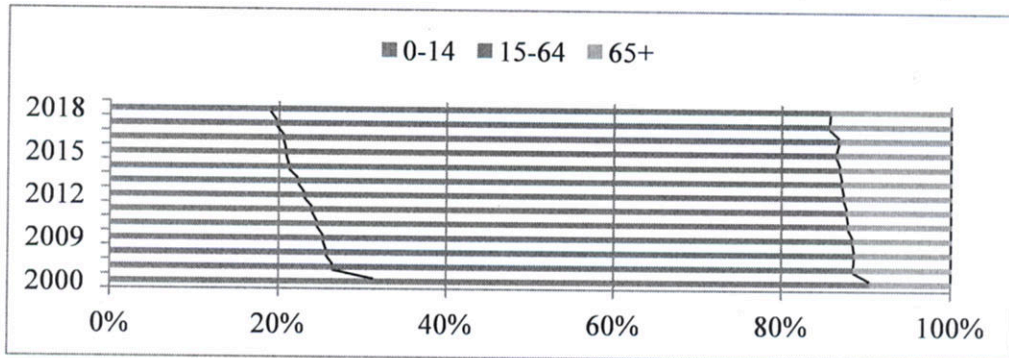
Grafik 24. Cinsiyete Göre Espiye Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

Espiye'nin kırsal alanda sahip olduğu nüfus, kentsel alandaki nüfusa göre düşük düzeydedir. Nüfusun fazlası kentsel alan içinde yaşamaktadır. Yine kentsel alan içinde yaşayan nüfusun da zamanla arttığı görülmektedir. Kırsal alanda bulunan nüfus göç ederek yerinden ayrılmış ve bu göç 2013 yılından itibaren hızlanmaya başlamış olduğu anlaşılmaktadır.

Yıllar itibariyle özellikle kırsal yerleşmelerde göçün devam ettiği nüfusun sürekli olarak eksilmesinden anlaşılmaktadır. Kadın- erkek oranı kırsalda yine göç etkisiyle aynı düzeyde, kentsel alanda da kent nüfusundaki artışın etkisiyle kadın-erkek sayısı paralel gitmektedir.

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası yapılan gruplandırılmada 0-14 çocuk çağı döneminde bulunan nüfusun, doğum sayılarının düşmesi, hızlı kentleşme ve ilçede yaşanan göçün etkisi ile zamanla azalmaktadır.

Grafik 25. Yaş Göre Espiye Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

2018 yılı verilerine göre 65+ çalışma çağı sonrası dönem nüfusu diğer ilçelerde görüldüğü gibi Espiye'de de artış içindedir. Çalışma çağındaki bulunan

nüfusun diğer ilçelerde görülenin aksine göç ederek ayrılmadığı aksine bu çağdaki nüfusun artış içinde olduğu görülmektedir.

TÜİK ilçe nüfusları yaş verileri incelendiğinde 2018 yılı verilerine göre, 15-64 çalışma çağı içinde olan 15-19, 20-24, 25-29, 30-34 ve 35-39 yaş dönemi içinde bulunan nüfus ilçede yoğundur.

4.3.9. Eynesil

Giresun Eynesil ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Eynesil ve Ören Belediyeleri olmak üzere iki belediye, on bir adet köy bulunmaktadır.

2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede toplam 21.110, 2018 yılında 13.955 kişi mevcuttur. İlçe yüzölçümü 51 km² alan olup diğer ilçelere göre en küçük ilçe durumundadır. 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfus 8.069, kırsal nüfus 5.886 kişidir.

Tablo 16. Cinsiyete Göre Eynesil Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

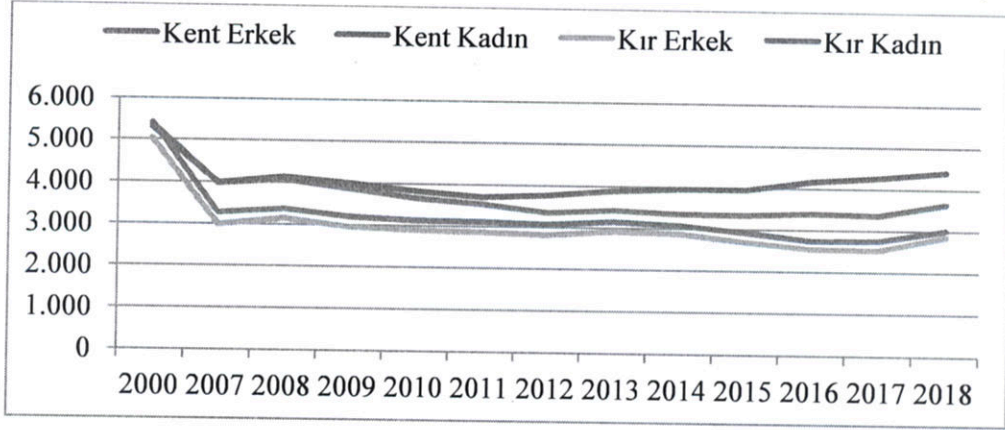
Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	5.367	5.300	5.030	5.413
2007	3.979	3.991	2.998	3.276
2008	4.077	4.139	3.146	3.377
2009	3.876	4.000	2.960	3.200
2010	3.668	3.837	2.897	3.136
2011	3.543	3.716	2.861	3.117
2012	3.354	3.772	2.816	3.078
2013	3.427	3.897	2.916	3.159
2014	3.357	3.957	2.880	3.086
2015	3.350	3.955	2.696	2.927
2016	3.399	4.169	2.539	2.746
2017	3.372	4.273	2.523	2.755
2018	3.653	4.416	2.865	3.021

Kaynak: TÜİK

2018 yılı toplam nüfusu 13.955 kişi ile Giresun'un ilçeleri arasında nüfus sayısı bakımından on birinci sırada bulunan yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 273,6 kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde 7,99 olmuştur (www.nufusu.com).

Eynesil'in kırsal alanda sahip olduğu nüfus, kentsel alandaki nüfustan düşüktür. Karakteristik olarak ilçe, kentsel nüfusun fazla olduğu bir ilçe yapısına sahiptir.

Grafik 26. Cinsiyete Göre Eynesil Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

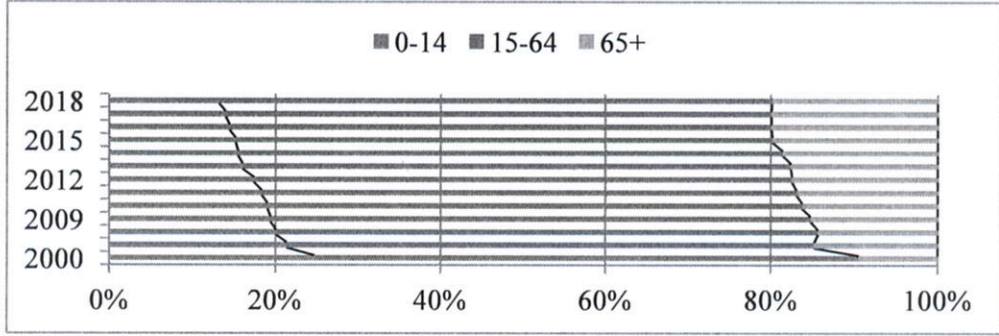
Kaynak: TÜİK

2000 yılı sayımına göre kırsal ve kentsel nüfus birbirine çok yakın olmasına rağmen, bu yıldan sonra kırsaldan yoğun bir göç yaşanmıştır. Kırsal alandan yaşanan bu göçün halen devam ettiği anlaşılmaktadır. Kentsel nüfusta zaman içinde sayısal olarak azalma gerçekleşse de kırsalda gerçekleşen kadar fazla değildir.

Kadın-erkek oranına bakıldığında kırsal alanda ve kentsel alanda kadın nüfusu erkek nüfusa kıyasla fazladır. Kırsal ve kentsel alanda yapılan karşılaştırmada kadın-erkek sayısı kentsel alanda ve kırsal alanda yaşanan göçün etkisiyle fazla çıkmaktadır.

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası yapılan gruplandırılarda 0-14 çocuk çağı döneminde olan nüfusun, kırsalda doğum sayısının düşmesi ve yaşanan göçün etkisi ile zamanla azalmaktadır. 2018 yılı verilerine göre 65+ çalışma çağı sonrası nüfus diğer ilçelerde de görüldüğü gibi zaman içinde artış halinde olduğu görülmektedir. Genç nüfus içinde çalışma çağındaki bulunanların ilçeden hızlı bir şekilde göç ederek ayrılmaktadır.

TÜİK ilçe nüfusları yaş verileri incelendiğinde 2018 yılı verilerine göre, 15-64 çalışma çağı içinde olan nüfusun ise 50-54, 55-59, 60-64 yaş dönemi kapsamındaki nüfus ilçede çoğunlukta bulunduğu anlaşılmaktadır. Yine 65+ emeklilik dönemi içerisinde olan 65-69 yaş aralığında bulunan nüfus bu çağ içinde bulunan diğer yaş gruplarına göre fazladır.

Grafik 27. Yaş Göre Eynesil Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

4.3.10. Görele

Giresun Görele ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Görele ve Çavuşlu Belediyeleri olmak üzere iki belediye, altmış adet köy bulunmaktadır.

Tablo 17. Cinsiyete Göre Görele Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	14.509	12.705	12.349	12.857
2007	7.116	7.312	6.723	7.206
2008	7.334	7.404	7.530	7.964
2009	7.873	7.860	7.156	7.612
2010	7.974	8.059	6.574	7.121
2011	7.796	7.942	6.708	7.116
2012	7.797	8.042	7.051	7.386
2013	7.570	7.880	7.004	7.259
2014	8.848	9.142	6.529	6.848
2015	9.272	9.383	5.766	6.036
2016	9.931	10.114	5.835	6.006
2017	8.778	9.025	5.955	6.048
2018	8.570	8.857	8.175	7.908

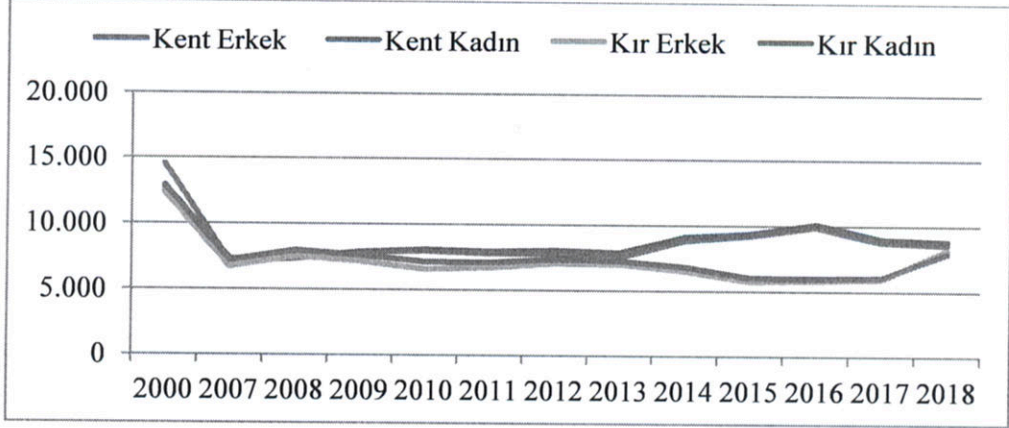
Kaynak: TÜİK

2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede toplam 52.420, 2018 yılında 3.510 kişi mevcuttur.

İlçe yüzölçümü 376 km² alan olup, 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfus 17.427, kırsal nüfus 16.083 kişidir. 2018 yılı toplam nüfusu 33.510 kişi ile Giresun'un ilçeleri arasında nüfus sayısı bakımından dördüncü sırada bulunan

yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 89,1 kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde 12,43 olmuştur (www.nufusu.com).

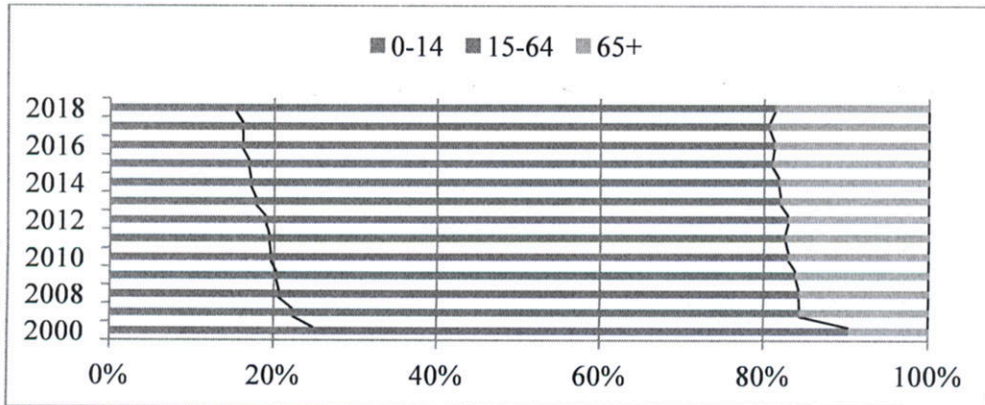
Grafik 28. Cinsiyete Göre Görele Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

Görele'nin kırsal alanda sahip olduğu nüfus ile kentsel alandaki nüfusu 2007 yılı sayılarına bakıldığında 2000 yılı rakamlarına göre düşmüş olduğu görülmektedir. Hem kırsal alandan hem de kentsel alandan nüfusun göç ettiği ve bu nedenle nüfus sayısının düştüğü görülmektedir. 2013 yılından itibaren kentli nüfus artışı, 2016 yılında tersine dönmüştür. 2017 yılından itibaren kırsal nüfusta artış yaşanmıştır. Kadın-erkek oranı kırsal ve kentsel alanda yaşanan göç ve kentleşme etkisiyle kırsal alanda ve kentsel alanda kendi içinde benzer seyir izlediği görülmektedir. 0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası yapılan gruplandırılmada 0-14 çocuk çağı döneminde olan nüfusun, kırsal ve kentsel nüfusta doğum sayısının düşmesi, kentleşme ve yaşanan göç sayesinde zamanla ilçe nüfusu azalmakta olduğu görülmektedir.

Grafik 29. Yaş Göre Görele Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

2018 yılı verilerine göre 65+ çalışma çağı sonrası nüfus, diğer ilçelerde görüldüğü gibi zamanla artış göstermektedir. TÜİK ilçe nüfusları yaş verileri incelendiğinde 2018 yılı verilerine göre, 15-64 çalışma çağı içinde olan 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64 yaş döneminde bulunan nüfusun sayıca diğer yaşlarda bulunan nüfusa göre fazla olmasına karşın yine bu çağıdaki 15-19 ve 20-24 yaş aralığında bulunan nüfusta sayısal olarak fazla olduğu görülmektedir. Yine 65+ emeklilik dönemi içerisinde olan 65-69 yaş aralığındaki nüfusun bu çağıdaki diğer yaş dönemlerinde bulunan nüfusa göre fazla olduğu ortaya çıkmaktadır.

4.3.11. Güce

Giresun Güce ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Güce Belediyesi olmak üzere bir belediye, on beş adet köy bulunmaktadır. 2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede toplam 8.679, 2018 yılında 7.809 kişi mevcuttur. İlçe yüzölçümü 237 km² alan olup, 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfus 3.062, kırsal nüfus 4.747 kişidir. 2018 yılı toplam nüfusu 7.809 kişi ile Giresun'un ilçeleri arasında nüfus sayısı bakımından on dördüncü sırada bulunan yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 32,9 kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde -1,38 olmuştur (www.nufusu.com).

Tablo 18. Cinsiyete Göre Güce Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	1.687	1.774	2.417	2.801
2007	1.511	1.483	2.869	2.891
2008	1.608	1.580	2.816	2.835
2009	1.524	1.516	2.820	2.798
2010	1.414	1.446	2.727	2.721
2011	1.401	1.416	2.657	2.686
2012	1.442	1.438	2.575	2.649
2013	1.606	1.572	2.548	2.628
2014	1.814	1.818	2.310	2.429
2015	1.931	1.888	1.896	2.025
2016	2.252	2.150	1.952	2.042
2017	2.021	1.951	1.927	2.019
2018	1.565	1.497	2.360	2.387

Kaynak: TÜİK

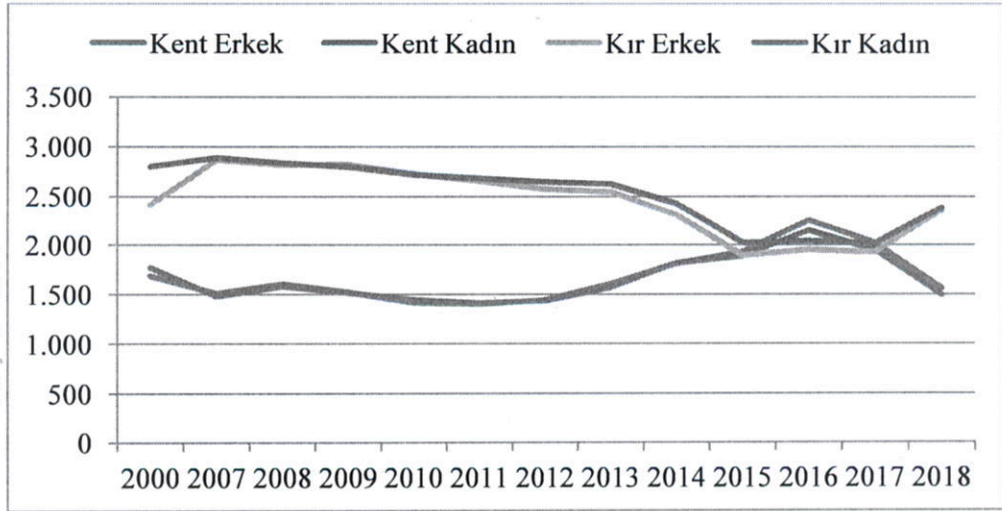
Güce'nin kırsal alanda sahip olduğu nüfus ile kentsel alandaki nüfusu kıyaslandığında ilçe nitelik olarak sahip olduğu kırsal yapısını 2015 yılına kadar devam ettirdiği görülmektedir.

İlçe nüfusunun önemli bir kısmı 2015 yılına kadar kırsal alanda yaşadığı görülmektedir. 2015-2017 yılları arasında nüfus verilerine göre kentsel nüfusun üstünlüğü görülürken, 2017 yılı sonrası tekrar kırsal nüfusun artmaktadır.

İlçede zaman içinde kırsal alanda yaşayan nüfus göç ederken, kentsel nüfusun arttığı görülmektedir. 2017 yılında ilçede kır-kent nüfus yapısında değişme yaşanmıştır. Yaşanan nüfus hareketi ile ilçede kentsel nüfus azalmış, kırsal nüfus artışa geçmiştir.

Burada kentsel alanda bulunan nüfusun ikametini kırsal alana taşınması şeklinde olduğu ve bunun geçici bir durum arz ettiğini söyleyebiliriz. Nüfusun kırsal alanda hızlı bir artış göstermesi, kentsel alanda ise hızlı azalma göstermesi olağan durum içinde mümkün görülmediği bilinmektedir.

Grafik 30. Cinsiyete Göre Güce Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

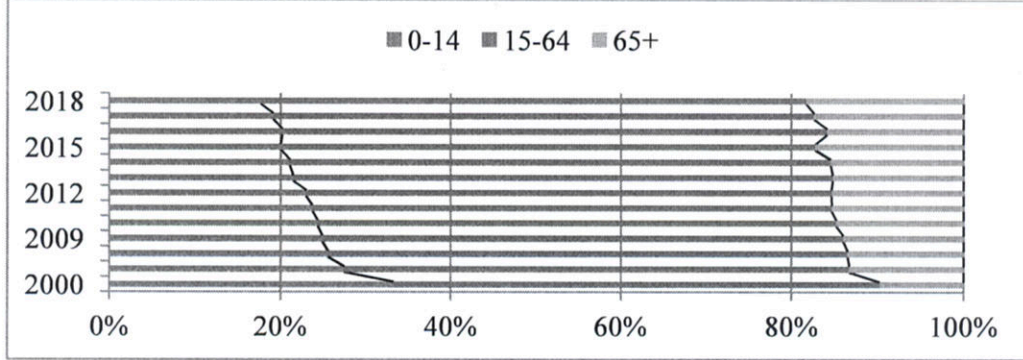
Kaynak: TÜİK

Yıllar itibariyle İlçede özellikle kırsal alanda göç yaşandığı anlaşılmaktadır. 2015 yılına kadar kadın-erkek sayısı kırsal ve kentsel alanda benzer oranda hareket etmektedir.

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası yapılan gruplandırmada 0-14 çocuk çağı döneminde olan nüfus, ilçede doğum sayısının düşmesi, kentleşme ve yaşanan göç etkisi ile zamanla azalmakta olduğu görülmektedir.

2018 yılı nüfus verilerine göre 65+ çalışma çağı sonrası dönem nüfusu diğer ilçelerde olduğu gibi benzer artış göstermektedir. 15-64 çalışma çağında bulunan nüfus incelendiğinde bu yaş grubunda göç görülmemektedir.

Grafik 31. Yaş Göre Güce Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

TÜİK ilçe nüfusları yaş verileri incelendiğinde 2018 yılı verilerine göre, 15-64 çalışma çağı içinde olan 15-19, 20-24, 50-54, 55-59 ve 60-64 yaş döneminde bulunan nüfus ilçe nüfusu içerisinde fazladır.

4.3.12. Keşap

Giresun Keşap ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Keşap Belediyesi olmak üzere bir belediye, kırk dört adet köy bulunmaktadır.

Tablo 19. Cinsiyete Göre Keşap Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

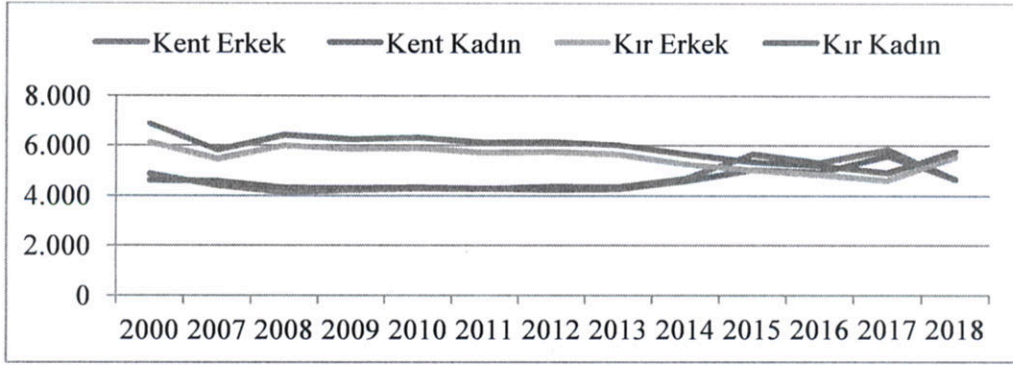
Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	4.868	4.607	6.119	6.874
2007	4.393	4.575	5.468	5.808
2008	4.139	4.304	5.990	6.414
2009	4.231	4.294	5.849	6.254
2010	4.289	4.328	5.896	6.318
2011	4.277	4.284	5.709	6.116
2012	4.364	4.247	5.747	6.147
2013	4.347	4.273	5.649	6.023
2014	4.685	4.573	5.265	5.657
2015	5.661	5.034	5.016	5.355
2016	5.327	4.931	4.838	5.190
2017	5.833	5.596	4.606	4.912
2018	4.648	4.660	5.546	5.762

Kaynak: TÜİK

2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede toplam 22.468, 2018 yılında 20.616 kişi mevcuttur. İlçe yüzölçümü 351 km² alan olup, 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfus 9.308, kırsal nüfus 11.308 kişidir. 2018 yılı toplam nüfusu 20.616 kişi ile Giresun'un ilçeler arasında nüfus sayısı bakımından yedinci sırada bulunan yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 58,7 kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde -1,58 olmuştur (www.nufusu.com).

Keşap'ın kırsal nüfusu kentsel nüfusla kıyaslandığında 2015 yılına kadar kırsal nüfusun üstün olduğu görülmektedir. Keşap'ta kentsel alanda yaşayan nüfusun zamanla arttığı kırsal alanda bulunan nüfusun ise 2008 yılından 2017 yılına kadar sürekli azaldığı görülmektedir. Ancak 2017 yılından itibaren tersine göç ile kırsal nüfus artışa geçerken kentsel nüfus düşmeye başlamıştır.

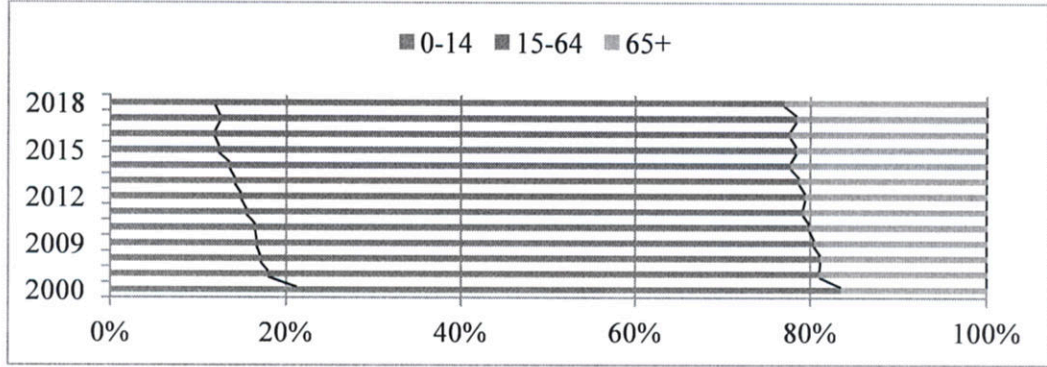
Grafik 32. Cinsiyete Göre Keşap Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

Kadın-erkek sayıları kırsal ve kentsel alanlarda nüfus artış ve azalışına bağlı olarak artmış veya azalmıştır. Kırsal alanda kadın nüfusun erkek nüfustan fazla olduğu görülmektedir. Kentsel nüfusta son yıllarda erkek nüfusta artış yaşanmaktadır. 2018 yılı nüfus verilerinde kentteki kadın-erkek nüfus farkı çok azdır.

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası yapılan gruplandırılmada 0-14 çocuk çağı döneminde olan nüfus, ilçede doğum sayısının düşmesi, kentleşme ve kırsalda görülen göç ile zamanla azalmaktadır. 2018 yılı nüfus verilerine göre 65+ çalışma çağı sonrası nüfus oranı diğer ilçelerde olduğu gibi Keşap'ta da artış içindedir.

Grafik 33. Yaş Göre Keşap Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

TÜİK ilçe nüfusları yaş verileri incelendiğinde 2018 yılı verilerine göre, 15-64 yaş dönemleri içindeki 15-19, 20-24, 25-29, 30-34 ve 35-39 çalışma çağında bulunan dönemlerde nüfusun ilçeden göç ederek ayrıldığı görülmektedir. 15-64 çalışma çağı içinde olan 50-54, 55-59, 60-64 yaş döneminde olan nüfusun ve 65+ çağda bulunan 65-69 yaş aralığındaki nüfusun yoğun olduğu görülmektedir.

4.3.13. Piraziz

Giresun Piraziz ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Piraziz Belediyesi olmak üzere bir belediye, yirmi iki adet köy bulunmaktadır.

Tablo 20. Cinsiyete Göre Piraziz Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	5.146	4.270	4.159	4.326
2007	3.838	3.802	3.578	3.614
2008	3.719	3.764	3.636	3.715
2009	3.523	3.601	3.446	3.471
2010	3.391	3.495	3.254	3.300
2011	3.382	3.512	3.268	3.277
2012	3.294	3.472	3.350	3.386
2013	3.468	3.646	3.209	3.264
2014	3.668	3.730	2.921	2.973
2015	3.731	3.731	2.625	2.688
2016	3.864	3.923	2.592	2.632
2017	3.965	4.077	2.566	2.643
2018	4.156	4.168	3.201	3.134

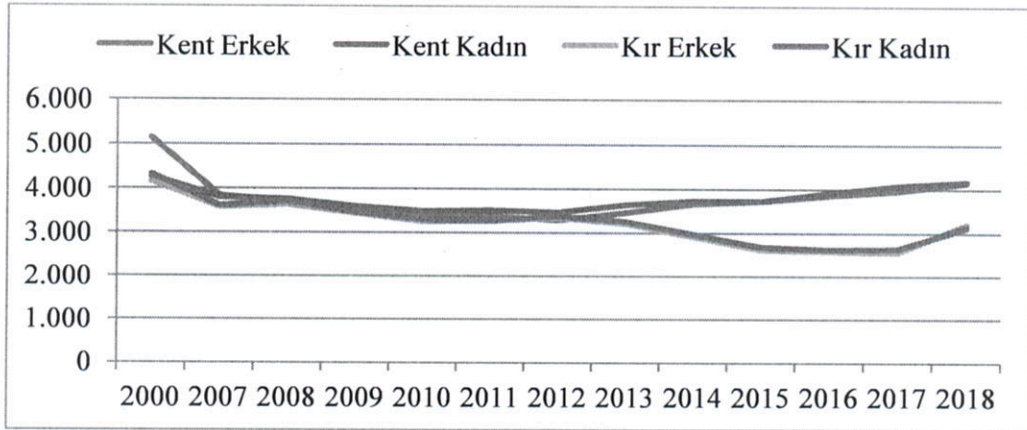
Kaynak: TÜİK

2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede toplam 17.901, 2018 yılında 14.659 kişi mevcuttur.

İlçe yüzölçümü 127 km² alan olup, 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfus 8.324, kırsal nüfus 6.535 kişidir. 2018 yılı toplam nüfusu 14.659 kişi ile Giresun'un ilçeleri arasında nüfus sayısı bakımından onuncu sırada bulunan yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 115,4 kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde 10,63 olmuştur (www.nufusu.com).

Piraziz'in kırsal nüfus sayısı ile kentsel nüfusu 2007-2013 yılları arası aynı sayıda azalarak sürmüştür. 2013 yılından itibaren kentsel nüfusta süreklilik arz eden bir artış görülmektedir. Kentsel nüfus artarken, kırsal alanda yaşayan nüfusun göç ederek ayrılmaya devam etmiştir. 2017 yılına gelindiğinde kırsal alanda yaşanan göçün tersine döndüğü görülmektedir.

Grafik 34. Cinsiyete Göre Piraziz Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

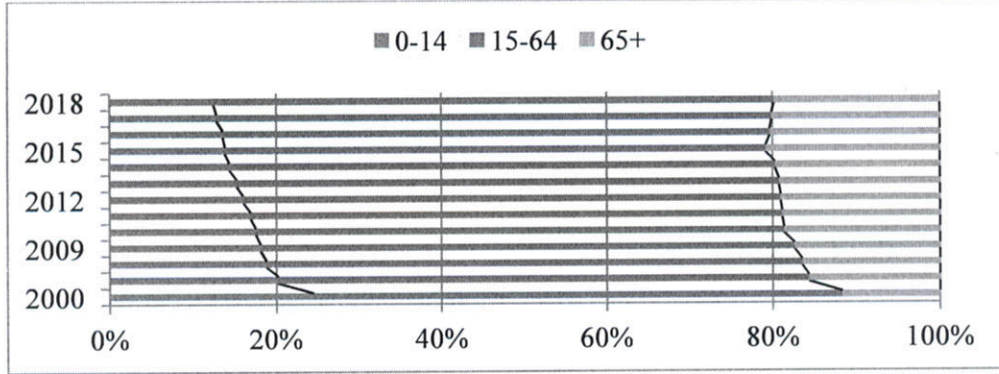
Kaynak: TÜİK

Kadın-erkek oranları ilçedeki nüfusun izdüşümünü yansıtmaktadır. Kırsal alanda olan nüfus hareketlerinde artış veya azalış bulunsa da kadın nüfusun erkeklere kıyasla üstün olduğu görülmektedir. Kentsel nüfus içerisinde kadın-erkek sayıları dönem dönem yer değiştirirken son yıllarda kentsel alanda kadın nüfusun üstünlüğü söz konusudur.

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası yapılan gruplandırmada 0-14 çocuk çağı döneminde olan nüfus, ilçede doğum sayısının düşmesi, kentleşme ve kırsal alanda yaşanan göç ile zamanla azalmaktadır. 2000 yılı 0-14 yaş dönemi verileri ile kıyaslandığında 2018 yılı 0-14 çocuk dönemi nüfusun yukarıda sayılan nedenlerle yarı yarıya düştüğü görülecektir.

TÜİK ilçe nüfusları yaş verileri incelendiğinde 2018 yılı verilerine göre, 15-64 çalışma çağı içinde olan 15-19, 20-24, 25-29 ve 30-34 yaş dönemlerinin aksine ilçede 50-54, 55-59, 60-64 yaş döneminde bulunan nüfusun fazla olduğu görülmektedir. 65+ yaş dönemi nüfusun son yıllarda sayısal olarak durağan olan durumunu koruduğu anlaşılmaktadır.

Grafik 35. Yaş Göre Piraziz Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

4.3.14. Şebinkarahisar

Giresun Şebinkarahisar ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Şebinkarahisar Belediyesi olmak üzere bir belediye, altmış iki adet köy bulunmaktadır.

Tablo 21. Cinsiyete Göre Şebinkarahisar Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

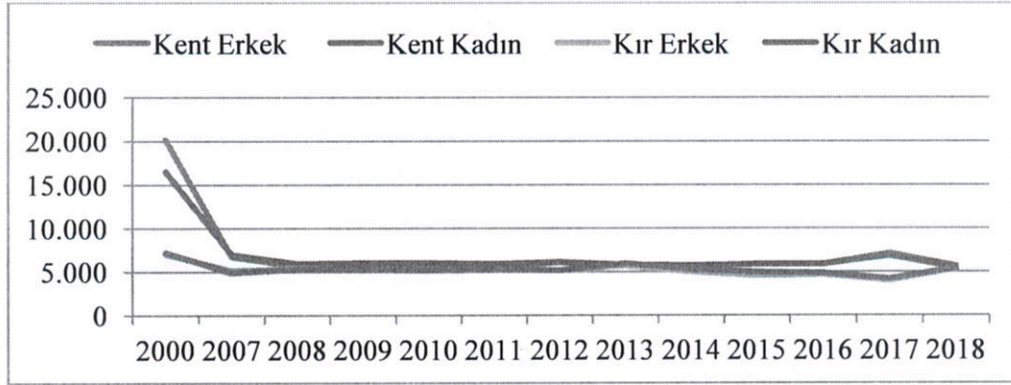
Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	20.175	16.538	6.984	7.229
2007	6.702	6.996	5.142	4.891
2008	5.658	5.941	5.404	5.332
2009	5.889	6.032	5.265	5.231
2010	5.790	5.996	5.150	5.185
2011	5.663	5.904	5.237	5.278
2012	6.053	6.121	5.164	5.183
2013	5.768	5.789	5.685	5.951
2014	5.655	5.725	5.005	5.295
2015	5.866	5.822	4.545	4.971
2016	5.859	5.819	4.672	4.850
2017	7.113	6.808	3.985	4.182
2018	5.612	5.421	5.371	5.410

Kaynak: TÜİK

2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede toplam 50.926, 2018 yılında 21.814 kişi mevcuttur. İlçe yüzölçümü 1.396 km² alan olup Giresun'da ilk sıradadır. 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfus 11.033, kırsal nüfus 10.781 kişidir.

2018 yılı toplam nüfusu 21.814 kişi ile Giresun'un ilçeleri arasında nüfus sayısı bakımından onuncu sırada bulunan yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 15.6 kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde -1,24 olmuştur (www.nufusu.com).

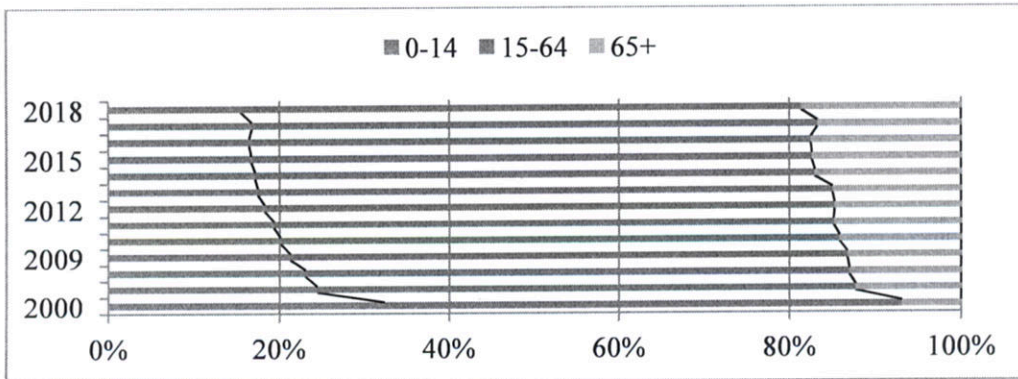
Grafik 36. Cinsiyete Göre Şebinkarahisar Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

Şebinkarahisar'ın kırsal nüfus sayısı kentsel nüfus sayısı ile karşılaştırıldığında 2000 yılı sayımına göre oldukça büyük bir fark bulunduğu görülecektir. 2000 yılında kentsel nüfusun ilçede kırsal nüfustan fazla olduğu görülmektedir. 2008 yılından itibaren kentsel nüfus ile kırsal nüfusun aynı değerdedir. 2017 yılı kentsel ve kırsal nüfusun arasındaki farkın fazla olduğu dönemdir. Ancak bu yıldan sonra kentsel nüfus düşerken kırsal nüfusun artışa geçtiği görülmektedir.

Grafik 37. Yaş Göre Şebinkarahisar Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası yapılan gruplandırmada 0-14 çocuk çağı döneminde olan nüfus, kırsal alanda görülen göç, ilçede doğum sayısının düşmesi ve kentleşme ile zamanla azalmakta ve oran düşmektedir. 2018 yılı verilerine göre 15-64 çalışma çağı içinde bulunan 20-24 yaş döneminde olan nüfus fazla olduğu ancak bu grubun içinde diğer yaşlarda olan nüfus sayısının ise azalarak devam ettiği söylenebilir. 65+ yaş grubunda ise yıllara göre kişilerin yaşlarının ilerlemesi ve emekli olan kişi sayısının artışıyla sürekli büyümektedir.

4.3.15. Tirebolu

Giresun Tirebolu ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Tirebolu Belediyesi olmak üzere bir belediye, kırk dokuz adet köy bulunmaktadır. 2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede toplam 36.947, 2018 yılında 32.008 kişi mevcuttur.

İlçe yüzölçümü 259 km² alan olup, 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfus 16.541, kırsal nüfus 15.467 kişidir.

Tablo 22. Cinsiyete Göre Tirebolu Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

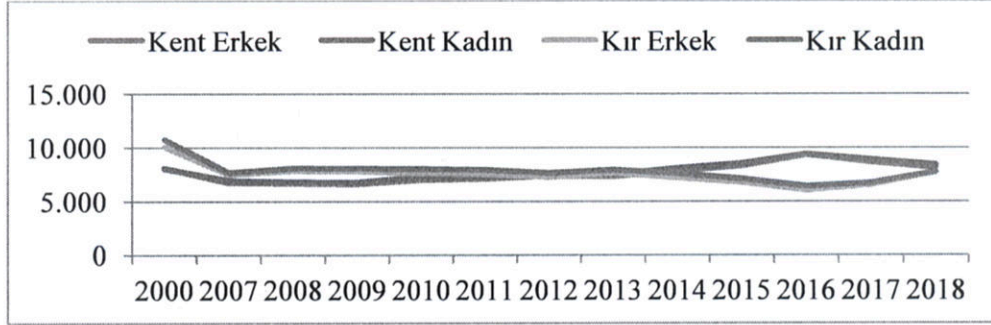
Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	8.087	8.025	10.078	10.757
2007	6.744	6.928	7.500	7.663
2008	6.672	6.816	7.857	8.094
2009	6.629	6.790	7.803	8.052
2010	7.024	7.279	7.636	8.029
2011	7.105	7.222	7.558	7.923
2012	7.379	7.449	7.261	7.625
2013	7.324	7.529	7.626	7.949
2014	7.824	8.075	7.207	7.589
2015	8.298	8.545	6.781	7.118
2016	9.343	9.399	6.017	6.412
2017	8.656	8.902	6.550	6.706
2018	8.124	8.417	7.730	7.737

Kaynak: TÜİK

2018 yılı toplam nüfusu 32.008 kişi ile Giresun'un ilçeleri arasında nüfus sayısı bakımından beşinci sırada bulunan yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak

123,6 kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde 3,87 olmuştur (www.nufusu.com). Tirebolu'nun nüfus özelliği incelendiğinde kırsal ve kent yapısının yıllar içinde ilçe kırsal yapıdan kentli bir yapıya dönüşmüştür.

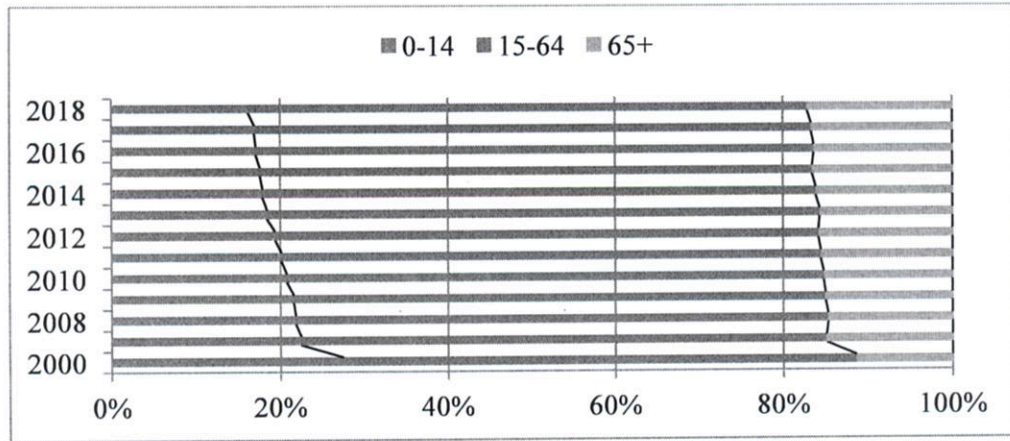
Grafik 38. Cinsiyete Göre Tirebolu Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

2000 yılında ilçe kırsal nüfus oranı kentsel nüfusun oldukça üzerindedir. 2000 yılından sonra yaşanan süreç içerisinde kırsal alanda yaşayan nüfusta gerçekleşen göç ile kırsal nüfusun büyük çoğunluğunu kaybederek 2012 yılında kırsal ve kentsel nüfusun sayısal olarak baş başa geldiği görülmektedir. 2014 yılından itibaren kentsel nüfus kırsal nüfusun üstüne çıkmaya başlamıştır. 2016 yılından sonra ilçede, kentsel alandan yaşanan göç ve kırsal alanda görülen nüfus artışı ile kentsel ve kırsal nüfus grafiği değişmiştir.

Grafik 39. Yaş Göre Tirebolu Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası yapılan gruplandırmada 0-14 çocuk çağı döneminde olan nüfus, yine diğer göç veren ilçelerde olduğu gibi kırsalda görülen göç, ilçede doğum sayısının düşmesi ve kentleşme ile zamanla azalmıştır. TÜİK ilçe nüfusları yaş verileri incelendiğinde

2018 yılı verilerine göre, 0-14 içerisinde 10-14 yaş nüfusunun sayısı diğerlerine göre yüksektir. 15-64 çalışma çağı içinde olan hemen hemen tüm yaş dönemlerinde bulunan nüfus sayısal olarak birbirine çok yakındır. 65+ emekli çağında olan nüfusta, 65-69 ve 70-74 yaşlarında bulunan nüfus fazladır.

4.3.16. Yağlıdere

Giresun Yağlıdere ilçesinde 2018 yılı itibariyle, Yağlıdere ve Üçtepe Belediyesi olmak üzere iki belediye, yirmi iki adet köy bulunmaktadır.

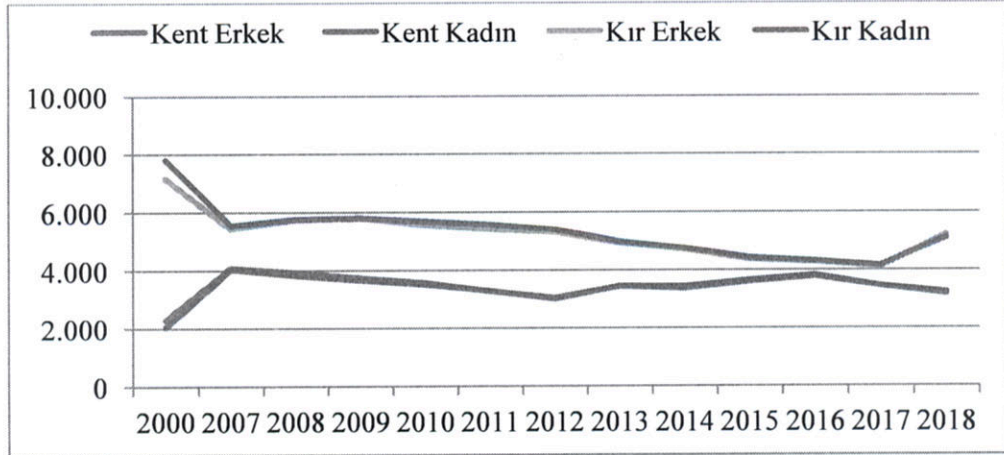
2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında ilçede toplam 19.297, 2018 yılında 16.758 kişi mevcuttur. İlçe yüzölçümü 327 km² alan olup, 2018 yılı verilerine göre kentsel nüfus 6.422, kırsal nüfus 10.336 kişidir.

Tablo 23. Cinsiyete Göre Yağlıdere Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Yıl	Kent Erkek	Kent Kadın	Kır Erkek	Kır Kadın
2000	2.298	2.038	7.164	7.797
2007	4.084	4.043	5.437	5.554
2008	3.928	3.830	5.758	5.765
2009	3.744	3.668	5.806	5.803
2010	3.577	3.518	5.556	5.686
2011	3.280	3.293	5.420	5.585
2012	3.056	3.021	5.315	5.405
2013	3.447	3.460	4.938	4.988
2014	3.375	3.446	4.710	4.761
2015	3.610	3.658	4.369	4.429
2016	3.793	3.825	4.288	4.313
2017	3.461	3.454	4.116	4.158
2018	3.186	3.236	5.218	5.118

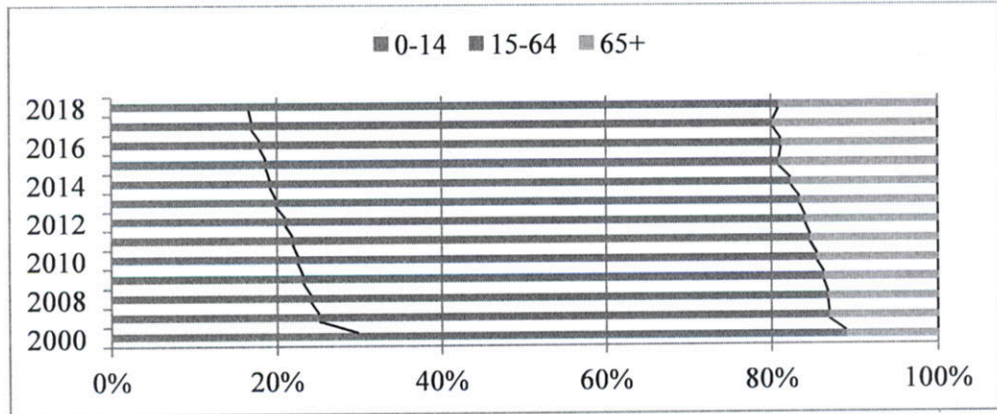
Kaynak: TÜİK

2018 yılı toplam nüfusu 16.758 kişi ile Giresun'un ilçeleri arasında nüfus sayısı bakımından dokuzuncu sırada bulunan yerleşim yeridir ve nüfus yoğunluğu olarak 51,2 kişi/km² düşmektedir. Nüfus artış hızı 2018 yılı verilerine göre yüzde 10,33 olmuştur (www.nufusu.com).

Grafik 40. Cinsiyete Göre Yağlıdere Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

Yağlıdere kırsal nüfusun yüksek olduğu bir ilçedir. Kentsel nüfusun kırsal nüfustan azdır. Göç veren bir ilçe olduğu görülmektedir. Yaşanan göçün kırsaldan olduğu anlaşılmaktadır. 2000 yılı sonrası kırsalda göç yaşansa da kentsel nüfusun kırsal nüfus rakamlarına ulaşamadığı görülmektedir. Yine kırsal ve kentsel nüfus içerisinde artma veya azalma olsa da kadın-erkek nüfusu eşit durumda bulunmaktadır.

Grafik 41. Yaş Göre Yağlıdere Kentsel ve Kırsal Nüfus (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

0-14, 15-64 ve 65+ yaş çağılarına göre 2000-2018 yılları arası yapılan gruplandırmada 0-14 çocuk çağı döneminde olan nüfus, diğer ilçelerde görüldüğü gibi kırsalda görülen göç, ilçede doğum sayısının düşmesi ve kentleşme ile zamanla azalmıştır. TÜİK ilçe nüfusları yaş verileri incelendiğinde 2018 yılı verilerine göre, 0-14 çağı içerisinde 10-14 yaş nüfusu sayısı yüksektir. 15-64 çalışma çağı içinde olan 50-54, 55-59 ve 60-64 yaş dönemlerinde bulunanlar sayısal olarak diğer yaş

gruplarından nüfus olarak fazladır. 65+ emeklilik çağında bulunanlarda ise 65-69 yaşı nüfusu fazladır. Son yıllarda özellikle 65+ çağında olan nüfusun ilçede artışı gözlemlenmektedir. Bunun yanında 0-14 çocuk çağı içerisinde olan nüfusun da süreç içerisinde hızlıca azaldığı anlaşılmaktadır. 15-64 çalışma çağında bulunan nüfusun zaman içerisinde ciddi bir azalma ya da artma göstermediği anlaşılmaktadır.

2018 yılı nüfus verilerine göre Giresun'a bağlı olan Merkez ilçe dahil toplam on altı ilçe incelenmiştir. Bu incelemede, nüfus sayısı bakımından büyükten küçüğe doğru yapılan sıralamada ilk sırada Giresun Merkez ilçe bulunmaktadır. Giresun Merkez ilçenin nüfus sayısı diğer ilçelere göre oldukça fazla olup buna sayı olarak en yakın Bulancak ilçesinin iki mislidir.

Tablo 24. Büyükten Küçüğe İlçe Nüfus Sıralaması (2018)

Sıra No	İlçeler	Toplam Nüfus
1	Merkez	135.920
2	Bulancak	66.736
3	Espiye	34.592
4	Görece	33.510
5	Tirebolu	32.008
6	Şebinkarahisar	21.814
7	Keşap	20.616
8	Dereli	20.405
9	Yağlıdere	16.758
10	Piraziz	14.659
11	Eynesil	13.955
12	Alucra	12.250
13	Çamoluk	9.759
14	Güce	7.809
15	Doğankent	6.690
16	Çanakçı	6.431

Kaynak: TÜİK

Sıralamada orta kesimde bulunan ve arazi yapısı bakımından engebeli yapıya sahip olan ilçelerin nüfus sayısının oldukça düşük olduğu görülmektedir. İlin güneyinde bulunan Şebinkarahisar ilçesi Giresun sahil bandında bulunan birçok

ilçeye göre nüfusu düşük olsa da yapılan sıralamada sahil bandının gerisinde bulunması ve ulaşım bakımından uzak olmasına karşın diğer ilçelere göre nüfusu fazladır.

Şebinkarahisar'ın aynı bölgede olan Alucra veya Çamoluk ilçelerine kıyasla daha fazla yüzölçümüne, köy sayısına sahip olması ulaşım, ticaret ve diğer ilçelere göre kavşak noktasında bulunması gibi özellikleri dikkate alındığında nüfusunun yüksek olması sonucunu etkileyen nedendir.

4.4. NÜFUSUN ÖZELLİKLERİ

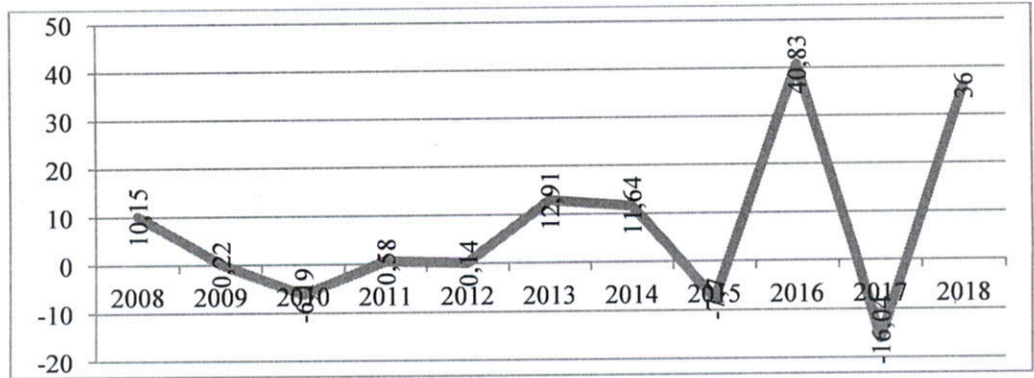
4.4.1. Nüfus Artış Hızı

Nüfus artış hızı göstergesi, belirli bir dönemde veya yılda nüfus büyüklüğünün ortalama yıllık artışıdır. Yıllık olarak her 100 nüfus için artan nüfus olarak ifade edilir.

Nüfus artışı, çevre üzerinde baskı yaratan insan faaliyetleri arkasındaki en önemli itici güçtür. Nüfusun artması, sınırlı kaynakların tükenmesi ve çevre sorunlarının artması anlamına gelmektedir. Mevcut nüfus eğilimlerinin tespit edilmesi ve bu eğilimlerin devamı halinde gelecekteki nüfus yapısı hakkında kestirimlerde bulunulması daha sağlıklı politikalar üretilmesini sağlar (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2019).

Giresun için 2007-2018 dönemini kapsayan on bir yıllık döneme ait yıllık nüfus artış hızı incelenmeye çalışılmıştır. Yıllık nüfus bilgileri kullanılarak her bir yıl için nüfus artış hızı hesaplanabilmektedir. 2000-2007 yılları arasında sayım yapılmamıştır ve bu nedenle tahmini değere ulaşmak istenmiştir.

Grafik 42. Giresun Yıllık Nüfus Artış Hızı (binde) (2007-2018)

Kaynak: TÜİK

Ancak tahmin yapabilmek için beş yıl içinde sabit kalacağı varsayılarak ara yılların nüfusları da tahmin edilebilir. Ancak, beş yıldan uzun dönemler için bu yolla tahmin yapılması tavsiye edilmemektedir (Devlet Planlama Teşkilatı, 2002: 5).

Dolayısıyla 2000-2007 yılları arası döneme ait nüfus artış hızının hesaplanabilmesi için gerekli nüfus bilinmemektedir. Şu halde 2000-2005 veya 2002-2007 dönemine ait sağlıklı tahmine ulaşabilmek için ele alınan beş yıllık kesit dönem, yedi yıllık dönemi karşılamadığı ve yedi yıllık süre için yanlış tahmin oluşturacağından değerlendirmeye alınmamıştır.

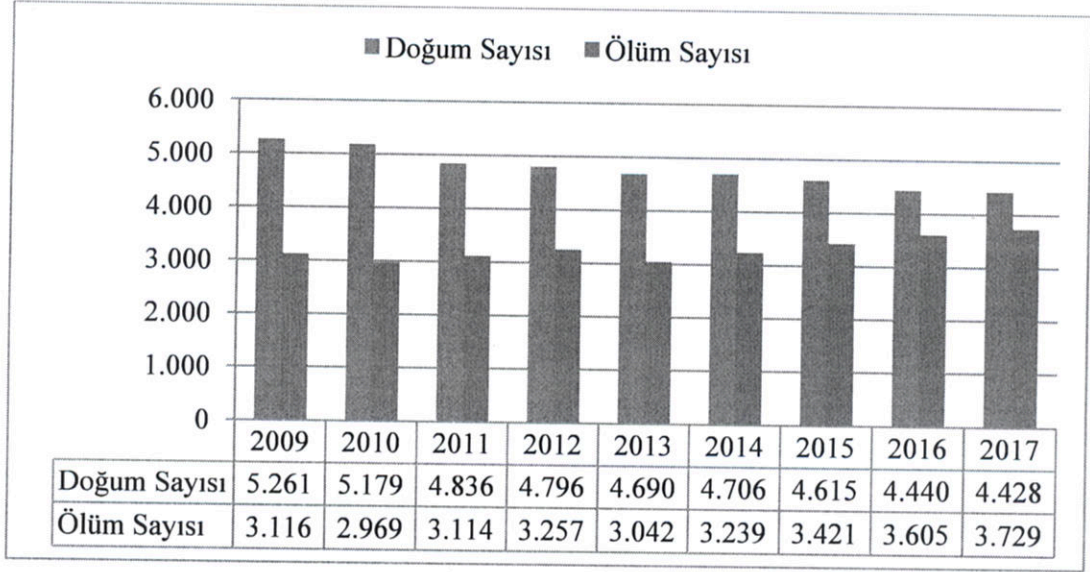
Adrese Dayalı Nüfus Sayım Sistemi verilerinden elde edilen toplam nüfus rakamları Giresun sınırları içindeki bulunan nüfusun bir tespiti olduğuna göre, iç ve dış göçlerin etkisini yansıtmakta, dolayısıyla fiili nüfusu göstermektedir. Bu nedenle Adrese Dayalı Nüfus Sayım sistemi sonuçlarından elde edilen nüfus artış hızı fiili nüfus artış hızını ifade etmektedir.

2007 yılından başlayarak, il nüfus artış hızı 2008’de binde 10,15, 2009’da binde 0,22, 2010’da binde -6,19, 2011’de binde 0,58, 2012’de binde 0,14, 2013’te binde 12,91, 2014’te binde 11,64, 2015’te binde -7,7, 2016’da binde 40,43, 2017’de binde -16,04 ve 2018’de binde 36 olmuştur.

Yıllık nüfus artış hızı oranlarına bakıldığında 2008 yılında binde on beş olan değer, 2009 yılında binde sıfıra gerileyerek neredeyse nüfusta artma veya azalma olmamıştır. 2010 yılında da binde eksi altı düzeylerine inmiştir. Bu gibi durumlarda nüfusun gerilemesine etken parametreler olarak doğurganlık oranlarının düşmesi ve nüfusun büyükşehirliere göç etmesidir.

Burada kırsal nüfusun itici gücü harekete geçmiştir. Kırsal alanda oluşan itici güç, kırsal nüfusa baskı yaparak kentlere doğru bir basınç oluşturmuştur. Bu dönemde içinde ilçe nüfus sayıları da bir önceki yıllara göre azalmaktadır. 2010 yılına kadar Giresun kırsal nüfusu için kentlere hareket ettikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Bu noktada il genel nüfusunun durumunu anlamak için doğum ve ölüm durumuna da bakılması gerekir.

2010 yılından sonra nüfus artış hızı artmaya başlamıştır. 2011 ve 2012’de binde sıfır değerinde devam etmiş, 2013 ve 2014 yıllarında nüfus artış hızı ilkönce binde on iki sonra binde on bir üzerinde devam etmiştir. 2015 yılından itibaren Giresun nüfusu artış hızında yükseliş ve düşüşler görülmektedir.

Grafik 43. Giresun Doğum ve Ölüm Sayıları Tablosu (2009-2017)

Kaynak: TÜİK

2015’de binde eksi yedilerden, 2016 yılında binde kırklara çıkmış, 2017 yılında tekrar binde eksi 16’ya düşmüş ve 2018’de binde 36’ya yükselmiştir. Nüfusta gel-git yaşandığı görülmektedir. Böylece dalgalanma son dört yılda 2014, 2015, 2016, 2017 ve 2018 yılları için nüfus mobilitesi gözlemlenmektedir.

2014, 2015, 2016 ve 2017 yılları içinde yaşanan nüfus hareketinin normal olmadığı göze çarpmaktadır. Yine bu dönemde doğum ve ölüm grafiği incelendiğinde nüfus yapısını etkileyecek olan olağanüstü bir doğum veya ölüm olayı gözlemlenmemektedir. 2018 yılı nüfus sayıları incelendiğinde ilçeler arasında nüfus artış hızının en fazla olduğu yer Giresun Merkez ilçedir. Giresun Merkez ilçenin kentsel nüfusunun diğer ilçelere göre misli hızda arttığı görülmektedir. Artış hızının diğer ilçelerden hızlı olması, kentsel alanlardan veya kırsal alanlardan nüfusu kendine çektiğini göstermektedir.

2018 yılı nüfus verileri kullanılarak ulaşılan nüfus artış hızı oranlarında dikkate değer olan Merkez ilçeden sonra sıralamaya giren ilçelerdir. İlçeler üzerinde önceki sayfalarda yapılan incelemede yaş gruplandırılmaları yapılmıştır. İlçelerde doğurganlık hızlarının düştüğü, kırsal alanda göç yaşandığı, 0-14 ile 15-64 yaş grupları içerisinde nüfusun eksildiği tespit edilmiştir. Özellikle kırsal yapıya sahip olan Alucra, Görele, Çamoluk ve diğer ilçelerde nüfus artış hızının araştırmanın son yılı olan 2018 yılında artması çok dikkat çekicidir.

Başta Keşap olmak üzere Güce ve Şebinkarahisar ilçeleri 2018 yılında nüfus artış hızının en düşük olduğu ilçelerdir. 2018 yılı 2017 yılına kıyasla sayısal olarak nüfusta büyüme olmadığını göstermektedir.

2000-2018 yıllarında nüfusun 0-14, 15-64 ve 65+ yaş gruplarına ayrılarak yapılan değerlendirmede ilçelerde 0-14 çocuk yaş döneminde bulunan nüfusun azaldığı görülmektedir. 10-14 yaş grubunda görülen azalmanın diğer yaş gruplarındakilere kıyasla fazladır. Yine 15-64 çalışma çağı dönemindeki nüfus, göçün fazla olduğu ilçelerde azalmaktadır. TÜİK ilçe nüfus yaş bilgileri incelendiğinde 2018 yılı için 15-64 çağı döneminde 15-19, 20-24, 25-29, 30-34 ve 35-39 yaş gruplarındaki çalışma çağında olan dinamik nüfusun tutunamadığını ve göç ederek ayrıldığını göstermektedir. Ancak Giresun Merkez, Bulancak, Espiye ilçelerinde bu yaş gruplarındaki nüfusun sayısı yüksek çıkmakta olup dinamik yapısını korumaktadır.

İlçelerde yaş gruplarına bakıldığında yapısal olarak Alucra ve Keşap ilçeleri, Bulancak, Doğankent ve Espiye ilçeleri, Çamoluk, Dereli, Eynesil, Görele, Şebinkarahisar ve Yağlıdere ilçeleri ile Güce ve Tirebolu ilçeleri birbirlerine benzemektedir.

İlçelerde kırsal ve kentsel nüfus yapısına bakıldığında Görele, Espiye ve Bulancak ile, Tirebolu Şebinkarahisar ile, Yağlıdere, Dereli ve Çanakçı ile, Keşap Güce ile, Giresun Merkez de Eynesil ile benzerlik taşımaktadır.

Son yıllarda görülen nüfus hareketini yalnızca doğum veya ölüm sayılarına bağlamak doğru değildir. Yine sayısal olarak ilin yıllık olarak aldığı veya verdiği göçe bağlamakta doğru değildir. Genel itibariyle ülke genelinde yapılan referandum ve seçimlerde yürütülen ve Giresun'da ikametgâhını memleketine taşı sloganı olarak bilinen kampanyalarda, hemşericilik duyguları harekete geçirilerek, il dışında yaşayan Giresunluların ikametgâhlarını ilçelerine veya köylerine taşımaları ve bir süre burada tutmaları belediye başkanlarınca istenmiş ve demeçler basına yansımıştır.

Belediye yöneticilerinin bu talepleri, nüfus artış hızında çok sağlıklı olmayan veriler oluşturmuştur. Yaşanan bu süreçte ilçelerin demografik yapısı son yıllarda sürekli değişiklikler göstermiştir.

Tablo 25. Büyükten Küçüğe İlçe Nüfus Artış Hızı Sıralaması (%) (2018)

Sıra No	İlçeler	Nüfus Artış Hızı (%)
1	Merkez	73
2	Alucra	34,32
3	Görele	12,43
4	Çamoluk	11,88
5	Piraziz	10,63
6	Yağlıdere	10,33
7	Eynesil	7,99
8	Doğankent	7,69
9	Espiye	4,69
10	Tirebolu	3,87
11	Dereli	3,3
12	Bulancak	2,63
13	Çanakçı	2,3
14	Şebinkarahisar	-1,24
15	Güce	-1,38
16	Keşap	-1,58

Kaynak: www.nufusu.com.

Yapısal olarak ilçelerin demografik yapısı bilinmiş olsa dahi son yıllarda yaşanan bu durum ilçelerin son yıllara ilişkin nüfus yapısı hakkında gerçeği yansıtmayan ve yapılacak değerlendirmeleri zorlaştıran bir etki oluşturmaktadır.

Değerlendirmeleri etkileyen ve son yıllarda yaşanan 30 Mart 2014 Mahalli İdareler Genel Seçimleri, 7 Haziran 2015 25. Dönem Milletvekili Genel Seçimi, 1 Kasım 2015 26. Dönem Milletvekili Genel Seçimi, 16 Nisan 2017 Anayasa Değişikliği Halkoylaması, 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi için oy kullanmak üzere ve İlbank tarafından belediye bütçeleri tespit edilirken dikkate alınan nüfus büyüklüğü kriteri sebepleriyle büyükşehirlerde veya başka kentlerde bulunan Giresunluların yaptıkları ikamet değişiklikleri bilinmekte ve bu olaylar basına da yansımaktadır. Konuyla ilgili

olduğu düşünölen internet sayfalarından yayımlanan haberler çalışma kapsamıyla ilişkili olduğu düşünöldüğünden alıntılanmıştır.

www.tr.euronews.com adlı internet sayfasında 08.02.2019 tarihli ve “TÜİK verileri, ikametgahı memlekete taşıma geleneğinin, bu seçimde de değışmediğini ortaya koydu” başlıklı haberde “31 Mart 2019 seçimleri dolayısıyla önemli miktarda bir nüfusun ikametgahını memleketlerine taşıdığı rakamları şöyle bir göz atsanız bile hemen fark edeceğiniz kadar açık.

İnsanlar, İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyükşehirlerde yaşasalar da köyleriyle, kasabalarıyla ilişkileri kopmuş değil. Çoğu köyde muhtarlık seçimleri dikkat çekecek miktarda şehirlerden köye nüfus çekiyor. İnsanlar, kendi akrabalarına destek vermek amacıyla ikametgah taşıyorlar. Bir diğer neden de köylerinde muhtarlıkların devamını sağlamak. Muhtarlık seçimi bile yapılamayacak köylerin gelecekte ortadan kaldırılacağı düşüncesi insanların zihninde yer etmiş durumda.

İnsanlar seçim için ikametgahlarını taşıyorlar. Seçim sonrasında ikametgahlarını tekrar büyükşehirlere alacaklar. Yani gelecekte bu illerin kırsal nüfuslarında azalma görölecek.

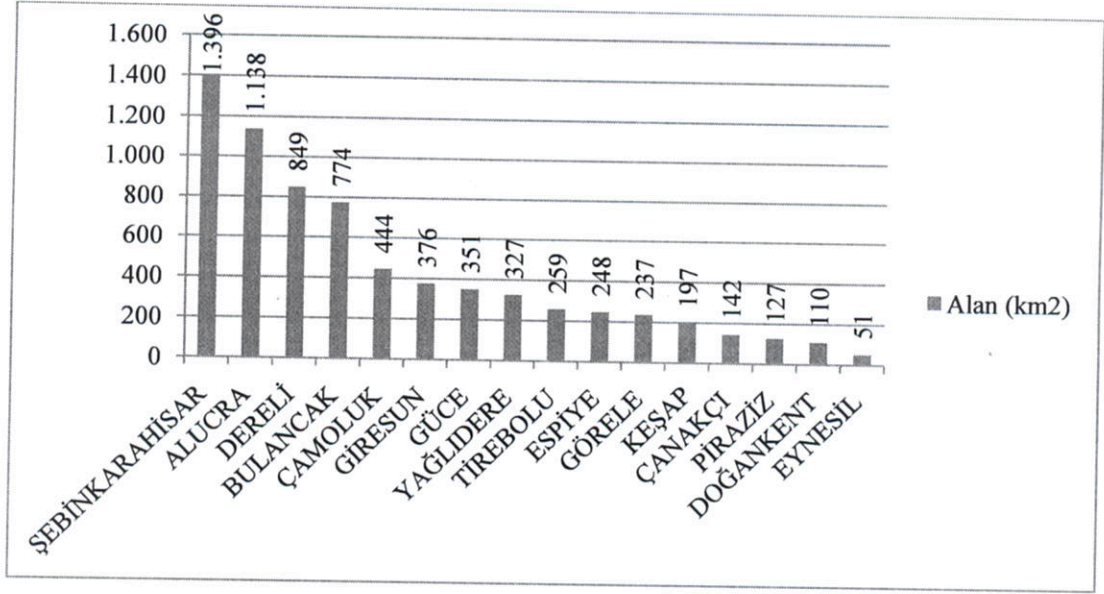
Görünen o ki, her seçim öncesinde ikamet taşıma olayı olduğu sürece, il, ilçe, belde ve köy nüfuslarının gerçekte ne olduğu ikametgahlara göre belirlenemeyecek.” denilmektedir (<http://tr.euronews.com>).

4.4.2. Nüfus Yoğunluğu

Nüfus yoğunluğu bir kilometrekareye düşen nüfustur (TÜİK). Harita Genel Müdürlüğü resmi internet sayfasından ulaşılan “il ve ilçe sınırları ile bunlardan hesaplanan yüz ölçümleri itibaridir” ifadesi de gözönünde tutularak Giresun’un genel yüzölçümü 7.025 km²dir (Harita Genel Müdürlüğü).

Yüzölçümü olarak, Şebinkarahisar 1.396, Alucra 1.138; Dereli 849, Bulancak 774; Çamoluk 444; Giresun 736; Güce 351; Yağlıdere 327; Tirebolu 259; Espiye 248; Görele 237; Keşap 197; Çanakçı 142; Piraziz 127; Doğankent 110 ve Eynesil 51 km²dir.

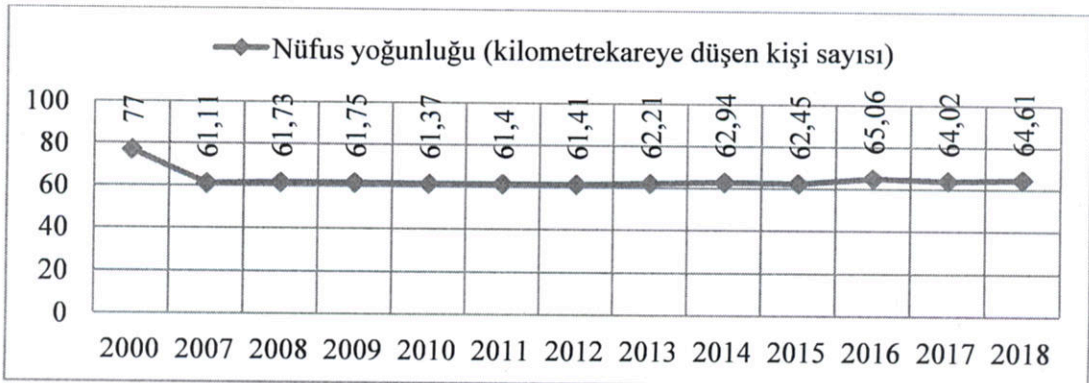
İlçe bazlı nüfus yoğunluğu 2000 yılından başlamak üzere göre 2000, 2010 ve 2017 yıllarını gösterir şekilde alan hesaplaması yapılmıştır. Bir kilometrekare alana düşen kişi sayısı, Giresun genelinde 2000 yılında 77(kişi/km²) kişi, 2010 yılında 61 (kişi/km²) ve 2017 yılında 64 (kişi/km²) olarak hesaplanmıştır.

Grafik 44. Giresun İl/İlçe Yüzölçümü Tablosu

Kaynak: Harita Genel Müdürlüğü.

Genel itibariyle kilometrekare başına düşen nüfus yoğunluğu yukarıda incelenen yıllık nüfus artış hızı ile paralellik göstermektedir.

2000-2017 yılları arası on yedi yıllık bir dönemde ortalama nüfus yoğunluğu en düşük -167 ile Görele ilçesi, buna karşın yine bu dönem arasında nüfus yoğunluğu en fazla +4 ile Keşap olmuştur. Görele’de bir kilometrekare alana düşen kişi sayısı sürekli azalmış, diğer tarafta Keşap bir kilometrekare alana düşen kişi sayısı artmıştır. 2000-2017 yılları arası Keşap ve Güce ilçeleri hariç diğer ilçelerde nüfus yoğunluğunun düştüğü görülmekte ve ortalama nüfus yoğunluğu bu tarihler arasında -27 olmaktadır.

Grafik 45. Yıllara Göre Nüfus Yoğunluğu

Kaynak: TÜİK

Giresun kapsamında 2000 yılında kilometrekareye düşen kişi sayısı 77(kişi/km²) iken, 2007'de 61,11(kişi/km²), 2008'de 61,73(kişi/km²), 2009'da 61,75(kişi/km²), 2010'da 61,37(kişi/km²), 2011'de 61,4(kişi/km²), 2012'de 61,41(kişi/km²), 2013'te 62,21(kişi/km²), 2014'te 62,94(kişi/km²), 2015'de 62,45(kişi/km²), 2016'da 65,06(kişi/km²), 2017'de 64,02 (kişi/km²) ve 2018'de 64,61(kişi/km²) olmuştur.

İl nüfusu incelendiğinde, 2000 yılından 2018 yılına kadar ki dönemde, toplam nüfus yoğunluğunda (kişi/km²) sürekli bir düşüş olduğu görülmektedir. 2007'de nüfus yoğunluğu altmış bir kişi iken, 2013'de bir kişi artarak altmış iki kişi olmuş, 2016'da altmış beşe çıkmış ancak 2017'de bir kişi gerileyerek altmış dört kişi ile olmuştur.

Giresun ilçeleri arasında nüfus yoğunluğu 2018 yılı nüfus verilerine göre en fazla olan ilçe Giresun Merkez ilçe olarak görülmektedir. Kentsel nüfusun bir hayli yüksek olduğu ilçede yüzölçümü diğer ilçelere göre sıralamada 12. olması nedeniyle nüfus yoğunluğu yüksek olmuştur. Eynesil ilçesi yüzölçümü sıralamasında il genelinde 16. ve son sırada olmasına rağmen nüfus sıralamasında 11. sırada bulunması nedeniyle yoğunluğu 2018 verileri üzerinden bakıldığında nüfus yoğunluğu bakımından 2. sırada yüksek ilçe olmuştur.

Şebinkarahisar ve Alucra ilçeleri, yüzölçümleri bakımından 1. ve 2. ve nüfus bakımından il genelinde sıralamada Şebinkarahisar 6. ve Alucra 12. sırada olması nedenleriyle nüfus yoğunlukları en düşük ilçelerdir.

Giresun'un güneyinde bulunan ilçeleri Şebinkarahisar, Alucra ve Çamoluk nüfus yoğunluklarının en az olduğu yerleşim yerleridir. Giresun sahil bölgesi ilçelerinin nüfus yoğunlukları orta bölgedeki ilçelere oranla yüksek olduğu görülmektedir.

2000 yılından itibaren kırsal nüfusun sayısal olarak doyuma ulaştığı, bu nedenle kırsal alanda yaşayan nüfusun kentsel alana göç etmek için baskı oluşturduğu görülmektedir. Elbette bu durum hiçbir şeyden bağımsız düşünülemez. Yalnızca kırsalda değil belediye ve belde belediye hizmet alanı içerisinde yaşayan kentsel nüfus içinde de bu hareketlenme görülmektedir.

Tablo 27. Büyükten Küçüğe İlçe Nüfus Yoğunluğu Sıralaması (2018)

Sıra No	İlçeler	Nüfus Yoğunluğu
1	Merkez	689,9
2	Eynesil	273,6
3	Espiye	139,5
4	Tirebolu	123,6
5	Piraziz	115,4
6	Görece	89,1
7	Bulancak	86,2
8	Doğankent	60,8
9	Keşap	58,7
10	Yağlıdere	51,2
11	Çanakçı	45,3
12	Güce	32,9
13	Dereli	24
14	Çamoluk	22
15	Şebinkarahisar	15,6
16	Alucra	10,8

Kaynak: TÜİK

4.4.3. Bağımlılık Oranları

Nüfusun bağımlılık oranı da pasif nüfusun toplamının 100 ile çarpılarak aktif nüfusa bölünmesi ile bulunur. Dolayısıyla nüfusun geniş aralıklı yaş yapısı pasif nüfusun bilinmesi ve bağımlılık oranının hesaplanması açısından önemlidir (Başbüyük, 2005: 67).

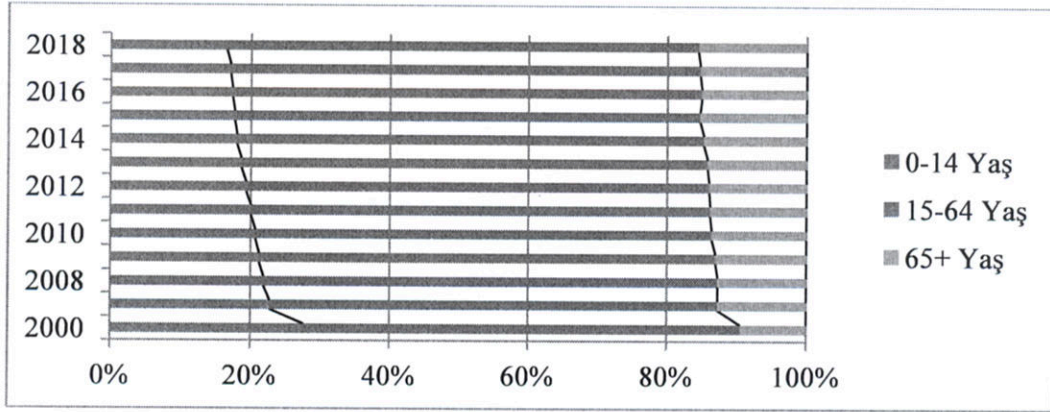
Çalışma çağı olan 15-64 yaş arasında bulunan nüfusa nitelik olarak faal nüfus, çalışma çağına bulunan faal nüfusa kıyasla 0-14 yaş çağında bulunan nüfus ile 65 ve üstü yaş çağında bulunan nüfusun pasif nüfus şeklinde tanımlanmaktadır.

0-14 yaş grubunda olan nüfus 2000'de yüzde 28, 2007'de yüzde 23, 2008'de yüzde 22, 2009, 2010'da yüzde 21, 2011'de yüzde 20, 2012 ve 2013'te yüzde 19, 2014 ve 2015'te yüzde 18, 2016, 2017 ve 2018'de yüzde 17'dir. 2000'de toplam nüfusun $\frac{1}{4}$ 'ünü aşan oranda çocuk nüfusu olduğu anlaşılmaktadır. 2000 yılından

İtibaren yüzde 28 olan 0-14 yaş grubunun yapısında önemli oranda değişiklik olmuş, 2018 yılında bu yapı yüzde 17'e azalmıştır. Yüzde -11'lik düşüş arkadan gelen genç nüfusun azaldığını ve Giresun nüfusunun yaşlandığını göstermektedir.

15-64 yaş grubu çalışma çağındaki nüfus 2000'de yüzde 63; 2007, 2008'de yüzde 65; 2009, 2010 ve 2011'de yüzde 66; 2012, 2013, 2014, 2015'de yüzde 65; 2016, 2017 ve 2018'de yüzde 68'dir. Nüfusun yarısından fazlası, çalışma çağındadır. Bu yapının 2000 yılında sahip olduğu yüzde 63'lük oran, 2018 yılında yüzde 68 çıkmış ve çalışma çağındaki olan 15-64 yaş grubu nüfusu yüzde 5 büyümüştür.

Grafik 46. Giresun 0-14, 15-64 ve 65+ Yaşlar (2000-2018)

Kaynak: TÜİK

65+ yaş grubunda olan nüfus ise 2000'de yüzde 9; 2007, 2008 ve 2009'da yüzde 13; 2010, 2011, 2012 ve 2013'te yüzde 14; 2014, 2015, 2016 ve 2017'de yüzde 15 ve 2018'de yüzde 16'dır. 65+ nüfusun oranı, 2000'de yüzde 9'dan 2018'de yüzde 16'ya yükselerek, yaşlı nüfusun yüzde +7 büyüdüğü görülmektedir.

2000-2018 yılları arası 0-14 yaş grubu küçülürken, 65+ yaşlı nüfus 15-64 yaş grubunda bulunan çalışma çağındaki nüfustan yüzde 2 daha fazla büyümüştür.

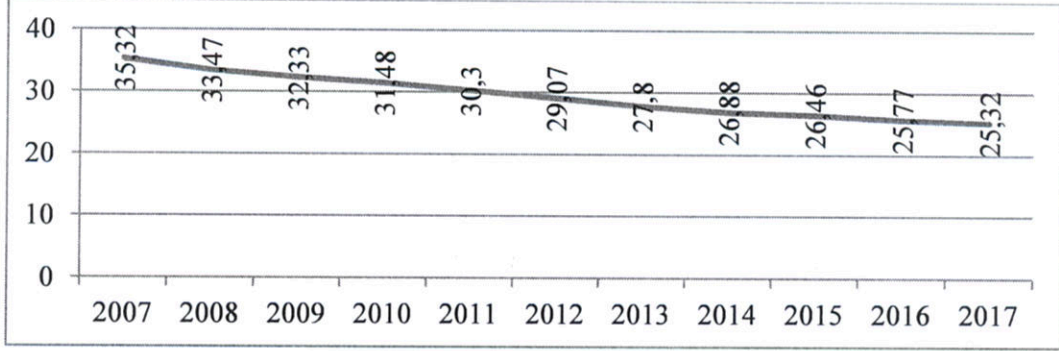
Nüfus bağımlılık oranı ile Giresun nüfusunun yaş yapısının değişmesinde zamanla doğum oranının düşmesi, emekli nüfus sayısının artması ve ortalama yaşam süresinin uzaması temel sebepler olarak görülebilir.

4.4.3.1. Genç Bağımlılık Oranı

Genç bağımlılık oranı, 15-64 yaş grubundaki her 100 kişi için 0-14 yaş grubundaki kişi sayısıdır (TÜİK).

TÜİK Gösterge Uygulaması üzerinden ulaşılan bilgilerle, Giresun'da 2007 yılından itibaren 2017 yılına kadar olan dönemde genç bağımlılık oranının sürekli düşme eğiliminde olduğu görülmektedir.

Grafik 47. Genç Bağımlılık Oranı (%) (2007-2017)

Kaynak: TÜİK

2007'den 2017 yılında kadar genç bağımlılık oranında yüzde 35'ten yüzde 25'e, on puanlık bir düşüş görülmektedir. Buna göre nüfusun 0-14 yaş aralığında daraldığı, 15-64 yaş grubunun sayısal olarak fazla olduğu ve bu sayede kabaca Giresun genç nüfusu için bağımlılık oranı düşük çıkmıştır. Çocuk çağındaki nüfusun azalması ile gelecekte Giresun nüfusunun yaşlanmasını arttıracaktır.

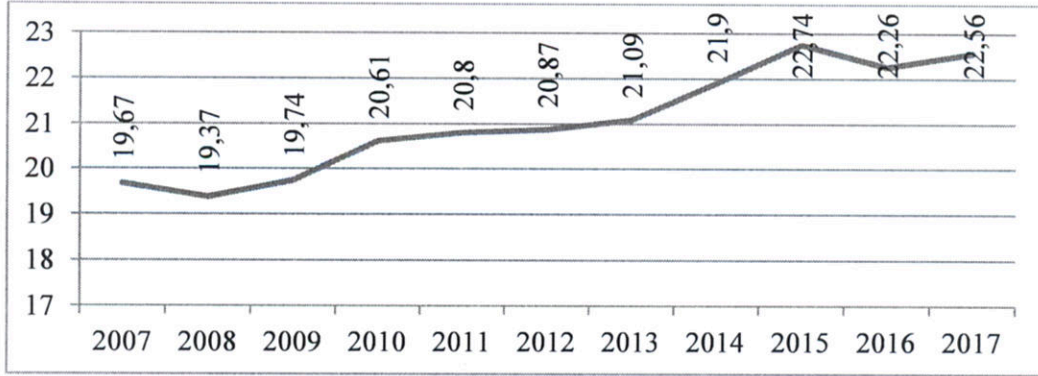
Doğum sayısının artmaması ve 15-64 yaş grubu nüfusunun fazla olması nedeniyle çalışma çağındaki her yüz kişiye düşen çalışma çağı öncesi yaş grubunda bulunan kişi sayısı azalmaktadır.

Çalışma çağı olarak diyebileceğimiz 15-64 yaş grubunda her yüz kişi için oranın artması aslında ekonomik olarak gelişmiş yerlerden sayılmadığı, kırsallığın etkin olduğu ve özelliklerini taşımaya devam ettiğini göstermektedir. Bu oranın azalmasıyla kırsal niteliklerden uzaklaşmaya başlandığı ve ekonomik olarak gelişmiş kentlerin seviyesine yaklaşıldığını ifade etmektedir.

Giresun genç bağımlılık oranının, kırsaldan göç, doğum sayısını azalması ve kentleşmenin etkisinde kaldığı görülmektedir.

4.4.3.2. Yaşlı Bağımlılık Oranı

Bu oran ise 15-64 yaş grubundaki her 100 kişi için 65 ve daha yukarı yaş grubundaki kişi sayısını gösterir.

Grafik 48. Yaşlı Bağımlılık Oranı (%) (2007-2017)

Kaynak: TÜİK

2007-2008 yılları arasında yaşlı bağımlılık oranı azalsa da bunu takip eden yıllarda Giresun nüfusu için bu oranın sürekli olarak arttığı görülmektedir. 2015 yılına kadar yukarı yönde aratmasına karşın 2015, 2016 ve 2017 yıllarında küçük oranda değişiklikler olmuştur. 2007-2017 farkı yüzde +2,89 oranındadır. 65 üstü yaşlı nüfusun artışını göstermektedir. Ancak on yılda yakalanan yüzde +2,89 artış hızının nedeni olarak, kentli nüfus içinde yaşayan ve çalışma hayatından emekli olmuş kişiler olduğu anlaşılmaktadır.

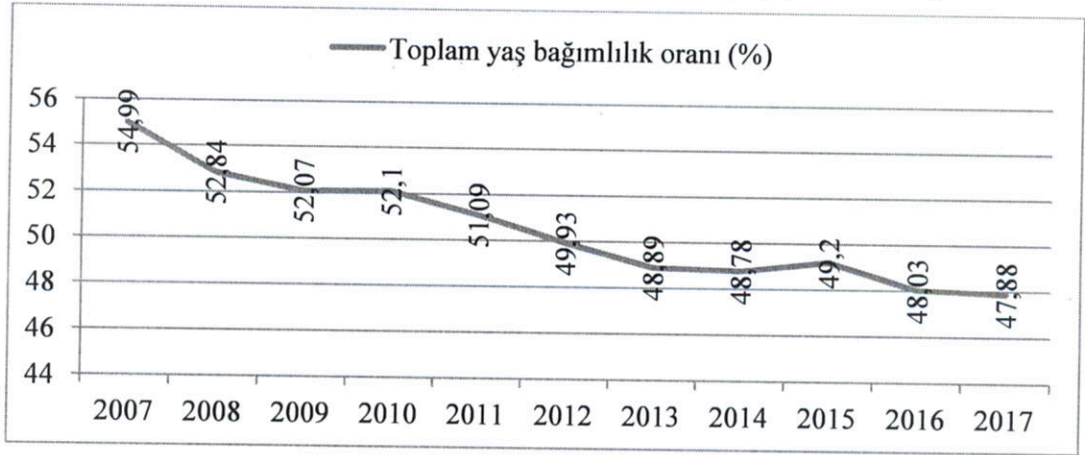
Yaşlı bağımlılık oranının gelişmiş ülkelerde yüksek çıkması tercih edilen bir seçenek değildir. Çünkü yaşlı bağımlılık oranının artması, faal olarak çalışma hayatından sonra emekli olarak 65 ve üstü yaş grubunda bulunan nüfusun arttığına bir göstergesidir.

Böylece başka kentlerde ya da ülkelerde çalışarak emekli olan kişilerin tersine göç ile memleketlerine geri döndüklerini anlaşılmaktadır. Bu tersine göç durumunda insanlar başka kentlere gitmiş olsa dahi memleketlerinden ayrılamadıklarını ve bağlarını devam ettirdiklerini göstermektedir.

Çalışma çağındaki nüfusa oransal olarak yaşlı bağımlılığının artması nitelik bakımından Giresun nüfusunun da yaşlandığını göstermektedir.

4.4.3.3. Toplam Yaş Bağımlılık Oranı

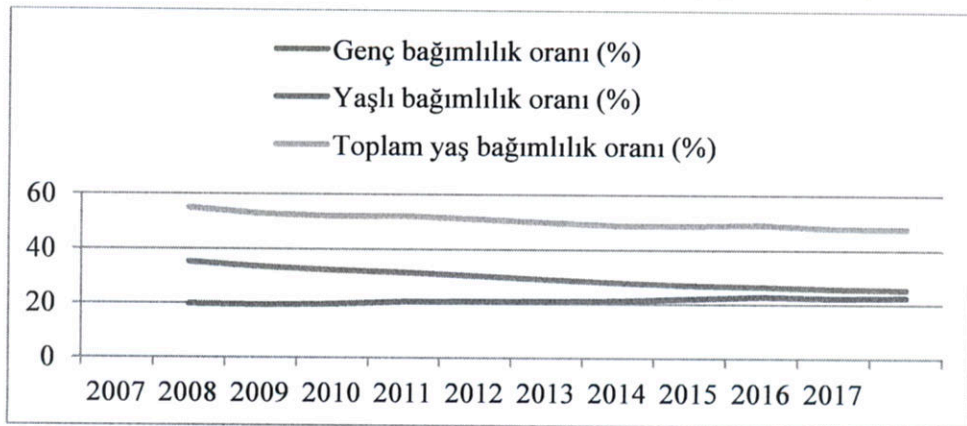
Toplam yaş bağımlılık oranı, bir ülkede 15-64 yaş grubundaki her 100 kişinin, bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan (0-14 ile 65+) kişi sayısıdır. Bu oran çocuklar için ve yaşlılar için ayrı ayrı hesaplanarak ülkelerin gelişmişlik seviyeleri ortaya çıkarılır.

Grafik 49. Toplam Yaş Bağımlılık Oranı (%) (2007-2017)

Kaynak: TÜİK

Giresun'da toplam yaş bağımlılık oranı 2007'den başlamak üzere 2017'ye kadar her yıl gerilemektedir. Genç ve yaşlı bağımlılık oranlarının toplamı olarak on yıl içinde Giresun nüfusu yüzde -7,11 oranında küçülmüştür. Küçülmenin sebebi yaşlı bağımlılık oranının artmasına rağmen genç bağımlılık oranının düşüş hızının daha fazla olmasıdır. Böylece Giresun nüfusu yapısal olarak gelecek nüfus açısından aşağı yönlü eğilim içindedir.

Sonuç olarak; genç, yaşlı ve toplam yaş bağımlılık olarak, doğum oranının azalmasına bağlı olarak, 0-14 yaş grubundaki çocuk nüfusun toplam nüfus içindeki payı azaltmasıdır. Diğer taraftan ortalama yaşam süresinin uzaması ile 65 ve üzeri yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki payı önemli sayılabilecek bir oranda artmıştır.

Grafik 50. Giresun Bağımlılık Oranları (%) (2007-2017)

Kaynak: TÜİK

Ayrıca 0-14 yaş grubundaki nüfusun azalması ile 15-64 ve 65+ yaş grupları nüfusunun toplam nüfus içindeki payının artmasını sağlamıştır.

4.4.4. Net Göç Hızı

Net göç, tanım olarak belirli bir alanın (bölge, il, ilçe, vb.) aldığı göç ile verdiği göç arasındaki farktır. Belirli bir alanın aldığı göç verdiğiğinden fazla ise net göç pozitif, verdiği göç aldığı göçten fazla ise net göç negatiftir (TÜİK).

Tablo 28. Giresun'un Aldığı-Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı (1990-2018)

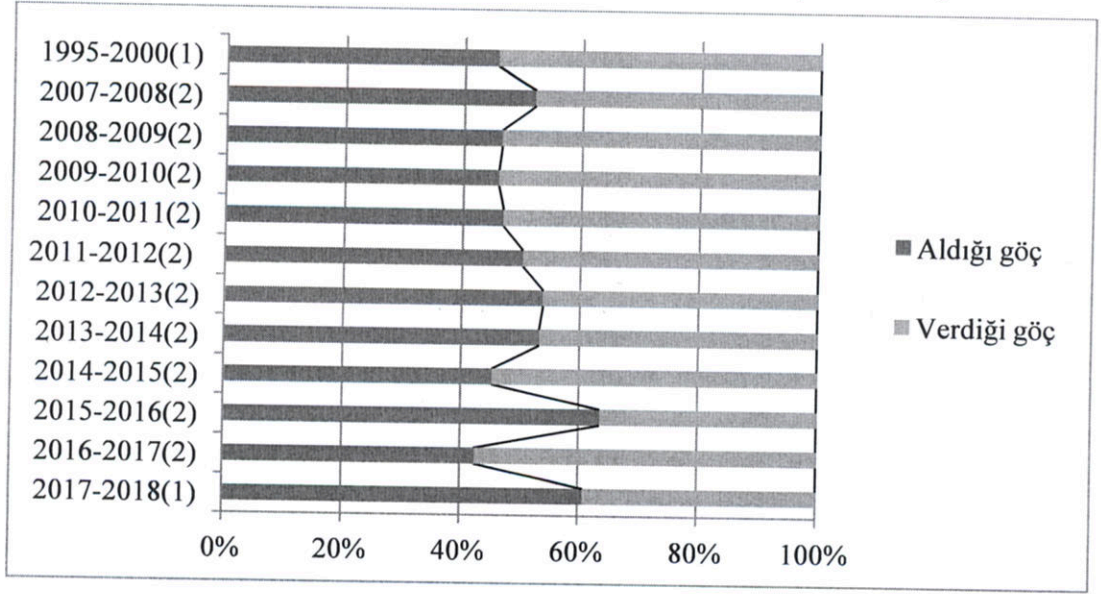
Dönem	Toplam nüfus	Aldığı göç	Verdiği göç	Net göç	Net göç hızı (binde)
2017-2018	453.912	40.358	25.953	14.405	32,2
2016-2017	437.393	25.529	34.675	-9.146	-20,7
2015-2016	444.467	35.376	20.284	15.092	34,5
2014-2015	426.686	22.308	26.942	-4.634	-10,8
2013-2014	429.984	26.857	23.620	3.237	7,6
2012-2013	425.007	23.453	20.170	3.283	7,8
2011-2012	419.555	18.027	17.861	166	0,4
2010-2011	419.498	17.058	19.346	-2.288	-5,4
2009-2010	419.256	17.474	20.514	-3.040	-7,2
2008-2009	421.860	16.970	19.567	-2.597	-6,1
2007-2008	421.766	20.089	18.539	1.550	3,7
1990-2000	481.779	30.844	36.693	-5.849	-12,1

Kaynak: TÜİK

1995-2000 arası net göç hızı negatif binde -12,1 olmuştur. 2000-2007 arasında sayım yapılmadığından nüfus verileri oluşmamıştır. Ancak toplam nüfus sayılarından hareketle bu yıllarda da göç verildiği bilinmekte ve göç gerçekleştiği anlaşılmaktadır. 2008-2011 arası net göç hızı binde -18,8; 2014-2015 arası binde -10,8 ve 2016-2017 arası binde -20,7 oranında olmuştur. Bu dönemler ortalaması net göç hızı negatif çıkmıştır.

2012, 2013, 2014 yılları içerisinde yine göç aldığı ancak 2015 yılında göç verdiği anlaşılmaktadır. Son üç yıl içerisinde 2016 yılı için oldukça yüksek oranda göç aldığı buna karşın 2017 yılında göç verdiği ve son olarak 2018 yılında ise 2016 yılı verisine yakın oranda göç aldığı görülmektedir.

Grafik 51. Giresun Aldığı-Verdiği Göç Oranı (1990-2018)

Kaynak: TÜİK

Özellikle 2008 yılından başlayarak yaşanan ve 2015 yılında da devam eden net göç hızına ait dalgalanma küçük olmasına karşın, 2016, 2017 ve 2018 yıllarında net göç hızında yaşanan değişkenlik oldukça yüksektir. Bu durum içerisinde net göç son üç yılda pozitif olabilirken sonraki yılda negatif ve yine pozitif dönmeye dönüşmesi nüfusun hareketli durumda olduğunu, sabit yada istikrarlı bir çizgi göstermediğini ifade etmektedir.

2010 yılı ve 2017 yılında ADNKS verileri üzerinden değerlendirme yapılırsa, Giresun'un aldığı ve verdiği göç bilgileri yaş gruplarına ayrılarak incelendiğinde nüfus hareketinin çalışma çağı nüfusu içinde genç yaş grubunda daha fazla olduğu görülmektedir. İş bulma, ekonomik geçim, yüksek eğitim v.b. nedenlerle nüfus hareketinin 20-24 yaş grubunda bulunan nüfusta önde geldiği görülmektedir. 15-19 ve 25-29 yaş gruplarını oluşturan nüfusun 20-24 yaş grubu nüfusu ile benzer şekilde hareket ettiği anlaşılmaktadır.

Genel olarak kırsal alanda bulunan 15-64 yaş çalışma çağındaki nüfus için işsizliğin gençler arasında yaygın olması ve sosyo-ekonomik hayatın baskı oluşturması nedeniyle 15-19, 20-24, 25-29, 30-34 ve 35-39 nüfus içerisinde diğer yaş gruplarına göre göç hareketleri daha sık görülmektedir. Kırsalda nüfus hareketinin en az olduğu yaş grubu ise 60-64 yaş grubu olmaktadır.

Giresun'da ilçe, bucak ve köylerde yaşayan nüfusun genel itibariyle eridiği görülmektedir. Buna karşın birçok belediye çatısı altında bulunan nüfusun köylerde bulunun nüfusa kıyasla artarak nüfus sayısını yükseltmektedir.

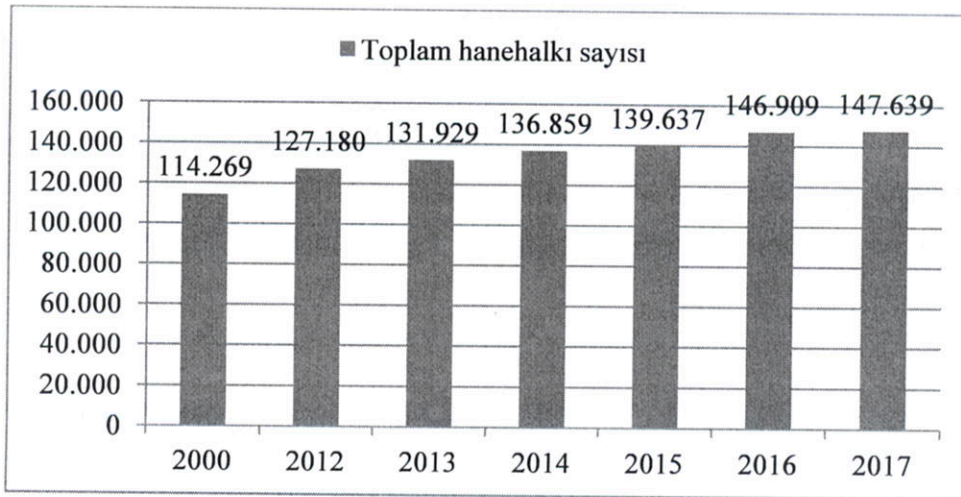
Kentsel alanda yaşanan nüfus artışının, yalnızca kırsal alandan göç sonucu olan artışa bağlamanın doğru olmayacağı, doğum sayısına ve başka kentlerden yükseköğretim, kamu görevi ve başka nedenlerle ikametini Giresun'a taşıyanlara bağlı olarak artmaktadır.

4.4.5. Toplam Hane Halkı Sayısı ve Ortalama Hane Halkı Büyüklüğü

Hane halkı tanım olarak aralarında akrabalık bağı bulunsun ya da bulunmasın aynı adreste yaşayan bir veya birden fazla kişiden oluşan topluluktur. Hane halkı teşkil eden adreslerde yaşayan, ADNKS'de ülke sınırları içinde ikamet eden Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ve yabancı uyruklu kişilerin tamamını kapsamaktadır. Hane halkı büyüklüğü ise bir hane halkını oluşturan kişilerin sayısıdır. 2017 yılında tek kişilik hane halkı oranının en yüksek olduğu iller sıralamasında Giresun yüzde 23,2 ikinci olmuştur

Giresun'da 2000'de 114.269 olan toplam hane halkı sayısı, 2012'de 127.180; 2013'de 131.929; 2014'te 136.859; 2015'te 139.637; 2016'da 146.909 ve 2017'de 147.639 olmuştur. Yıllar itibariyle hane halkı sayısının arttığı görülmektedir. Ancak 2016-2017 yılları arasındaki artış miktarı diğer yıllara göre daha yavaş olması nedeniyle hane halkı yapısı farklılık göstermektedir.

Grafik 52. Toplam Hane Halkı Sayısı (2000-2017)

Kaynak: TÜİK

Giresun genelinde toplam nüfusa göre ortalama hane halkı büyüklüğü 2000 yılında 4,82, 2008’de 3,64, 2009’da 3,53, 2010’da 3,42, 2011’de 3,31, 2012’de 3,21, 2013’te 3,13, 2014’te 3,05, 2015’te 2,96, 2016’da 2,92 ve 2017’de 2,85’e olmuştur.

2000’de ortalama hane halkı büyüklüğü 4,82 kişiden oluşurken, 2017’de yarı yarıya gerileyerek 2,85 kişiye düşmüş böylece Giresun nüfusu demografik olarak çekirdek aile yapısına dönüşmüştür. Sürekli bir azalmanın olduğu 2000 yılında tespit edilen büyüklüğün neredeyse yarısına düşüldüğü görülmektedir.

Bu oranlar sayesinde 2000-2017 yılları arası on yedi yılda toplam nüfus içerisinde kentsel nüfus oranının artması ile kırsal nüfusun azaldığını söyleyebiliriz. Giderek kalabalıklaşan kentlerde kendine ait bir konut sahibi olma isteği ile çekirdek aileler ortaya çıktığı, kırsal alanlarda ise bunun tam tersine kırsal nüfusun kendine ait konutu veya ikameti olduğu anlaşılmaktadır.

Giresun’da hane halkı büyüklüğü ile ilgili olarak ulaşılabilecek sonuç, sosyo-ekonomik yönden gelişmemiş, yeryüzü şekilleri açısından engebeli, çok çocuklu ve ataerkil aile yapısının egemen olduğu ortalama hane halkı büyüklüğü ortalama 7-9 kişiye yaklaşmaktadır. Sosyo-ekonomik bakımdan yaşam koşullarının yüksek olduğu il ve ilçe merkezlerinde ise daha çok birkaç kişiden oluşan çekirdek ailelerin egemen olduğu ortaya çıkmaktadır

4.5. GİRESUN NÜFUSUNA KAYITLI OLANLAR IN İKAMET ETTİKLERİ İLLER

2007-2018 TÜİK verilerinden ikamet edilen il göre nüfusa kayıtlı olunan il rakamları üzerinde yapılan çalışmada ikamet edilen il olarak Giresun ili seçilmiş, nüfusa kayıtlı olunan iller olarak Giresun dahil 81 il sıralanmıştır.

2007 yılından başlayarak 2018 yılına kadar süreçte çalışmada 2007, 2014 ve 2018 yılları gösterilmiştir. Yine gösterim biçimi olarak 2018 yılı rakamları üzerinde büyükten küçüğe doğru bir sıralama şekli olarak anlaşılabilirliği kolaylaştırmak için tercih edilmiştir.

Tablo 29. Giresun Nüfusuna Kayıtlı Bireylerin İkamet Ettikleri Kentler (2007, 2014 ve 2018)

İller	2007	2014	2018	İller	2007	2014	2018
İstanbul	453.890	487.878	484.423	Diyarbakır	558	462	601
Giresun	388.302	386.122	401.198	Sinop	396	498	601
Kocaeli	43.859	55.090	61.686	Bartın	317	453	549
Bursa	28.887	35.750	39.125	Erzincan	306	481	518
Ankara	18.856	21.610	22.829	Şırnak	155	448	518
Samsun	10.952	12.295	12.986	Van	257	484	458
İzmir	11.725	10.822	11.939	Artvin	212	368	457
Ordu	9.046	11.242	11.664	Isparta	324	406	447
Sakarya	5.486	7.205	8.440	Çorum	334	363	431
Tekirdağ	3.773	5.919	7.301	Hakkari	118	393	400
Trabzon	5.137	6.650	7.243	Ağrı	287	385	386
Zonguldak	7.329	6.929	6.771	Afyonkarahisar	290	371	378
Antalya	3.597	5.305	6.237	Kırıkkale	202	257	351
Düzce	2.462	3.167	3.759	Şanlıurfa	139	264	318
Yalova	2.187	3.011	3.228	Malatya	176	302	316
Balıkesir	1.813	2.546	2.902	Elazığ	279	242	294
Muğla	1.435	2.293	2.886	Çankırı	135	182	292
Çanakkale	998	1.571	2.054	Bayburt	128	237	289
Rize	1.303	1.540	1.809	Burdur	219	235	279
Eskişehir	1.061	1.507	1.758	Kars	671	327	277
Aydın	1.002	1.465	1.746	Aksaray	130	210	267
Kırklareli	1.497	1.464	1.687	Mardin	104	209	264
Gümüşhane	665	1.354	1.602	Kahramanmaraş	183	244	256
Manisa	1.148	1.375	1.549	Uşak	195	190	239
Konya	1.325	1.241	1.423	Siirt	96	180	223
Edirne	885	1.232	1.343	Yozgat	203	227	212
Erzurum	836	1.112	1.312	Osmaniye	131	181	199
Mersin	1.097	1.088	1.108	Bitlis	150	157	195
Bolu	605	780	1.088	Nevşehir	138	139	195
Sivas	847	961	1.076	Niğde	150	151	178
Kayseri	825	923	1.016	Batman	81	140	177
Denizli	630	766	916	Kırşehir	91	142	174
Adana	964	873	915	Bingöl	151	133	172
Karabük	546	803	882	Muş	60	162	171
Tokat	634	577	756	Adıyaman	102	106	153
Kastamonu	504	615	745	Tunceli	62	122	151
Hatay	469	690	694	Iğdır	104	122	145
Bilecik	490	521	650	Ardahan	57	117	129
Amasya	533	513	626	Karaman	77	113	115
Gaziantep	293	519	625	Kilis	13	59	96
Kütahya	580	566	621				

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin bütününde ikamet eden Giresun nüfusuna kayıtlı bireylerin toplam sayısı 1.134.489'dur. Ülke geneli yapılan sıralamada ilk sırada İstanbul'un yüzde 42,7 (484.423 kişi) bulunduğu görülmektedir. Bunu ikinci sırada Giresun yüzde 35,36 (401.198 kişi) izlemektedir. İki ilde toplam yüzde 78,06 (885.621 kişi) Giresun nüfusuna kayıtlı insan bulunmaktadır. Türkiye'de Giresun nüfusuna kayıtlı en az insan Kilis'te yüzde 00,8 (96 kişi) oranında birey yaşamaktadır.

İncelemede, Giresun dışında ikamet edilen iller karşılaştırıldığında Giresun nüfusuna kayıtlı bireylerin, sanayileşmiş ve ticari hacmi yüksek olan endüstri kentlerini tercih ettikleri ve buralarda yaşadıkları anlaşılmaktadır. Giresun kırsal ve kentlerden yapılan göçlerde öncelikli olarak sosyo-ekonomik olarak üstün bulunan yerler tercih edildiği görülmektedir. Tercih etkileyen nedenler ise, iş bulması ve çalışması kolay olacağı, geçim sıkıntısının yaşanmayacağı, kırsalda kalan aile bireylerine katkı sağlamak için para biriktirebileceği kadar kazancı elde edebileceği, ikamet bulabilmek için hemşerilerinin yardımcı olabileceği, gelecek kaygısını yaşanmayacağı güvenli yerler olmasıdır.

Giresun nüfusuna kayıtlı bireylerin ikamet ettikleri iller, endüstrileşmiş ve kişi başına düşen gelirin yüksek olduğu kentler profili öne çıkmaktadır. Giresun'a yakın iller arasında Samsun ve Rize toplam yüzde 1,3; komşu iller içerisinde Trabzon, Ordu ve Gümüşhane toplam yüzde 1,9 Giresun nüfusuna kayıtlı bireyler mevcuttur. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde ki iller ise Giresunlu nüfusun az olduğu kentlerdir.

Giresun'dan göç ederek büyükşehirlere ve diğer kentlere giden nüfusun, ekonomik sebepler ile sosyal ve kültürel faktörlerle ayrıldıkları görülmektedir. Göç edenlerin özellikle Türkiye'nin batısında Marmara ve Ege Bölgelerinde yoğun olarak yaşadıkları görülmektedir. Kişi başına düşen gelirin az olduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu kentlerinde bulunan Giresun nüfusuna kayıtlı bireylerin sayısal olarak az olması, yükseköğretim, evlenme, tayin, ticari işler olduğu düşünülmektedir.

Diğer taraftan önemli görülen bir husus ise Giresun'da bulunan Giresun nüfusuna kayıtlı bireylerin sayısıdır. Diğer illere kayıtlı nüfus değerlendirme dışı bırakılırsa Giresun doğumlu birey sayısı 2018 yılında 401.198 kişidir.

Giresun'da yaşayan ancak Giresun dışında diğer kentlerin nüfusuna kayıtlı olan nüfus sayısı da eklendiğinde Giresun'da 2018 yılında toplam 453.912 kişinin

yaşadığı görülmektedir. 2018 yılında Giresun toplam nüfusunun 1/8 oranını başka kentlerin nüfusuna kayıtlı bireylerin oluşturduğu anlaşılmaktadır.

4.6. GİRESUN İKAMET EDENLERİN NÜFUSUNA KAYITLI OLDUKLARI İLLER

Giresun dışında diğer kentlerin nüfusuna kayıtlı bulunan ve Giresun'da ikamet edenler üzerine bir inceleme yapılmıştır. Burada Giresun'da yaşayan ve diğer kentlerin nüfusuna kayıtlı bulunan bireylere ait sayısal veriler en büyükten en küçüğe doğru bir sıralama yapılarak değerlendirilmede bulunulmuştur. TÜİK verilerinden hareketle 2007 yılından itibaren 2018 yılına kadar yıllık olarak yayımlanan veriler üzerinde çalışılmıştır. 2007, 2014 ve 2018 yılları nüfus verileri üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır.

2018 yılı itibariyle Giresun'da ikamet eden nüfus içerisinde en fazla sırasıyla; Trabzon, Ordu ve İstanbul nüfusuna kayıtlı bireyler bulunmaktadır. Bunların oranı toplam yüzde 3,64'dır. 2018 yılında Giresun'da ikamet eden nüfus içerisinde en az sırasıyla; Hakkari Tunceli ve Bilecik nüfusuna kayıtlı bireyler bulunmaktadır. Bunların oranı toplam binde 3'tür.

Giresun'a komşu olan kentlere kayıtlı nüfusun Giresun'da sayısal olarak diğer kentlerin nüfusuna göre fazla olduğu, bunun yanında büyükşehirler arasında İstanbul ve Samsun'un bu sıralamada önde bulunmaktadır. Başka kentlerin nüfusuna kayıtlı olan ve Giresun'da ikamet eden kişi sayısı 2018 yılı içinde yüzde 10,62 oranındadır.

Diğer taraftan nüfus verilerine bakıldığında coğrafi koşulların dışında Giresun'a yakın olan kentlerin dışında, Giresun'a coğrafi olarak uzak olan kentlerin nüfusuna kayıtlı bulunan bireylerin az olmadığı görülebilmektedir. Kentlerin nüfus büyüklükleri, komşu kent özellikleri Giresun'da bulunan diğer kentlerin nüfusuna kayıtlı bireylerin sayısı ile yakın ilişki göstermektedir. Burada hem sanayileşmiş hem de ekonomik-kültürel olarak Giresun'a göre daha iyi imkânların olduğu özellikle Türkiye'nin batısında bulunan kentlerin nüfusuna kayıtlı bireylerin sayısının fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 30. Giresun'da İkamet Edenlerin Nüfusa Kayıtlı Oldukları Kentler (2007, 2014 ve 2018)

İller	2007	2014	2018	İller	2007	2014	2018
Giresun	388.302	386.122	401.198	Balıkesir	204	370	307
Trabzon	5.145	6.718	6.747	Osmaniye	199	248	283
Ordu	4.446	5.572	5.903	Mardin	85	249	272
İstanbul	1.971	3.179	3.697	Antalya	98	199	245
Samsun	1.566	2.744	3.306	Düzce	117	199	245
Gümüşhane	2.125	2.294	2.504	Afyonkarahisar	1.467	244	243
Sivas	697	1.075	1.253	Aydın	128	201	219
Erzurum	433	906	1.076	Kırıkkale	143	200	207
Rize	762	994	1.047	Çankırı	106	165	205
Tokat	399	717	873	Kırşehir	149	194	203
Çorum	340	600	710	Eskişehir	147	208	200
Kahramanmaraş	286	593	694	Iğdır	39	116	185
Konya	327	559	662	Aksaray	76	119	183
Hatay	218	492	627	Ardahan	80	167	177
Amasya	264	518	623	Muş	62	111	174
Malatya	253	471	622	Nevşehir	106	179	165
Ankara	324	591	609	Denizli	91	147	150
Artvin	414	547	606	Kırklareli	74	97	143
Adana	337	514	599	Muğla	71	130	135
Kayseri	275	458	586	Isparta	76	99	120
Bursa	256	484	572	Bitlis	48	101	118
Yozgat	232	406	561	Siirt	30	82	118
Şanlıurfa	181	350	556	Tekirdağ	33	127	116
Sakarya	286	394	524	Bolu	81	116	114
Mersin	217	434	515	Batman	36	91	113
Gaziantep	207	381	496	Bingöl	32	105	111
Ağrı	84	275	494	Karaman	49	97	109
Kastamonu	204	307	463	Kütahya	68	110	108
Diyarbakır	142	337	429	Çanakkale	106	91	106
Elazığ	203	357	416	Karabük	61	100	105
Van	122	265	415	Uşak	70	114	104
İzmir	215	382	407	Bartın	83	81	100
Zonguldak	199	323	400	Edirne	70	90	88
Kars	140	263	392	Kilis	48	65	87
Bayburt	224	384	377	Burdur	49	83	80
Adıyaman	144	313	361	Yalova	42	41	77
Sinop	191	293	347	Şırnak	6	60	67
Manisa	186	305	345	Bilecik	20	55	52
Kocaeli	266	325	338	Tunceli	30	29	39
Erzincan	145	235	332	Hakkari	8	28	22
Niğde	168	266	309				

Kaynak: TÜİK

Diğer taraftan ekonomik gelişmişlik ve kişi başına düşen gelir seviyesi ve nüfus sayısı daha düşük olan Bitlis, Bingöl ve Batman v.b. kent nüfusuna kayıtlı bireylerden Giresun'da ikamet edenlerinin sayıları fazla değildir.

Giresun'da ikamet eden başka il nüfusuna bireyler incelendiğinde, evlilik, yükseköğretim, tayin nedenleri ile Giresun'da ikamet ettikleri düşünülmektedir.

4.7. GÖÇ BİLGİSİ

4.7.1. Giresun'ndan Göç Yolu ile Gidenler

4.7.1.1. Göç Sayısı

Başka kentlere göç ederek giden TÜİK nüfus verileri 2008-2018 yıllarını kapsamaktadır. Giresun'dan göç eden kişi sayısı yıllara göre; 2008'de 18.539, 2009'da 19.567, 2010'da 20.514, 2011'de 19.346, 2012'de 17.861, 2013'te 20.170, 2014'te 23.620, 2015'te 26.942, 2016'da 20.284, 2017'de 34.675 ve 2018'de 25.953 kişidir.

Yıllara göre göç eden kişilere ait sayısal durumu karşılaştırıldığında, her bir yıl için bir önceki yıla göre; 2009'da 1.028; 2010'da 947 kişi arttığı, 2011'de 1.168 ve 2012'de 1.485 düştüğü, 2013'te 2.309, 2014'te 3.450 ve 2015'te 3.322 arttığı, 2016'da 6.658 düştüğü, 2017'de 14.391 artarak 2018 yılında 8.722 kişi düştüğü görülmektedir. On bir yıllık süre içinde toplam 247.471 kişi göç etmiştir.

Tablo 31. Cinsiyet ve Yıllara Göre Göç Eden Nüfus (2008-2018)

Cinsiyet/Yıl	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Erkek	9.399	9.774	10.380	9.620	8.921	9.988	11.540	13.088	9.723	16.958	12.518
Kadın	9.140	9.793	10.134	9.726	8.940	10.182	12.080	13.854	10.561	17.717	13.435

Kaynak: TÜİK

Göç yolu ile Giresun'dan ayrılanların nüfus değerlendirmesi kadın-erkek olarak yapıldığında 2008 ve 2010 yıllarında göç edenler içerisinde erkeklerin kadınlara kıyasla fazla olduğu, bu yılların dışında 2009, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 ve 2018 yıllarında kadınların erkeklere kıyasla sayıca fazla olduğu görülmektedir.

4.7.1.2. Yaş

Yapılan yaş gruplamasında Giresun'dan göç ile ayrılan nüfusun 2008-2018 yılları arası verileri incelenmiş, bu verilerden oluşturulan izdüşümün 2018 yılıyla

örtüştüğü görülerek diğer yıllara ait rakamların verilmesi yerine benzer oranları gösteren 2018 yılı rakamları üzerinden çalışma yapılmıştır. 2018 yılı göç ile ayrılan nüfusun toplam sayısı 25.953'tür.

Tablo 32. Yaşlara Göre Göç Eden Nüfus (2018)

Yaş Grubu	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65+
Göç Sayısı	1.009	1.066	1.121	3.321	6.507	3.110	1.671	1.467	1.133	1.069	1.027	997	810	1.645

Kaynak: TÜİK

Göç eden nüfusun yaş gruplarına göre ayrıştırılarak yapılan dağılımda, çalışma çağı öncesi çocuk çağı olan 0-14 yaş içerisinde bulunanlar yüzde 12,3 ile 3,196 kişi; çalışma çağı olan 15-64 yaş içinde olanlar yüzde 81,35 ile 21.112 kişi ve çalışma çağı sonrası 65+ yaş ve üstü emeklilik döneminde olan yüzde 6,34 ile 1.645 kişi olduğu görülmüştür.

Çalışma çağı içinde göç ile ayrılan nüfus sırasıyla; 20-24, 15-19 ve 25-29 yaş aralığında olanlardır. Nüfusun en dinamik olduğu yaş çağıının göç ile gittiği görülmektedir. Çocuk yaş çağlarında ise 10-14 yaş çağında olanların diğerlerine göre daha yüksektir. 65+ yaş grubu diğer yaş gruplarına göre daha az sayıda göç etmektedir.

Burada çalışma çağına yakın yaş grubu olması nedeniyle gerçekleşmekte olduğu düşünülmektedir. Özellikle çalışma çağıındaki nüfusun hızlı göçü başta ekonomik kaygılardan kaynaklanmaktadır. İş bulamama, işsiz kalma, yeterince kazanamama, evlenememe, evlenmeye yönelik aile baskıları, iyi yerlerde kendi işini kurma gibi faktörlerin etkili olduğu tahmin edilmektedir.

4.7.1.3. Okur-Yazarlık

Giresun'dan göç ederek ayrılan nüfus üzerine gerçekleştirilen çalışmada, göç yolu ile ayrılan nüfusun okuma-yazma bilen ve bilmeyen olarak iki ayırım yapılmış ve bu şekilde incelenerek değerlendirilmiştir. Çalışma ADNKS verilerine dayanılarak 2009 yılından başlayarak 2017 yılına kadar süren zaman dönemi içinde okuma-yazma bilen-bilmeyen cinsiyete göre kadın-erkek nüfusu üzerinden düzenlenmiştir.

2009 yılından başlayarak 2017 yılına kadar okuma-yazma bilen-bilmeyen nüfus içinde erkek sayısı incelendiğinde, okuma-yazma bilen erkek nüfusu, okuma-yazma bilmeyen erkek nüfusundan fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 33. Cinsiyete ve Yıllara Göre Göç Eden Okuma-Yazma Bilen-Bilmeyen Nüfus (2009-2017)

Yıl	Erkek		Kadın	
	Okuma Yazma Bilen	Okuma Yazma Bilmeyen	Okuma Yazma Bilen	Okuma Yazma Bilmeyen
2009	8.224	122	8.181	636
2010	8.840	92	8.527	535
2011	8.509	93	8.377	449
2012	7.937	74	7.818	374
2013	9.127	63	9.105	378
2014	10.701	106	10.998	458
2015	12.317	123	12.578	670
2016	9.125	61	9.734	358
2017	15.923	120	16.131	689

Kaynak: TÜİK

2009 yılı ve sonrasında okuma-yazma bilen-bilmeyen nüfus verileri incelendiğinde, okuma-yazma bilen kadın nüfusun, okuma-yazma bilmeyen kadın nüfusa kıyasla fazla olduğu görülmektedir. 2009 yılından itibaren okuma-yazma bilen kadın nüfus okuma-yazma bilen erkek nüfus yapısına benzerlik göstererek, 2019 yılından itibaren bazı yıllarda artan bazı yıllarda azalan dağılım görülmektedir. Okuma-yazma bilen kadın-erkek nüfusu ile okuma-yazma bilmeyen kadın-erkek nüfus yapısı zaman içinde birbirine paralel durum gösterdiği anlaşılmaktadır. Genel olarak Giresun'dan göç ederek ayrılan nüfusun içinde okuma-yazma bilenlerin, okuma-yazma bilmeyenlere kıyasla fazla olduğu görülmektedir.

Göç eden nüfusta okuma-yazma bilen kadın-erkek sayıları karşılaştırıldığında rakamların birbirine yakın ancak okuma-yazma bilmeyen kadın sayısının erkek sayısından fazla olduğu görülmektedir.

4.7.1.4. Eğitim

2009 yılından başlayarak 2017 yılına kadar Giresun'dan göç ederek ayrılan 6 yaş ve üstü nüfusun eğitim durumu TÜİK verilerine dayanılarak incelenmiştir. Ancak eğitim durumunu göstermek amacıyla göç eden nüfusun eğitim seviyesine

göre her bir eğitim seviyesi için 2009-2017 yılları dönemi ortalaması alınmıştır. Ayrıca göç eden nüfusun eğitim seviyelerini anlamak amacıyla göç eden nüfus kadın-erkek olarak düzenlenmiştir.

Giresun'dan göç edenler içerisinde 2009-2017 yılları arası yapılan ve ortalama rakamlar üzerinden yapılan eğitim seviyesi sıralamasında sayısal olarak sırasıyla en fazla; lise ve dengi meslek okulu 6.641 kişi, yüksekokul veya fakülte 4.320 kişi, ilkokul 3.425 kişi, okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen 1.983 kişi, ortaokul veya dengi meslek ortaokul 1.082 kişi, yüksek lisans 182 ve doktora 30 kişi bulunmaktadır.

Tablo 34. Göç Eden Nüfusun Eğitim Durumu Ortalaması (2009-2017)

Cinsiyet	Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	İlkokul	Ortaokul Veya Dengi Meslek Ortaokul	Lise Ve Dengi Meslek Okulu	Yüksekokul Veya Fakülte	Yüksek Lisans	Doktora
Erkek	864	1.622	629	3.392	2.129	103	20
Kadın	1.119	1.803	453	3.249	2.192	79	10

Kaynak: TÜİK

Eğitim seviyesine kadın-erkek açısından bakıldığında kadın sayısının sırasıyla; ilkokul, okuma-yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen ve yüksekokul veya fakülte mezunu olarak göç eden nüfusun içinde fazla olduğu görülmektedir. Erkek nüfusun ise kadınlara kıyasla ortaokul veya Dengi Meslek Ortaokuldan, Yüksek Lisans ve Doktora alanından mezun olanlar olarak fazla olduğu görülmektedir.

Göç edenler arasında ilk sırada Lise ve Dengi Meslek Okulu mezunu olan 15-64 çalışma çağı döneminde bulunan 15-19 yaş grubuna ait olduğu ve bu yaş grubuna ait nüfusun ayrıldığı, ikinci sırada Yüksekokul veya Fakülte mezunu olan 20-24 yaş grubuna ait nüfusun ayrıldığı anlaşılmaktadır.

4.7.2. Giresun'a Göç Yolu ile Gelenler

4.7.2.1. Göç Sayısı

Başka kentlerden göç ederek gelen TÜİK nüfus verileri 2008-2018 yıllarını kapsamaktadır.

Giresun'a göç ederek gelen nüfus verileri incelendiğinde sırasıyla 2008'de 20.089; 2009'da 16.970; 2010'da 17.474; 2011'de 17.058; 2012'de 18.027; 2013'te

23.453; 2014'te 26.857; 2015'te 22.308; 2016'da 35.376; 2017'de 25.529 ve 2018'de 40.358 kişi geldiği görülmüştür. Giresun'a göç eden nüfus sayısı yıl yıl incelenmiştir. Buna göre Giresun'a göç ederek gelen nüfus bir önceki yıla göre 2009'da 3.119 kişi azalmış, 2010'da 504 kişi artmış, 2011'de 416 kişi azalmış, 2012'de 969 kişi artmış, 2013'te 5.426 kişi artmış, 2014'te 3.404 kişi artmış, 2015'te 4.549 kişi azalmış, 2016'da 13.068 kişi artmış, 2017'de 9.847 kişi azalmış ve 2018'de 14.829 kişi artmıştır. Giresun'a 2008-2018 yılları arasına göç ile gelen nüfus sayısı toplam 263.499 kişidir. Göç ile Giresun'a gelen nüfus göç ile Giresun'dan giden nüfusa benzer şekilde yıllara göre dalgalı bir durum göstermektedir.

Tablo 35. Yıllara ve Cinsiyete Göre Göç ile Gelen Nüfus (2008-2018)

Cinsiyet/Yıl	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Erkek	10.131	8.599	8.758	8.518	8.834	11.709	13.338	11.030	17.697	12.863	20.433
Kadın	9.958	8.371	8.716	8.540	9.193	11.744	13.519	11.278	17.679	12.666	19.925

Kaynak: TÜİK

Giresun'a göç eden nüfusun yıllar içinde tutarsız bir durum gösterdiği anlaşılmaktadır. 2008-2018 yılları Giresun'a göç ederek gelen nüfus verilerine bakıldığında diğer yıllara kıyasla Giresun'a göçün en fazla 2018 yılında gerçekleştiği görülmektedir. Göç ederek Giresun'a gelen nüfusun kadın-erkek sayılarına bakıldığında; 2008, 2009 2010, 2016, 2017 ve 2018'de erkek nüfus kadınlara; 2011, 2012, 2013, 2014 ve 2015'te kadın nüfus erkeklere göre fazla olduğu görülmektedir. Giresun'dan göç yolu ile ayrılan ve Giresun'a göç yolu ile gelen nüfuslar incelendiğinde; 2008-2018 yılları arasında Giresun'dan toplam 247.471 kişinin ayrıldığı yine 263.499 kişinin geldiği anlaşılmaktadır. 2008-2018 yıllarında Giresun'a göç ederek ayrılan ve göç ederek gelen nüfus farkı 16.028 kişidir.

4.7.2.2. Yaş

Göç ederek gelen nüfusun yaş gruplaması çalışmasında nüfusun birbirine yakın özellikler taşıdığı görüldüğünden 2018 yılı verileri, 2008-2018 yılları toplam verileri izdüşümünü oluşturduğundan çalışmada 2018 yılı göç ederek gelen nüfus verileri emsal olarak alınmıştır.

Tablo 36. Yaşlara Göre Göç Gelen Nüfus (2018)

Yaş Grubu	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65+
Göç Sayısı	1.368	1.484	1.458	4.459	5.677	3.113	2.476	2.390	2.057	2.386	3.358	3.468	3.010	3.654

Kaynak: TÜİK

Giresun'a göç ederek nüfusun içinde aralarında çocukların bulunduğu ve 0-14 yaş grubu olan çocuk çağı döneminin yüzde 10,68 ile 4.310 kişi olduğu, çalışma çağındaki ve 15-64 yaş aralığında bulunan nüfusun yüzde 80,26 ile 32.394 kişi olduğu son olarak 65+ üstü çalışma çağı sonrası emeklilik döneminde bulunan nüfusun yüzde 9,05 ile 3.654 kişi olduğu görülmüştür.

Göç ederek gelen nüfusun içinde 15-64 yaş döneminde olan çalışma çağı yaş grupları arasında sırasıyla 20-24, 15-19 ve 55-59 yaş grupları içinde bulunan bireyler önde gelmektedir. Diğer taraftan yine çalışma çağı dönemi içinde sayılan ve emeklilik dönemine yakın bir dönem olarak görülebilecek 50-54, 55-59 ve 60-64 yaş gruplarında bulunan bireylerinde sayısal olarak göç ederek gelenler arasında önem arz etmektedir.

Giresun'a göç ederek gelen nüfus incelendiğinde çalışma çağı dönemi içinde olan 50-54, 55-59 ve 60-64 yaş gruplarında bulunan bireylerin ve 65+ çalışma çağı sonrası emeklilik döneminde bulunan bireylerin sayısal olarak fazla olduğu görülmektedir. Giresun'a göç ederek gelen nüfus içinde sayısal olarak genç yaşta bulunanların yüksek olması yükseköğretim nedeni ile üniversite eğitimi için gelen öğrencilerin bulunduğu yaş grubunun bu durum için etken faktör olduğu ve çalışma çağı sonrası emeklilik dönemine yakın veya emekli döneminde bulunan nüfusun fazla olması ise ekonomik açıdan belli bir düzeye ulaşmış, emeklilik hakkı kazanmış olan ve büyükşehirlerde veya diğer kentlerde yaşayan Giresun nüfusuna kayıtlı bireylerin tersine göç ile Giresun'a dönüş yaptıkları anlaşılmaktadır.

4.7.2.3. Okur-Yazarlık

Giresun'a göç ederek gelen nüfus içerisinde okuma-yazma bilen-bilmeyen nüfus kadın-erkek olarak incelenmiştir.

2009-2017 yılları arasında göç ederek gelen erkek nüfus içinde okur-yazar olan nüfusun fazla olduğu görülmektedir. Göç ederek gelen okur-yazar nüfusun sayısı her yıl artmaktadır. 2015 yılından sonra göç ederek gelen nüfus sayısında yaşanan artış ve azalışlara paralel olarak okuma-yazma bilen-bilmeyen nüfus içinde benzer durum görülmüştür.

Göç ederek gelen nüfusun içinde okuma-yazma bilen kadın nüfus sayısı oldukça yüksektir. Okuma-yazma bilen kadın sayısı yıllara göre artış göstermekte

ancak 2014 yılından sonra okuma-yazma bilen kadın sayısı artan ve azalan durum arz etmektedir.

Yıllara göre yapılan incelemede okur-yazar kadın-erkek nüfus sayısı karşılaştırıldığında erkek nüfusun kadınlardan fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 37. Yıllara Göre Göç ile Gelen Nüfusun Okur-Yazarlık Durumu (2009-2017)

Yıl	Erkek		Kadın	
	Okuma Yazma Bilen	Okuma Yazma Bilmeyen	Okuma Yazma Bilen	Okuma Yazma Bilmeyen
2009	7.558	121	6.895	695
2010	7.710	116	7.066	760
2011	7.515	141	7.204	621
2012	8.007	66	7.886	584
2013	10.714	97	10.258	684
2014	12.471	141	11.870	915
2015	10.300	74	10.298	422
2016	16.485	144	15.910	755
2017	11.988	78	11.436	454

Kaynak: TÜİK

4.7.2.4. Eğitim

Giresun'a göç ederek gelen nüfusa ait 2009-2017 yılları arası kadın-erkek eğitim durumlarına ait TÜİK verileri incelenmiştir. İncelemede göç ederek gelen kişilerin eğitim durumları kadın-erkek olarak altı yaş ve üstü için değerlendirilmiştir.

Burada Giresun'a göç ederek gelen ve 2009-2017 yılları arası altı yaş ve üstü olan nüfusun ortalaması alınmıştır. Giresun'a göç eden nüfusun eğitim seviyesi ortalama olarak sırasıyla en fazla; Yüksekokul veya Fakülte 5.095 kişi, Lise ve Dengi Meslek Okulu 4.985 kişi, İlkokul 4.296 kişi, okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen 2.017 kişi, Ortaokul veya Dengi Meslek Ortaokul 1.241 kişi, Yüksek Lisans 146 kişi ve Doktora eğitimi gören 47 kişi bulunmaktadır. Giresun'a göç eden nüfusun içinde ilk sırada Yüksekokul veya Fakülte mezunu olan nüfus olduğu görülmektedir. Yaygın eğitim kurumu olarak Açıköğretim programlarının bunda

etkisi çoktur. Lise veya Dengi Meslek Okulu mezunu nüfusun ikinci sırada bulunduğu görülmektedir.

Giresun'a göç ederek gelen nüfus içinde kadın nüfusun eğitim durumları incelendiğinde mezun olunan eğitim seviyeleri yüksekokul veya fakülte, İlkokul ve Lise ve Dengi Meslek Okulu mezunu omları nedeniyle üstün durumdadır. Erkek nüfus için yapılan incelemede, Lise ve Dengi Meslek Okulu, İlkokul ve Yüksekokul veya Fakülte mezunu oldukları görülmektedir. Göç ederek gelen nüfus içinde kadın-erkek karşılaştırmasında kadınların erkeklere göre eğitim seviyelerinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 38. Göç ile Gelen Nüfusun Eğitim Durumu Ortalaması (2009-2017)

Cinsiyet	Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	İlkokul	Ortaokul Veya Dengi Meslek Ortaokul	Lise Ve Dengi Meslek Okulu	Yüksekokul Veya Fakülte	Yüksek Lisans	Doktora
Erkek	854	2.155	764	3.566	1.544	97	30
Kadın	1.163	2.141	476	1.420	3.552	67	17

Kaynak: TÜİK

Eğitim seviyesine göre göç ederek gelenlerin arasında yüksekokul veya fakülte mezunları olanların ilk sırada bulunduğu görülmekte ve kadın nüfusun bu alanda erkek nüfusa göre iki kat fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Son yıllarda Giresun'a göç eden nüfus sayısına bakıldığında dikkat çekici olarak görülen azalan-artan nüfus sayılarının yine Giresun'a yapılan göçe sebep olan etkenlerin değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Giresun'a özellikle son yıllarda yapılan göç ile çalışmada bu göçün sebep-sonuçları üzerinde durularak farklı tarihlerde hem görsel basın hem de internet üzerinden yayımlanan haberlerin konu ile ilgisi bulunduğu görülerek bu haberlerden yararlanılmıştır. Öncelikle yapılan haberlere ait kaynaklara yazılı basından ulaşılabileceği gibi konuya haberleştiren internet sayfalarının da mevcut olması nedeniyle yerel ve ulusal gazetelerin internet sayfalarından yayımlanan haberler çalışma kapsamında ilişkili olduğu düşünüldüğünden alıntılanmıştır.

İnternet üzerinden yayımlanan gazetelerin web sayfaları arasından bu konuyla ilgili olmak üzere üç farklı internet sitesine ulaşılmıştır. Gazetelerin internet sitelerinde Giresun nüfusu ile ilgili olarak son yıllarda yaşanan nüfus değişimine dair ilçe belediye yöneticilerinin basın açıklamaları haberleştirilmiştir.

İnternet üzerinden de yayımlanan gazete ve haber sitelerinin internet sayfalarından ulaşılan nüfus değişimine konu ile ilgili haberler aşağıda belirtilmiştir.

Hürriyet Gazetesi'nin resmi internet sayfasında yayımlanan 14.12.2016 tarihli ve "Aksu'dan çağrı: Giresun'da yaşıyorsan ikametgahını taşı" başlıklı haberde, "Giresun Üniversitesi bünyesinde 30 binin üzerinde öğrenci ve akademik kadronun bulunduğu Belediye Başkanı Kerim Aksu, bu nüfusun büyük bölümünün ikametgâhının kentte bulunmadığına dikkat çekti, "Giresun Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerimizin ikametgâhlarını taşımaları çok önemli. Sadece öğrencilerimizin değil, üniversitede görev yapan akademik ve idari kadroda bulunanların, başka kurumlara tayin olan memurların, işçilerin, Giresun'da yaşayıp, ikametgâhı başka yerlerde bulunan vatandaşların yaşadıkları yerde ikametgâhları bulunması hukuki bir zorunluluktur. Giresun şehir merkezinde yaşayan her vatandaşımızın ikametgâhlarını burada göstermeleri belediye gelirlerinin de artırılması anlamına gelmektedir. Belediyemizden hizmet aldığı halde ikametgâhını gerçek şekilde göstermeyenler gelir azalmasına neden olmanın yanı sıra aynı zamanda da başkasının hakkını kullanmış oluyor" dedi." (Hürriyet Gazetesi İnternet Sitesi, 2019).

www.giresunhaberci.com adlı internet sayfasında 20.12.2017 tarihli ve "Nerede yaşıyorsan ikametgahın orada olmalı" başlıklı haberde, "Keşap'ta yaşayan bir insanın Giresun'da kayıtlı olması Keşap'a olan hizmetin eksik olması demektir. Ya da Duroğlu Beldesinde yaşayan bir insanın Giresun'da kayıtlı olması Duroğlu'nun hakkını yemek demektir. Aynı şey tüm ilçelerimiz için geçerli. Bir beldemizin nüfusu bir yılda yüzde yüz otuz artıyor. Nerede yaşıyorsanız kaydınızın orada olması gerekir. Burada maalesef Giresun'da yaşıyor arkadaşlarımız vatandaşlarımız gidiyor Keşap'ta, Duroğlu'nda veya köyünde kayıt oluyor." (Giresun Haberci İnternet Sitesi, 2019).

4.8. NÜFUSUN SOSYAL YAPISI

4.8.1. Cinsiyet

Nüfus yapısı kırsal alanda 2000’li yıllarda kadın nüfus erkek nüfusa göre sayısal olarak üstün bulunmaktadır. Kadın nüfusun bu üstünlüğü kırsal alanda 2017 ve 2018 yıllarına kadar devam etmiştir. 2017 yılından itibaren erkek nüfus sayısı artmış, 2017’de kadın nüfus sayısı erkek sayısının gerisine düşmüştür. Özellikle kırsal ikamet eden kadın nüfusun, erkeklere göre yüksek olması ve yıllar boyu bu üstünlüğü devam ettirmesi, kadının kırsal alanda çocuklarını büyütmesi, kocasının bir iş bulmak ve çalışmak amacıyla başka kentlere gitmesi, kadının evinden ve geçimini sağladığı toprağından ayrılmaması, kadınların yaşadığı ailevi baskı ve sorunlar gibi etkenler kırsal alanda erkek nüfusuna kıyasla kadın nüfusun yüksek olma nedeni değerlendirilmektedir. Genel itibariyle Giresun’un cinsiyet durumuna göre nüfus yapısı 2000’li yıllar hariç tutulursa, 2007 yılından itibaren toplam nüfus içinde kadın nüfusun erkek nüfusa karşın üstün durumdadır. Kadın-erkek farkı 2008, 2009, 2016, 2017 ve 2018 yıllarında ortalama yüzde 0,7’dir. Yine kadın nüfus 2007, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 ve 2015 yıllarında yüzde 1 ve yüzde 1’in üstünde olmuş, ortalama yüzde 1,2 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 39. Cinsiyete Göre Kentsel-Kırsal Nüfus (2000-2018)

Yıl	Giresun Nüfusu	Giresun		Kentsel Toplam	Kent		Kırsal Toplam	Kır	
		Erkek	Kadın		Erkek	Kadın		Erkek	Kadın
2000	523.819	263.343	260.476	283.316	146.395	136.921	240.503	116.948	123.555
2007	417.505	206.447	211.058	240.367	118.719	121.648	177.138	87.728	89.410
2008	421.766	209.058	212.708	235.647	116.804	118.843	186.119	92.254	93.865
2009	421.860	209.355	212.505	242.584	120.607	121.977	179.276	88.748	90.528
2010	419.256	206.730	212.526	245.381	121.139	124.242	173.875	85.591	88.284
2011	419.498	207.579	211.919	248.547	123.215	125.332	170.951	84.364	86.587
2012	419.555	207.160	212.395	248.957	122.883	126.074	170.598	84.277	86.321
2013	425.007	209.961	215.046	251.811	124.239	127.572	173.196	85.722	87.474
2014	429.984	212.489	217.495	270.615	133.807	136.808	159.369	78.682	80.687
2015	426.686	210.967	215.719	275.554	136.315	139.239	151.132	74.652	76.480
2016	444.467	220.414	224.053	292.614	145.022	147.592	151.853	75.392	76.461
2017	437.393	217.251	220.142	290.637	143.805	146.832	146.756	73.446	73.310
2018	453.912	226.067	227.845	277.674	136.738	140.936	176.238	89.329	86.909

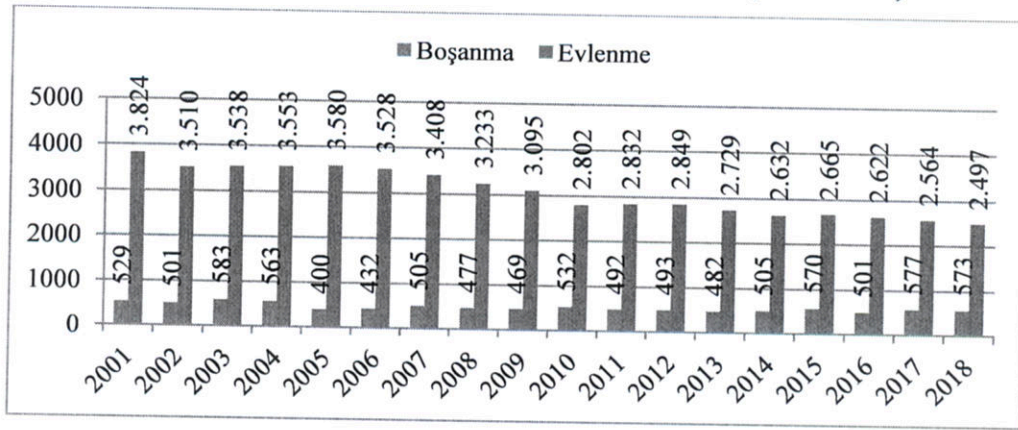
Kaynak: TÜİK

4.8.2. Medeni Durum

Giresun genel nüfus evlenme ve boşanma sayıları TÜİK 2001-2018 yılları arası dönem için yayınlanan verileri üzerinden incelenmiştir.

Giresun'da gerçekleşen evlenme sayılarına bakıldığında, 2001 yılından itibaren 2018 yılına kadar geçen dönem içinde evlenme sayılarının genel olarak azaldığı görülmektedir. Giresun'da 2001 yılında 3.824 evlilik yapılırken 2018 yılında 2497 evlilik işlemi yapılmıştır. İl genelinde gerçekleştirilen toplan evlilik sayısı genel olarak azaldığı görülürken, Giresun'da ortalama evlenme sayısı 3.081 olmuştur.

Grafik 53. Giresun Nüfusu Medeni Durumu (2001-2018)

Kaynak: TÜİK

2001 yılında Giresun'da kaba evlenme hızı binde 9,29 olurken, kaba evlenme hızı 2018 yılında binde 5,6'ya gerilemiştir. Böylece kaba evlenme hızı binde 3,69 azalmıştır.

Giresun için TÜİK tarafından yayınlanan ve 2001-2018 yılları arasını kapsayan boşanma sayıları değerlendirilmiştir. 2001 yılından itibaren il genelinde gerçekleşen boşanma sayılarına bakıldığında, bazı dönemlerde attığı bazı dönemlerde azaldığı görülmektedir. Boşanma sayılarında evlenmede olduğu gibi yıllara göre artan istikrarlı bir yükseliş grafiği görülmemektedir. İl genelinde gerçekleşen boşanmaların sayısal olarak sabit bir durum içinde devam ettiği anlaşılmaktadır.

Giresun'da toplam nüfusun çoğunluğu kentsel alanlarda yaşasa da sosyolojik olarak kırsal aile yapısını yaşadığını göstermektedir. Kırsal aile yapıları içinde hâkim olan geleneksel aile kültüründe boşanma ile ailenin dağılması iyi karşılanmamaktadır. Giresun gibi günlük yaşamda insan davranışları üzerinde baskısı her alanda hissedilen geleneksel aile kültürünün davranışları yönlendirdiği bilinmelidir.

4.8.3. Doğum ve Ölüm

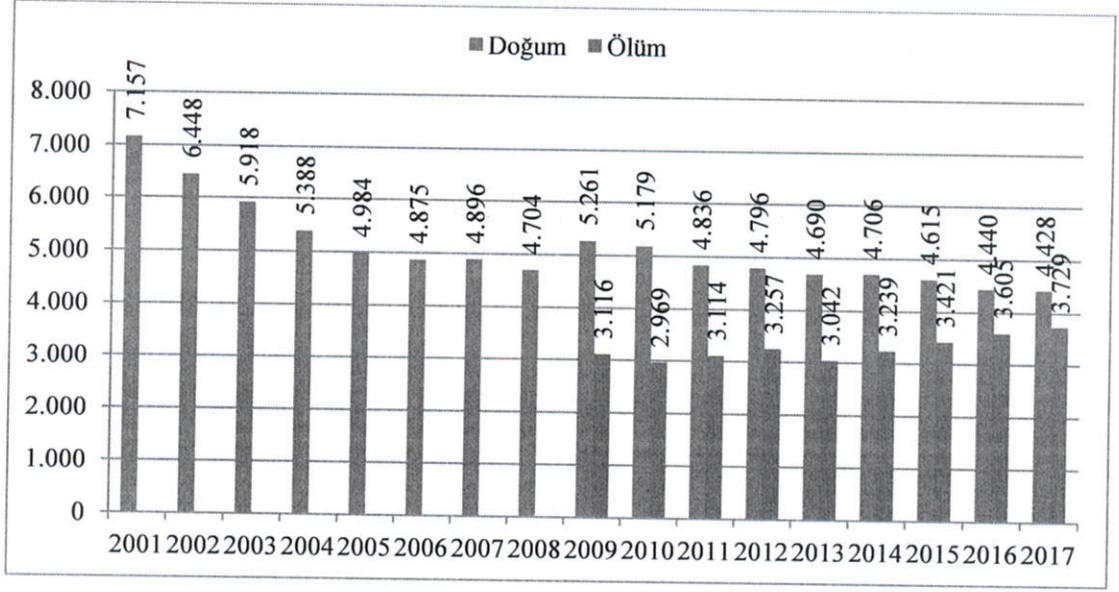
Bu başlık altında Giresun'da gerçekleşen doğum sayıları ile ölüm sayıları üzerinde inceleme yapılmıştır. Bu inceleme, 2001-2018 yılları arasında gerçekleşen doğum sayılarını kapsamaktadır. Ölüm sayıları için yine TÜİK verileri üzerinden 2009-2017 yılları arasını kapsamaktadır.

Nüfusun artmasında doğrudan etki eden faktör olan doğum sayıları incelendiğinde 2001 yılında 7.157, 2017 yılında 4.428 doğum sayısının gerçekleştiği görülmektedir. 2001 yılında gerçekleşen doğum sayısına kıyasla süreç içinde diğer yıllarda gerçekleşen doğum sayısının zamanla azaldığı görülmektedir. Özellikle son yıllarda 2001 yılında gerçekleşen doğum sayısı ile kıyaslandığında yüzde 38 azalmıştır. Böylece 2017 yılında gerçekleşen doğum sayısı, 2001 yılında gerçekleşen doğum sayısı ile kıyaslandığında yüzde 62 olmuştur.

Kırsal alanda yaşayan nüfus içinde doğum sayısının yüksek olması kırsala özgü geleneksel aile tipinin etkilerini göstermektedir. İl ve ilçe merkezleri olan kentsel alanlarda yoğunlaşan ve kırsal alana göre sayısal olarak artan kentsel nüfusun, içinde yaşadığı mesken tarzı olan konut ve onun biçimi olan konut hayatının baskısı ile kırsaldaki geleneksel aile yapısından kentsel aile yapısı modeli olan çekirdek aile tipine dönüşmek zorunda kalmıştır. Bu zorunluluk kentlerde bulunan evli bireylerin tercihlerinin değişmesini yönlendirdiği gibi yaşam koşullarının da etkisiyle sahip olmak istedikleri çocuk sayısını da düzenlemiştir.

Giresun'da gerçekleşen ölüm sayılarına ait TÜİK verileri 2009-2017 yılları arasını kapsamaktadır. 2009-2017 yılları arası gerçekleşen ölümlerde, 2009-2013 yılları arasında artış ve azalışlar görülmektedir. 2013-2017 yılları arasında ölüm sayılarının sürekli olarak arttığı görülmektedir.

2009 yılında 3.116 ölüm olayı gerçekleşmiştir. 2017 yılında 3.729 ölüm olayı gerçekleşmiştir. 2017 yılında gerçekleşen ölüm olayı 2009 yılına kıyasla yüzde 119 artmıştır. Son beş yıl içinde ölüm sayısının artması ile sebep sonuç bağı kurulabilecek il genelinde bir nüfus artışı görülmemektedir. Çünkü son beş yıl içinde Giresun nüfusu genel, mahalli seçimler ile yerel yöneticilerin etkisiyle artma ve azalma göstermektedir.

Grafik 54. Doğum (2001-2017) ve Ölüm Durumu (2009-2017)

Kaynak: TÜİK

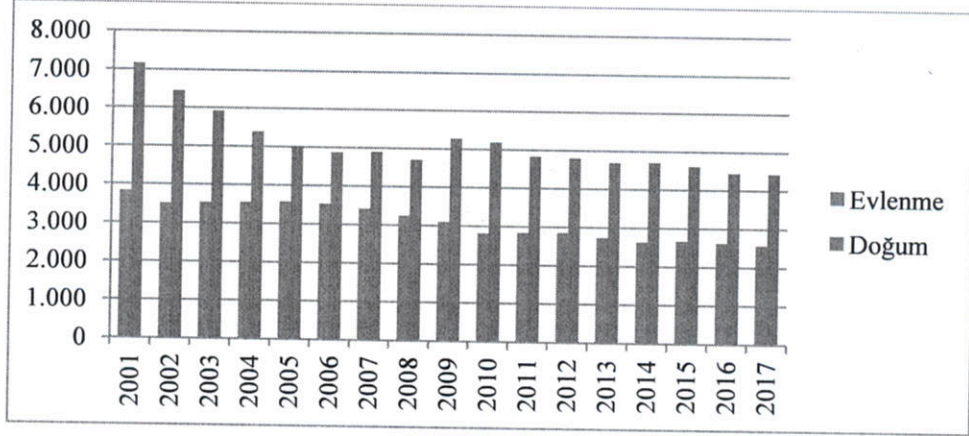
Yine son yıllarda Giresun dışında yaşayan ve Giresun nüfusuna kayıtlı olan 15-64 çalışma çağı nüfusunun 50-54, 55-59, 60-64 ve 65+ çalışma çağı sonrası emeklilik döneminde bulunan nüfusun tersine göç ile geri dönüş yaptıkları bilinmektedir. Ölüm sayılarının son beş yılda fazla çıkmasının nedeni olarak göç ederek Giresun'dan ayrılan nüfus içinde ekonomik ve yaş olarak belli bir düzeye ulaşmış nüfusun geri dönüşü ile arttığı düşünülmektedir. Ancak bu sayıların hangi yaş grubu içinde olduğu bilinmediğinden sağlıklı bir yoruma ulaşmak güçtür.

4.8.4. Evlenme-Doğum İlişkisi

Giresun nüfusu üzerinde yapılan evlenmeler ile kurulan aile birliği sürecinde gerçekleşen doğumlar arasında ilişki kurulmaya çalışılmıştır. Evlenme sayılarındaki artış veya azalışın doğum sayısını etkileyip etkilemediğine bakılmak istenmiştir. Bu nedenle evlenme sayıları ile gerçekleşen doğum sayıları tek bir grafik üzerinde bir araya getirilmiş olup böylece bir bütünlük sağlanmaya çalışılmıştır.

2001 yılından itibaren yapılan evlenmeler, 2018 yılına kadar kayıt altına alınmıştır. 2001'de 3.824 evlenme akdi yapılmıştır. 2018'de ise 2.497 evlenme akdi gerçekleştirilmiştir. 2001-2018 yılları içerisinde evlenme sayıları her yıl azalmıştır.

Giresun'da 2001'de 7.157 adet doğum olmuştur. 2001'den sonra doğum sayıları düşmeye devam etmiştir. 2009'da gerçekleşen doğum sayısı diğerlerine göre fazla olduğu görülmüştür.

Grafik 55. Evlilik ve Doğum Sayıları

Kaynak: TÜİK

2009 yılındaki fark, 2008 yılına kadar olay yeri (doğumun meydana geldiği yer) bazında verilen doğum istatistikleri, 2009 yılından itibaren annenin ikametgâh yerine göre verilmeye başlanmasından kaynaklanmıştır. Toplam doğurganlık hızı, bir kadının doğurgan olduğu dönem (15-49 yaş grubu) boyunca doğurabileceği ortalama çocuk sayısını ifade etmektedir (TÜİK). 2001 yılından itibaren Toplam Doğurganlık Hızı'na (Ortalama Çocuk Sayısı) bakıldığında yıllar içerisinde toplam doğurganlık hızının 2'ye ulaşmadığı görülmektedir. Giresun'da 2001-2017 yılları ortalama toplam doğurganlık hızı veya ortalama çocuk sayısı 1,65 olmuştur.

Tablo 40. Nüfusun Toplam Doğurganlık Hızı (2001-2017)

Yıl	Toplam Doğurganlık Hızı	Yıl	Toplam Doğurganlık Hızı
2001	1,87	2010	1,84
2002	1,83	2011	1,7
2003	1,67	2012	1,68
2004	1,51	2013	1,71
2005	1,39	2014	1,78
2006	1,38	2015	1,73
2007	1,43	2016	1,69
2008	1,45	2017	1,72
2009	1,7		

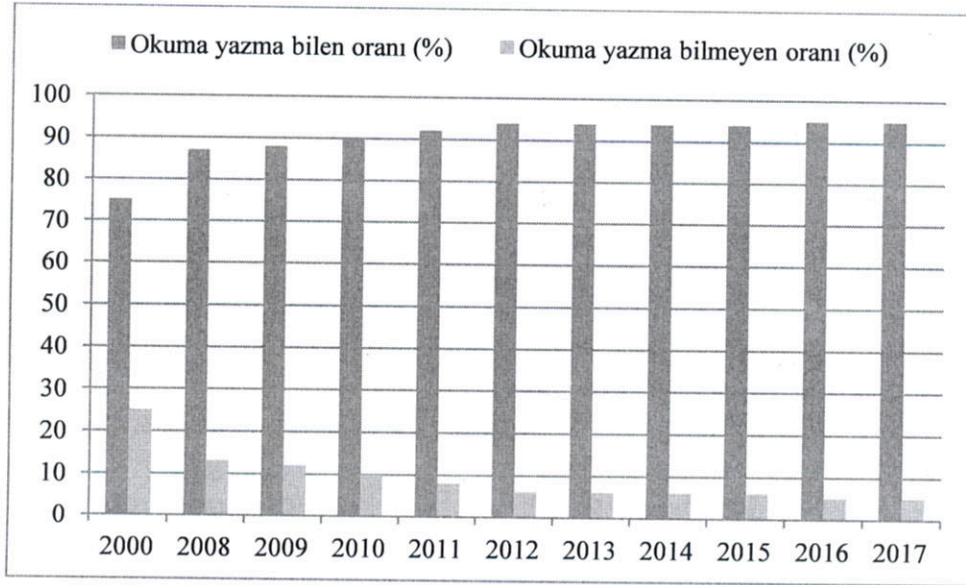
Kaynak: TÜİK

Giresun'da yaşayan nüfus için yapılan evliliklerde evli çiftlerin çocuk sahibi olma önceliği bulunmadığı görülmektedir. Çocuk sahibi olmaktan çok daha önemli görülen ev sahibi olma, iş bulma, iyi bir yaşam umudu, eğitimini yükseltme, evlenerek Giresun'a gelenlerde alışma-uyum sağlama konusunda yaşanan kaygıların öncelikli olduğu görülmektedir. Giresun'da kentsel ve kırsal alanda yaşayan evli çiftlerin içinde buldukları zorlu hayat koşullarını içeren faktörler çocuk sahibi olma düşüncesi ve buna bağlı olarak doğum sayılarını etkileyerek, evliliğin ilk senelerinden başlamak üzere bu tercihlerini ötelemektedirler. Bu nedenlerle evlilik sayısı-doğum sayısı arasındaki ilişkide, evlenenlerin çekirdek aile yapısına sahip oldukları anlaşılmaktadır. Yıllara göre toplam doğum hızı ve ortalama doğum hızına ait istatistiklere bakıldığında yeni evlenen çiftlerde çocuk sahibi olma isteğinin düşük veya ortalama bir çocuk sahibi olduğu anlaşılmaktadır.

4.8.5. Eğitim

Giresun için okuma-yazma bilen-bilmeyen nüfusun tespiti TÜİK verileri doğrultusunda 2000 yılı genel nüfus sayımında altı ve altıdan daha yukarı yaşta bulunan nüfus kapsamında incelenmiştir. 2000 yılında yapılan sayımda toplam nüfus içerisinde okuma-yazma bilen nüfus yüzde 74,89 ile 392.287 kişi; bilmeyen nüfus ise yüzde 25,11 ile 78,319 kişi olduğu görülmüştür.

Grafik 56. Giresun İli Geneli Okuma-Yazma Bilen-Bilmeyen Nüfus Oranı (%) (2000-2017)

Kaynak: TÜİK

Okuma-yazma bilen ve oranı yüzde 74,89 olan nüfus içerisinde kadın-erkek incelendiğinde, kadınlar 172.529 ve erkekler 219,719 kişi olduğu görülmektedir. Okuma-yazma bilmeyen yüzde 25,1 nüfusa bakıldığında kadınlar 62.330, erkekler 15.989 kişidir. Erkeklerin, kadınlara göre okuma ve yazma bilen nüfus içerisinde oranı daha yüksektir. Okuma-yazma bilmeyen kadınların erkeklere göre oranı dört kat daha fazla olduğu görülmektedir.

2008'den itibaren 2017'ye kadar Türkiye İstatistik Kurumu tarafından cinsiyet olarak kadın-erkek ayrımı belirtilmeyerek Giresun nüfusu üzerinden okuma-yazma bilen-bilmeyen şeklinde düzenleme yapılarak yayımlanmıştır. Giresun için cinsiyete göre nüfus değerlendirmesi için gerekli düzenlemenin yapılmaması nedeniyle yalnızca okuma-yazma bilen nüfus şeklinde inceleme yapılacaktır.

2008 yılında okuma-yazma bilen nüfus yüzde 86,87 (366.388 kişi), bilmeyen yüzde 13,13 (55.378 kişi) oluşturmaktadır. 2009'da bilen yüzde 88,06 (371.490 kişi), bilmeyen yüzde 11,94 (50.370 kişi), 2010'da bilen yüzde 89,57 (375.528 kişi), bilmeyen yüzde 10,43 (43.728 kişi), 2011'de bilen yüzde 91,98 (385.854 kişi), bilmeyen yüzde 8,02 (33.644 kişi), 2012'de bilen yüzde 93,98 (394.298 kişi), bilmeyen yüzde 6,02 (25.257 kişi), 2013'te bilen yüzde 93,34 (400.952 kişi), bilmeyen yüzde 5,66 (24.055 kişi), 2014'te bilen yüzde 94,33 (405.604 kişi), bilmeyen yüzde 5,67 (24.380 kişi), 2015'te bilen yüzde 94,28 (402.280 kişi), bilmeyen yüzde 5,72 (24.406 kişi), 2016'da bilen yüzde 94,66 (420.732 kişi), bilmeyen yüzde 5,34 (23.735 kişi) ve 2017'de bilen yüzde 94,89 (415.042 kişi), bilmeyen yüzde 5,11 (22.351 kişi) olmuştur.

2000 ile 2008 yılları karşılaştırıldığında okuma-yazma bilmeyen nüfusun 2008 yılında yarı yarıya düştüğü söylenebilir. Yine 2008 ve sonrası yıllara bakıldığında okuma-yazma bilmeyen nüfus sayısının gitgide düştüğü görülerek, 2013 ve sonrası bu oran ortalama yüzde 5,5 (23.785) gerilemiştir.

Son yıllarda eğitim alanında yapılan düzenlemeler ve birçok projeler bulunmaktadır. Bu projelerin okuma-yazma bilen nüfus oranında katkısı bulunmaktadır. Bunlardan bazıları "*ana-kız okuldayız, harf harf hece hece yeni geleceğe, abc oku-yaz uygulaması*" v.b., okuma-yazma bilmeyen nüfusa dönük bu projeler ile okur-yazar oranının artırılması hedeflenmiştir.

Ancak Giresun'da okur-yazar olmayan nüfusun, çalışma çağı sonrasında emeklilik dönemi içinde olan 65+ yaş ve üstü kişilerden oluştuğu düşünülmektedir. Toplumsal olarak kadın nüfusun okur-yazarlık oranı göz önüne alınarak değerlendirildiğinde erkeklerde kentlileşme veya sosyal hayata ulaşım isteğinin daha önde olduğu görülmektedir. Okuma-yazma sayısında istenen bu imkânlarla ulaşabilmesi toplumsal olarak kırsal kültürden kopmayan/kopamayan ve bunun etkisini yaşayan kadın nüfusun üzerinde etken faktör olduğu düşünülmektedir.

Tablo 41. Giresun Nüfusu Eğitim Durumu (2012-2017)

Yıl	İlkokul okul sayısı	İlkokul öğrenci sayısı	İlkokul öğretmen sayısı	İlkokul /Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı	Ortaokul okul sayısı	Ortaokul öğrenci sayısı	Ortaokul öğretmen sayısı	Ortaokul /Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı
2012	156	23.166	1.257	18	128	25.869	1.622	15
2013	157	22.351	1.295	17	130	24.660	1.635	15
2014	150	20.915	1.348	16	134	23.437	1.695	13
2015	139	20.229	1.374	15	136	22.330	1.735	12
2016	131	18.493	1.260	15	139	22.860	1.825	12
2017	121	18.432	1.285	14	145	22.140	1.832	12

Kaynak: TÜİK

Eğitim ve öğretim kapsamında 2012 yılından itibaren ilkokul ve ortaokul sayıları incelendiğinde, 2001-2017 arasında ilkokul sayısında zaman içinde azalma olduğu, ortaokul sayısında artış olduğu görülmektedir.

Okullarda okuyan öğrenci sayısına bakıldığında, ilkokul öğrenci sayısı 2012 yılında 23.166 kişi olurken, 2017 yılında 18.432 kişiye düşmüştür. İlkokul öğrenci sayısındaki bu düşüş 2012-2017 arasında yüzde 20'nin üzerindedir. Ortaokul öğrenci sayısı 2012 yılında 25.869 olurken, 2017 yılında 22.140 kişiye düşmüştür. Ortaokul öğrenci sayısı 2012-2017 arasında yüzde 14 oranında azalmıştır. Hem ilkokul hem de ortaokul öğrenci sayılarında görülen azalma genel nüfusun içerisinde 0-14 çocuk çağı bilinen eğitim-öğretim dönemi yaş aralığında bulunan nüfusun azaldığını göstermektedir. Ortaokul öğrencisinin ilkokul öğrencisine kıyasla azaldığı görülmektedir. İlkokul çağında bulunan nüfusun ortaokul çağına gelecekte ulaşacağı düşünüldüğünde eğitim çağındaki nüfusun giderek azalacağı öngörülmektedir.

Öğretmen sayıları karşılaştırıldığında, 2012 yılına göre ilkökul öğretmen sayısının arttığı, 2015 yılından itibaren düştüğü görülmektedir. Ortaokul öğretmen sayısının ise ilkökul öğretmen sayısına kıyasla sürekli arttığı görülmektedir. Okul sayılarına bakıldığında, öğrenci sayılarındaki görülen artış veya azalışa paralel bir surum sergilemektedir. 2012 yılında Giresun'da 156 İlkokul ve 128 ortaokul varken, 2017 yılında 121 ilkökul ve 145 ortaokul bulunmaktadır. 2012-2017 yılları arasında 35 ilkökul'un kapanmış olduğu, 24 ortaokulun açılmış olduğu görülmektedir. Öğretmen başına düşen öğrenci sayıları incelendiğinde, ilkökul için 2012 yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 18 öğrenciden, 2017 yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 14 öğrenciye düşmüştür. 2012 ve 217 yılları karşılaştırıldığında öğretmen başına düşen ilkökul öğrenci sayısının 4 öğrenci azaldığı ortaya çıkmaktadır. Ortaokulda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 2012 yılında 15 öğrenci, 2017 yılında 12 öğrenci olmuştur. Böylece zaman içinde ortaokul'da öğretmen başına düşen öğrenci sayısı azalmıştır. Mevcut öğretmen sayılarının zaman içinde artmasıyla öğretmen başına düşen öğrenci sayısı düşmüştür. Sonuç olarak Giresun'da eğitim çağında bulunan öğrenci sayısının bir yandan azalması diğer yandan öğretmen sayısının artması sonucunda önceki yıllara göre kalabalık sınıfların bulunmadığı, öğretmen ve öğrenci daha iyi iletişim kurulabildiği sınıflar oluşturulduğu anlaşılmaktadır.

4.8.6. Sağlık

Giresun'da sunulan sağlık hizmetleri kapsamında TÜİK verileri incelenmiştir. Çalışmaya ait hastane sayısı ve hastane yatak sayısı TÜİK verileri 2000-2017 yıllarını kapsamaktadır. Bin kişi başına düşen toplam hekim sayısı ve yüz bin kişi başına toplam yatak sayısı TÜİK verileri 2007-2017 yıllarını kapsamaktadır.

Giresun'da 2000 yılında toplam 16 hastane bulunduğu ancak bunların kaç tanesinin kamu kaç tanesinin özel hastane olduğu bilgisi sunulmamıştır. Hastane sayısının en az olduğu 2002 yılında 12 hastanenin bulunduğu, en fazla olduğu 2016 yılında 19 hastanenin sağlık hizmetleri sunduğu görülmüştür. Giresun'da 2017 yılında 17 tane hastane bulunmaktadır. Hastanelerin yatak sayıları incelendiğinde, 2000 yılında hastane yatak sayısı 1.102 olurken, 2017 yılında 1.550 hastane yatak sayısına ulaşmış olduğu görülmektedir. Hastane ve hastane yatak sayısındaki artışa karşın bin kişi başına düşen hekim sayısında ise benzer artış görülmemektedir.

Giresun'da 2007-2016 yılları arasında bin kişi başına düşen toplam hekim sayısı yalnızca bir hekimdir. 2017 yılında bu sayı iki hekime çıkmıştır. Hekim sayısının artmaması mesleğini yerine getirmek isteyen hekimler arasında Giresun tercih edilenler arasında ön sıralarda bulunan veya talep edilen bir yer olmadığını göstermektedir.

Tablo 42. Giresun Geneli Sağlık Kapasitesi (2000-2017)

Yıl	Bin kişi başına düşen toplam hekim sayısı	Hastane sayısı	Hastane yatak sayısı	Yüz bin kişi başına toplam hastane yatak sayısı
2000		16	1.102	
2001		17	1.160	
2002		12	1.216	
2003		12	1.262	
2004		12	1.281	
2005		12	1.281	
2006		13	1.330	
2007	1	13	1.320	316
2008	1	12	1.176	279
2009	1	14	1.343	318
2010	1	14	1.228	293
2011	1	15	1.258	300
2012	1	15	1.269	302
2013	1	17	1.398	329
2014	1	18	1.373	319
2015	1	18	1.428	335
2016	1	19	1.552	349
2017	2	17	1.550	354

Kaynak: TÜİK

Yüz bin kişi başına toplam hastane yatak sayısı ise 2007 yılında 316 olurken, süreç içinde bu sayı bazı yıllarda düşmüş bazı yıllarda artmıştır. Giresun'da 2017 yılında 354 yatak sayısına ulaşmıştır. Burada hastane yatak sayısının ve yüz bin kişi

başına toplam hastane yatak sayılarının sürekli olarak artmayıp bazı yıllarda azalmasını etkileyen faktörün Giresun'da açılan ve kapanan hastaneler olduğu değerlendirilmektedir. Sağlık alanında hastane ve yatak sayılarının artmasına karşın hekim sayılarında artış görülemediği için sağlık hizmetinden faydalanan genel nüfusun içinde bin kişi başına düşen hekim sayısında Giresun'da istenen seviye ulaşılamadığı görülmektedir.

4.9. NÜFUSUN EKONOMİK YAPISI

Giresun nüfusunun ekonomik yapısı üzerinde yapılacak değerlendirmelerde Giresun'u kapsayan Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ve İş Kurumu (İŞKUR) tarafından düzenlenen yıllık çalışmalar incelenmeye çalışılmıştır. İş Kurumu (İŞKUR) tarafından düzenlenen "*Giresun İşkur İşgücü Piyasası Araştırma Raporu*" başlıklı araştırma raporundan faydalanılmıştır.

Giresun ilinde 2016 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 17.814'tür. Bu sayının yüzde 51,6'sı kadınlardan, yüzde 48,4'ü de erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2016 yılında Giresun ilinde 4.993 kişilik açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2016 yılında 2.767 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 49,4'ünü kadınlar, yüzde 50,6'sını ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Temizlik Görevlisi olmuştur. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru (Genel) ve Beden İşçisi(Temizlik) meslekleri olmuştur (İşkur, 2018: 2).

4.9.1. Kayıtlı İşsizler

Kayıtlı işsizler olarak tanımlananlar, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır.

2010'da İŞKUR'a kayıtlı 6.166 işsiz 3.991'ü erkeklerden, geri kalan 2.175 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2016 yılında ise toplam 15.701 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. 2015 yılına kadar olan süreçte kayıtlı işsiz erkeklerin sayısı daha fazla iken 2015 yılından sonra kayıtlı işsiz kadınların sayısı erkeklerden fazladır. Yıllar itibariyle Kadın-erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta

kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 2.175 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2016 yılında yaklaşık dört kat artarak 8.790'e yükselmiştir. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte GİRESUN ilinde Kuruma kayıtlı 3.574 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam GİRESUN ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 20'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Temizlik) ve Temizlik Görevlisi meslekleri takip etmiştir. Başvurularda olduğu gibi kadın kayıtlı işsizlerde de aynı durum söz konusudur. Kadınlarda en çok Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Temizlik Görevlisi gibi mesleklerin yanı sıra Büro Memuru (Genel), Sekreter, Ön Muhasebeci ve Satış Danışmanı gibi niteliği yüksek mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır (İşkur, 2018: 5).

4.9.2. Açık İşler

Açık iş; İşkur'a işverenler veya firmalar tarafından yapılan işgücü talebidir. 2010 yılında 1.351 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2016 yılına gelindiğinde 4.993 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde düzenli olarak artmıştır. Buda her yıl bir önceki yıla göre işgücü ihtiyacının arttığını göstermektedir. 2015 yılında ki açık iş sayısı bir önceki yıla göre yüzde 18 oranında artış göstermiştir. Açık iş sayısı 7.073 ile 2015 yılında zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 18'lik gibi bir artış sergilemiştir. Ancak 2016 yılında açık iş sayısında bir azalış görülmektedir. Bu azalış tarımsal verimliliğin ve bölgesel ekonomik faaliyetlerin azalmasından kaynaklanmıştır. Özellikle fındık verimliliğinin az olmasından kaynaklı fındık işletmecilerindeki istihdam oranının azalmasından kaynaklanmıştır (İşkur, 2018: 6).

Giresun ilinde 2016 yılında 2.920 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde ve başvuru sayılarında olduğu gibi ilk sırada 564 tane açık işe sahip Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 19,3'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Oto Yıkama Elemanı ve Makineci (Dikiş) meslekleri takip etmiştir. İlk on meslekteki açık işlerin yüzde 34,2 sini tekstil sektörü oluşturmaktadır. Tekstil sektöründe açık iş sayısının artmasıyla birlikte kadın işgücü ihtiyacı ve kadınların

işgücü piyasasına katılma oranları da buna bağlı olarak artış göstermektedir (İşkur, 2018: 7).

4.9.3. İşe Yerleştirme

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 1.197 olan Giresun ilinde işe yerleştirilenlerin 773'ü erkeklerden, geri kalan 424 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar 2013 yılına kadar artış, 2013'den 2014 yılına kadar ise düşüş eğilimi göstermiştir. 2015 yılında Giresun ilinde 3.962 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2016 yılına ise bu sayı 2.767 kişidir. 2016 yılına kadar işe yerleşenlerin yüzde 42,3'ü kadınlardan oluşurken bu oran 2016 yılında yüzde 49'a yükselmiştir. 2014 yılı ve 2016 yıllarındaki işe yerleştirme sayılarındaki düşüş tarımsal verimliliğin az olması, ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir (İşkur, 2018: 10).

4.9.4. İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur (İşkur, 2018: 11).

Giresun ilinde 2016 yılında toplam 6 bin 039 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 2 bin 523'ü işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuranların sayısı 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 28,6 oranında artmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 17,7 oranında artış göstermiştir (İşkur, 2018: 12).

4.9.5. İstihdam

Giresun ilinde 10+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 15 bin 982 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 9 bin 828 çalışan erkeklerden, 6 bin 154 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Giresun ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Giresun ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 27,2 oranında, kadınlarda ise yüzde 44,3 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Toplam çalışan sayıları

içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 33,8 olarak gerçekleşmiştir. Kadın ve erkeklerin çalıştığı mesleklere bakıldığında birbirinden farklı meslekler göze çarpmaktadır. Kadınlarda el becerisi gerektiren meslekler göze çarparken, erkeklerde ise fiziksel yeterlilik gerektiren mesleklerin ön plana çıktığı görülmektedir (İşkur, 2018: 18).

4.9.6. Gelir Dağılımı

Giresun'da Gayrisafi Yurtiçi Hasıla ve kişi başına Gayrisafi Yurtiçi Hasıla verileri 2004 yılı ile 2017 yılları arasında Türk Lirası cinsinden TÜİK tarafından yayımlanmıştır.

Gayrisafi Yurtiçi Hasıla'nın yıllar itibariyle sürekli artış halinde olduğu görülmektedir. Gayrisafi Yurtiçi Hasıla'nın Giresun toplam nüfusuna bölümüyle kişi başına Gayrisafi Yurtiçi Hasıla rakamlarına ulaşılmaktadır. Artan oranda devam ettiği görülen kişi başına Gayrisafi Yurtiçi Hasıla rakamlarının 2015, 2016 ve 2017 yıllarında oluşan dalgalanmalar ile azaldığı veya arttığı görülecektir. Giresun'da 2017 yılında kişi başına düşen Gayrisafi Yurtiçi Hasıla rakamı 22.238 TL olmuştur.

Tablo 43. Gelir Dağılımı (2004-2017)

Yıl	GSYH (bin TL)	Kişi başına GSYH (TL)	Yıl	GSYH (bin TL)	Kişi başına GSYH (TL)
2004	1.928.315	4.652	2011	4.617.904	11.011
2005	2.510.336	6.044	2012	5.202.255	12.400
2006	2.832.797	6.805	2013	5.741.883	13.597
2007	2.998.029	7.187	2014	6.398.467	14.967
2008	3.583.376	8.539	2015	8.292.800	19.361
2009	3.517.652	8.339	2016	8.262.953	18.970
2010	4.075.643	9.691	2017	9.805.481	22.238

Kaynak: TÜİK

SONUÇ

Bu çalışmada Giresun il nüfusunun kırsal-kent ilişkisi incelenerek yaşanan demografik değişiklikler ile bu değişikliklerin sebepleri üzerinde durulmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla yapılan çalışmada demografik yapıya ait birçok özellik ortaya konulmuştur.

Kırsal alanda yaşayan nüfusun, zaman içinde bu yerleşim yerlerinden ayrılmak için birçok sebebin baskısı altında kaldığı görülmektedir. Verilen göç ile kırsal nüfusun azaldığı ve kentsel nüfusun arttığı bir süreç yaşanmaktadır. Neredeyse çoğunluğu ekonomik sebeplerden dolayı gerçekleşen nüfus hareketinde, tarım ve hayvancılıktan başka geçim kaynağı bulunmaması kırsal nüfusun köylerini ve arazilerini terk ederek ayrılmalarında temel faktör olmuştur. Tarım ve hayvancılığında yanına diğer koşullarda eklenerek zaman içinde Giresun sosyo-ekonomik yapısında değişime neden olmuş, yaşanan bu değişimler demografik yapı içinde nüfusun yaş yapısını, eğitim seviyesini, bağımlılık oranlarını, doğum sayısını, nüfusun artış hızını, nüfusun yoğunluğunu, cinsiyet dengesini de düzenlemiştir.

Bu koşullar içinde Giresun'da nüfusun kırdan kentlere hareket etmesi nüfus niteliğinde kentli nüfus ve toplam hane halkı sayıları artmış, eğitim seviyesi yükselmiş, okur-yazar oranı ve işgücüne katılım sayısı artmış, hizmet sektöründe çalışan sayısını yükselmiş, kadın-erkek çalışan sayısı ve kişi başına gelir artmıştır. Diğer taraftan kırsal nüfus azalmış, doğum sayısı düşmüş, çocuk çağı nüfus azalmıştır.

Giresun ilçe merkezlerinde veya diğer büyükşehirlerde yaşayan birçok kişinin bir şekilde köyü ile bağlantısını koparmadığı düşünülmektedir. Ancak kentlerde yaşamaya devam etmek istemelerinde birçok neden bulunmaktadır. Tarımsal ve hayvansal alanda modern üretim koşulları hakkında yeterli donanımına sahip olunmaması, tarımsal arazilerin miras yolu ile paylaşılması, paylaşılan tarımsal arazilerden üretilen ürünün ekonomik olarak aile geçimine yetmemesi, paylaşılan tarımsal arazilerin veya diğer arazilerin satılarak el değiştirmesi, tarımsal arazilerin el değiştirmesi ile nüfusun geçimini sağlayacak başka bir üretim kaynağının kalmaması, kırsalda yaşayan insanlara kent hayatının daha çekici gelmesi, kırsal hayat içerisinde geleceğe dair garantinin bulunmaması, kırsal alanda eğitim ve sağlık hizmetlerinin kısıtlı sunulması, kentlerde birçok kamu hizmetlerine ulaşılabilirdiği gibi

ekonomik ve sosyal olarak birçok fırsata sahip olmanın kırsala göre cazip görülmesi gibi sebeplerle demografik değişim yaşanmaktadır.

Giresun demografik yapısının sosyo-ekonomik olarak, eğitim düzeyi ile okur-yazar durumunun zamanla iyileştiği, sağlık hizmetlerinden yararlanan nüfusun daha fazla ve işgücüne katılımın yüksek olduğu görülmektedir. Bunların çoğunluğu nüfusun yoğun ve kırsala nispeten imkânların daha fazla ve iyi olduğu kentsel alanlarda karşılanmaktadır.

Kırsal alanda ortaya çıkan bu durumun zaman yitirilmeden iyileştirilerek hayata geçirilmesi gerekmektedir. Geliştirilecek kırsal dönüşüm planları ve politikaları ile kırsal yapının kentlere göre oluşan olumsuz farklarının azaltılması gerekmektedir. Böylece kentlere göç edilmesi sonucunda ortaya çıkan nüfus farkının azaltılması ve kırsal nüfusun artırılması gerekliliği doğmaktadır. Kır ve kent arasında oluşan farklılıkların giderilmesi kırsalın alanın cazip hale getirilmesi ile mümkün olacaktır.

Bu da kırsal yapının düzenlenmesi, nüfusun sosyo-ekonomik ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi ile ön plana çıkmaktadır.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Giresun İl Koordinatörlüğü tarafından yürütülen kırsal desteklemelerle, göçün azaltılarak istihdam olanaklarının artırılması, gelir düzeyinin yükseltilmesi ve gelir dağılımının iyileşmesi, kırsal ekonominin geliştirilmesi ve sürdürülebilir bir şekilde kalkınması, tarımsal işletmelere ve kırsal ekonomik faaliyetlere daha fazla kaynak aktarılması, fiziki ve sosyal altyapı hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve işletmelerin rekabet güçlerinin ve ekonomik verimliliklerinin artırılması politikaları izlenmektedir.

Gerçekleştiren kırsal projelerle hedeflenen amaçlar yerel potansiyel ve kaynaklara dayalı olarak kırsal ekonominin rekabet gücünün yükseltilmesi, kırsal çevrenin, doğal ve kültürel varlıkların korunarak geliştirilmesi suretiyle kırsal toplumun refahının artırılması, gelir ve istihdam imkânlarının artırılması ve çeşitlendirilmesi ve fiziki ve sosyal altyapı hizmetlerinin yaygınlaştırılması, etkinleştirilmesi ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesidir.

Böylece kırsal alanda yaşayan nüfusun sosyo-ekonomik imkânlarının iyileştirilmesi kırsalda yaşanan göçün azalmasını sağlayabileceği gibi nüfusu kırsalda tutmanın da yolu olacaktır. Bu sayede kırsal nüfusun artışı hem doğum sayılarının

artışı ile hem de kentlere giden 15-64 çalışma çağında bulunan nüfusun kırsalda tutunmasına sağlayacaktır. Bu gelişme ile kırsal nüfusun kentlere yönelişinin durdurulmasına ve yapısal olarak kırsalın iyileştirilmesini ve nüfusun büyümesini destekleyecektir. Bu tür bir yapı kentsel alanlara olan göçün azalmasını sağlayacağı için kentleşmenin ortaya çıkardığı altyapı ve benzeri kentsel sorunların azalmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- AHLATCI, M. Buğra, **Konya Karaman Bölgesi İç Göç Raporu**, s. 2, Mevlana Kalkınma Ajansı, 2014,
<http://www.mevka.org.tr/Yukleme/Uploads/DsyMQxeEK7212017101006AM.pdf>
 (Erişim Tarihi: 04/04/2019).
- AKPINAR, Rasim, **Yerel Kalkınmada Bölge Ölçeğinde Kurumsal Yapılanma: Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları**, Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Yıl 2017, Sayı 9, Aksaray, s.13-22.
- ALKAN, A. Yeşilyurt, **Kırsal Alanların Kentsel Alanlara Dönüşümü: Burdur Örneği**, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2016.
- ATALAY, Beşir, **Sanayileşme ve Sosyal Değişme (Kırıkkale Araştırması)**, DPT Yayınları, Ankara, 1983.
- BAKIRCI, Muzaffer, **Türkiye’de Kırsal Kalkınma Kavramlar-Politikalar-Uygulamalar**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2007.
- BAŞIBÜYÜK, Adem, **Doğu Anadolu Bölgesi’nde Nüfusun Cinsiyet ve Yaş Yapısı**, Doğu Coğrafya Dergisi, Yıl 2005, Sayı 14, Erzurum, s. 67-95.
- BAŞOL, Koray, **Demografi: Genel ve Türkiye**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir, 1984.
- Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, **Kırsal Alan Planlaması**, Ankara, 2008.
- ÇELİK, Zühre, **Türkiye’de Kırsal Planlama Politikalarının Geliştirilmesi**, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir, 2006.
- ÇETİN, Z. Önez, **Türkiye’de İl Özel İdare Sisteminin Dönüşümü ve 6360 Sayılı Kanunun Dönüşüme Etkileri**, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Yıl 2015, Cilt, 10, Sayı 2, Isparta, s. 247-266.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, **“Çevresel Göstergeler”**,
<https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/nufus-artis-hizi-i-85616> (Erişim Tarihi:11/04/2019).
- Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), **“Nüfus Projeksiyon Yöntemleri”**, s. 5,
http://www3.kalkinma.gov.tr/DocObjects/view/12923/Plan_N%C3%BCfus_Projeksiyon_Y%C3%B6ntemleri.pdf (Erişim Tarihi:11/04/2019).
- DİNLER, Zeynel, **Bölgesel İktisat**, Ekin Kitapevi Yayınları, Bursa, 2005.

- DOĞANAY, Hayati, **Türkiye’de İç Göçler ve Başlıca Sonuçları**, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl 1991, Sayı 2, Erzurum, s.133-150.
- ERKAN, Rüstem, **Kentleşme ve Sosyal Değişme**, Bilimadamı Yayınları, (3. Baskı), Ankara, 2010.
- ESHNAZAROVA, Aıkanysh, **Afrika'nın Demografik Yapısı ve Sorunları**, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2018.
- Euronews, “**TÜİK verileri, ikametgahı memlekete taşıma geleneğinin, bu seçimde de değişmediğini ortaya koydu**”,
<https://tr.euronews.com/2019/02/08/tuik-verileri-ikametgah-memlekete-tasima-geleneginin-bu-secimde-de-degismedigini-ortaya-ko> (Erişim Tarihi: 05/04/2019).
- Giresun Haberci, “**Nerede yaşıyorsan ikametgahın orada olmalı**”,
<http://giresunhaberci.com/yasiyorsan-ikametgahin-orada-olmali/> (Erişim Tarihi: 05/04/2019).
- Giresun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, **2015 Yılı Faaliyet Raporu**, s. 14,
<https://giresun.tarimorman.gov.tr/Belgeler/Faaliyet%20Raporu%20ve%20Birifing/2015%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf> (Erişim Tarihi: 12/04/2019).
- Giresun Ticaret ve Sanayi Odası (GTSO), **Giresun Sosyo-Ekonomik Envanter 2017**, s.137-151, <https://giresuntso.org.tr/gtso-hakkinda/planlar-raporlar/sosyo-ekonomik-envanterler/> (Erişim Tarihi: 10/04/2019).
- Giresun Ticaret ve Sanayi Odası (GTSO), **2014-2017 Stratejik Plan**, s. 25,
<https://giresuntso.org.tr/gtso-hakkinda/planlar-raporlar/2014-2017-stratejik-plan/> (Erişim Tarihi: 04/04/2019).
- GÜNDÜZ, A. Yılmaz, **Bölgesel Kalkınma Politikası**, Ekin Yayınları, Bursa, 2006.
- GÜNEŞ, Fatime, **Kent Sosyolojisi**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2013.
- GÜREŞÇİ, Ertuğrul, **Türkiye’de Kentten - Köye Göç Olgusu**, Doğu Üniversitesi Dergisi, Yıl 2010, Cilt 11, Sayı 10, İstanbul, s. 77-86.
- Haberler.com İnternet Sitesi, “**Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Amacıyla Projeler İmzalandı**”, <https://www.haberler.com/tarim-ve-kirsal-kalkinmayi-destekleme-amaciyla-5238552-haberi/> (Erişim Tarihi: 16/04/2019).

Harita Genel Müdürlüğü, **İl ve İlçe Yüzölçümleri**, s. 6,

https://www.harita.gov.tr/images/urun/il_ilce_alanlari.pdf (Erişim Tarihi: 13/04/2019).

Hürriyet Gazetesi İnternet Sitesi, “**Aksu’dan çağrı: Giresun’da yaşıyorsan ikametgahını taşı**”, <http://www.hurriyet.com.tr/aksudan-cagri-giresunda-yasiyorsan-ikametgah-40306297> (Erişim Tarihi: 05/04/2019).

Hürriyet Gazetesi İnternet Sitesi, “**Fındıkta makineli tarıma TKDK’dan destek**”, <http://www.hurriyet.com.tr/yemel-haberler/giresun/findikta-makineli-tarima-tkdkdan-destek-40982485> (Erişim Tarihi: 16/04/2019).

İŞIK, Şevket, **Türkiye’de Kentleşme ve Kentleşme Modelleri**, Ege Coğrafya Dergisi, Yıl 2005, Sayı 14, İzmir, s. 57-71.

İLBANK, **Kırsal Dönüşüm Çalıştayı Sonuç Raporu**, İlbank, (2. Baskı), Ankara, 2015

İŞKUR, **2017 Yılı Giresun İşkur İşgücü Piyasası Araştırma Raporu**, s. 2-58, Giresun, 2018, <https://media.iskur.gov.tr/15103/giresun.pdf> (Erişim Tarihi: 10/04/2019).

Kalkınma Bakanlığı, **Göç İhtisas Komisyonu Raporu**, s. 26-28, Ankara, 2014, <http://www.cka.org.tr/dosyalar/Ozel%20Ihtisas%20Komisyonu%20Raporlar%C4%B1/g%C3%B6c.pdf> (Erişim Tarihi: 10/04/2019).

KARAKAYACI, Özer-KARAKAYACI, Zuhâl, **Kentsel Saçaklanma Alanlarında Arsa/Arazi Değerini Belirlemeye Yönelik Yöntem Önerisi**, International Journal Of Social Science, Year 2012, Volume 5, Issue 4, p. 107-120.

KELEŞ, Ruşen, **Kentleşme Politikası**, İmge Kitabevi, Ankara, 2012.

KOCAMAN, Sinan, **Kentsel Alanlara Göç Eden Kırsal Nüfusun Kentsel Uyumu Ve Kentleşme Düzey Üzerine Uygulamalı Bir Araştırma: Ağrı Örneği**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl 2014, Cilt 7, Sayı 34, s. 335-349.

KOYUNCU, Ahmet, **1980’den Sonra Kente Göç Edenlerin Tutunma Yolları: Konya Örneği**, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Konya, 2011.

MERTER, Feridun-TALAS, Mustafa, **Sosyoloji**, Lisans Yayıncılık, İstanbul, 2013.

Milliyet Gazetesi İnternet Sitesi, “**Tkdk Destekleriyle 40 Milyon Liralık Yatırım**”, <http://www.milliyet.com.tr/tkdk-destekleriyle-40-milyon-liralik-giresun-yerelhaber-2529900/> (Erişim Tarihi: 16/04/2019).

NİRAY, Nasır, **Tarihsel Süreç İçinde Kentleşme Olgusu ve Muğla Örneği**, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl 2002, Sayı 9, s. 3-27.

ÖZKAN, Ö. Tuğrul, **Türkiye'de İç Göç Olgusunun Kentleşme Sürecine Etkisi**, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2018.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, “**Bölge Kalkınma İdareleri İstişare Toplantısı**”, <https://kagm.sanayi.gov.tr/news.html?lang=tr&haberId=3262860a-045c-4bf1-891f-9d99677a19fa> (Erişim Tarihi: 14/04/2019).

TALAS, Mustafa, **Türk Tarımının Küreselleşmesi ve Ortaya Çıkarttığı Toplumsal Problemler**, Zeitschrift für die Welt der Türken, Journal of World of Turks, 2009, Vol: 1, No: 1, s. 107-108.

TKDK Giresun İl Koordinatörlüğü, “**İlimizde Desteklenen Sektörler**”, <https://giresun.tkdk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 18/04/2019).

TOLAN, Barlas, **Büyük Kent Sorunlarına Toplu Bir Bakış**, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları, Ankara, 1977.

TÜİK, “**İl Göstergeleri**”, <https://biruni.tuik.gov.tr/ilgosterge/?locale=tr> (Erişim Tarihi: 23/03/2019).

TÜİK, “**2000 Genel Nüfus Sayımı**”, <https://biruni.tuik.gov.tr/nufusapp/idari.zul> (Erişim Tarihi: 11/04/2019).

Türkiye, Anne Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü (TUSEB), **Kalkınma Ajansı Nedir**?, s. 1, https://www.tuseb.gov.tr/enstitu/tacese/yuklemeler/KalkAjans/kalkinma_ajansi_nedir.pdf(Erişim Tarihi: 12/04/2019).

YÖRÜR, Neriman, **1980 Sonrası Tarım Politikalarının Kırsal Alandaki Yapısal Dönüşüm Üzerine Etkileri: Aydın-Dalama Örneği**, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir, 2008.

www.nufusu.com., “**Giresun Nüfusu**”, <https://www.nufusu.com/il/giresun-nufusu> (Erişim Tarihi: 07/04/2019).

ÖZGEÇMİŞ

Adı – Soyadı : Cengiz ÇAN

Doğum Tarihi : 24.03.1978

Doğum Yeri : Trabzon / Akçaabat

E – mail : cengizcan99@hotmail.com

Eğitim Durumu: Cumhuriyet Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü (Lisans)

İş Deneyimi : Giresun Üniversitesi Şef (2011 – 2019)

Yabancı Dil : İngilizce (Orta Düzey)